

Makroekonomická predikce České republiky

srpen 2023

Makroekonomická predikce České republiky
srpen 2023

Ministerstvo financí ČR
odbor Hospodářská politika
Letenská 15, 118 10 Praha 1

Tel.: 257 041 111

E-mail: macroeconomic.forecast@mfcz.cz

ISSN 1804–7971 (on-line)

Vychází 4x ročně, zdarma

Elektronický archiv:
<http://www.mfcz.cz/makrope>

Makroekonomická predikce

České republiky

srpen 2023

Obsah

Úvod a shrnutí	1
Rizika a nejistoty predikce	4
1 Východiska predikce	5
1.1 Vnější prostředí	5
1.2 Ceny komodit.....	9
1.3 Fiskální politika	11
1.4 Měnová politika, finanční sektor a měnové kurzy.....	13
1.5 Demografie	18
1.6 Ostatní předpoklady	20
2 Ekonomický cyklus	21
2.1 Pozice v rámci ekonomického cyklu	21
2.2 Konjunkturální indikátory	22
3 Predikce makroekonomického vývoje v ČR	24
3.1 Ekonomický výkon	24
3.2 Ceny	31
3.3 Trh práce.....	35
3.4 Vztahy k zahraničí	40
4 Monitoring predikcí ostatních institucí	45
5 Dostupnost vlastnického bydlení v ČR.....	46
5.1 Vývoj cen nemovitostí	47
5.2 Dostupnost vlastnického bydlení	48
5.3 Rizika pro ekonomiku	51
5.4 Závěr	52
5.5 Přehled literatury a použitých zdrojů	53
Slovníček pojmů	54

Makroekonomickou predikci zpracoval odbor Hospodářská politika Ministerstva financí České republiky. Materiál zahrnuje predikci na roky 2023 a 2024 a u některých ukazatelů výhled na další 2 roky (tj. do roku 2026). Makroekonomická predikce vychází 4x ročně (v lednu, dubnu, srpnu a listopadu) a je dostupná na internetových stránkách Ministerstva financí České republiky na adrese:

<http://www.mfcr.cz/makrope>

Přivítáme jakékoliv připomínky nebo náměty, které poslouží ke zkvalitnění publikace a přiblíží ji potřebám uživatelů. Případné připomínky zasílejte na adresu:

macroeconomic.forecast@mfcr.cz

Seznam tabulek

Tabulka 1.1.1: Hrubý domácí produkt – roční	8
Tabulka 1.1.2: Hrubý domácí produkt – čtvrtletní.....	8
Tabulka 1.2.1: Světové ceny vybraných komodit – roční	10
Tabulka 1.2.2: Světové ceny vybraných komodit – čtvrtletní	10
Tabulka 1.3.1: Saldo a dluh	12
Tabulka 1.4.1: Úrokové sazby – roční	15
Tabulka 1.4.2: Úrokové sazby – čtvrtletní.....	15
Tabulka 1.4.3: Úvěry a vklady – roční průměry	16
Tabulka 1.4.4: Úvěry a vklady – čtvrtletní průměry.....	16
Tabulka 1.4.5: Měnové kurzy – roční.....	17
Tabulka 1.4.6: Měnové kurzy – čtvrtletní	17
Tabulka 1.6.1: Demografie.....	19
Tabulka 2.1.1: Produkční mezera a potenciální produkt.....	22
Tabulka 3.1.1: HDP – užití ve stálých cenách – roční.....	27
Tabulka 3.1.2: HDP – užití ve stálých cenách – čtvrtletní	28
Tabulka 3.1.3: HDP – užití v běžných cenách – roční.....	29
Tabulka 3.1.4: HDP – užití v běžných cenách – čtvrtletní	29
Tabulka 3.1.5: HDP – důchodová struktura – roční	30
Tabulka 3.1.6: HDP – důchodová struktura – čtvrtletní.....	30
Tabulka 3.2.1: Ceny – roční.....	33
Tabulka 3.2.2: Ceny – čtvrtletní	34
Tabulka 3.3.1: Trh práce – roční	37
Tabulka 3.3.2: Trh práce – čtvrtletní.....	38
Tabulka 3.3.3: Účet domácností	39
Tabulka 3.4.1: Rozklad vývozu zboží (v metodice národních účtů) – roční	42
Tabulka 3.4.2: Rozklad vývozu zboží (v metodice národních účtů) – čtvrtletní	42
Tabulka 3.4.3: Platební bilance – roční.....	43
Tabulka 3.4.4: Platební bilance – čtvrtletní	44
Tabulka 4.1: Shrnutí monitorovaných předpovědí	45

Seznam grafů

Graf 1.1.1: Reálný HDP eurozóny a USA	7
Graf 1.1.2: Reálný hrubý domácí produkt	7
Graf 1.1.3: Harmonizovaný index spotřebitelských cen	7
Graf 1.1.4: Míra nezaměstnanosti	7
Graf 1.1.5: Indikátor ekonomického sentimentu	7
Graf 1.1.6: Index nákupních manažerů.....	7
Graf 1.1.7: Indikátor důvěry podnikatelů	7
Graf 1.1.8: Ukazatel Ifo a průmyslová produkce v ČR.....	7
Graf 1.2.1: Dolarová cena ropy Brent	10
Graf 1.2.2: Korunová cena ropy Brent.....	10
Graf 1.3.1: Saldo sektoru vládních institucí	12
Graf 1.3.2: Dluh sektoru vládních institucí	12
Graf 1.4.1: Úrokové sazby.....	14
Graf 1.4.2: Úvěry domácnostem.....	14
Graf 1.4.3: Hypoteční úvěry na nákup byt. nemovitostí.....	14
Graf 1.4.4: Úvěry nefinančním podnikům	14
Graf 1.4.5: Úvěry v selhání.....	14
Graf 1.4.6: Vklady	14
Graf 1.4.7: Nominální měnové kurzy	14
Graf 1.4.8: Reálný měnový kurz vůči eurozóně	14
Graf 1.5.1: Věkové skupiny	18
Graf 1.5.2: Očekávaná střední délka života při narození	18
Graf 1.5.3: Starobní důchodci	19
Graf 1.5.4: Počet úmrtí	19
Graf 2.1.1: Produkční mezera	21
Graf 2.1.2: Potenciální produkt	21
Graf 2.1.3: Využití výrobních kapacit v průmyslu.....	22
Graf 2.1.4: Obvykle odpracované hodiny	22
Graf 2.2.1: Indikátor důvěry a HPH v průmyslu	23
Graf 2.2.2: Indikátor důvěry a HPH ve stavebnictví.....	23
Graf 2.2.3: Indikátor důvěry a HPH v obchodě a službách.....	23
Graf 2.2.4: Kompozitní indikátor vývozu zboží	23
Graf 2.2.5: Indikátory důvěry a spotřeba domácností.....	23
Graf 2.2.6: Rozklad spotřebitelských očekávání	23
Graf 2.2.7: Souhrnný indikátor důvěry a HPH.....	23
Graf 2.2.8: Kompozitní předstihový indikátor	23
Graf 3.1.1: Zdroje hrubého domácího produktu	26
Graf 3.1.2: Výdaje na hrubý domácí produkt	26
Graf 3.1.3: Reálný hrubý domácí produkt	26
Graf 3.1.4: Spotřeba domácností.....	26
Graf 3.1.5: Spotřeba domácností.....	26
Graf 3.1.6: Věcné členění investic.....	26
Graf 3.1.7: Sektorové členění investic	26
Graf 3.1.8: Zdroje financování investic	26
Graf 3.2.1: Spotřebitelské ceny	32
Graf 3.2.2: Spotřebitelské ceny v hlavních oddílech.....	32

Graf 3.2.3: Jádrová inflace a jednotkové náklady práce	32
Graf 3.2.4: Kurz CZK/EUR a korunová cena ropy Brent	32
Graf 3.2.5: Deflátor hrubého domácího produktu	32
Graf 3.2.6: Směnné relace	32
Graf 3.2.7: Nabídkové ceny bytů	32
Graf 3.2.8: Ceny bytů v relaci k průměrné mzdě	32
Graf 3.3.1: Počet zaměstnanců dle různých statistik	36
Graf 3.3.2: Počet cizinců zaměstnaných v ČR	36
Graf 3.3.3: Ukazatele nezaměstnanosti	36
Graf 3.3.4: Pojistné na sociální zabezpečení a výdělků	36
Graf 3.3.5: Náhrady na zaměstnance a produktivita	36
Graf 3.3.6: Nominální měsíční mzdy	36
Graf 3.3.7: Nominální objem mezd a platů	36
Graf 3.3.8: Míra hrubých úspor domácností	36
Graf 3.4.1: HDP a dovoz zboží partnerských zemí	41
Graf 3.4.2: Vývoz zboží reálně	41
Graf 3.4.3: Deflátor vývozu zboží	41
Graf 3.4.4: Obchodní bilance	41
Graf 3.4.5: Bilance služeb	41
Graf 3.4.6: Bilance prvotních důchodů	41
Graf 3.4.7: Běžný účet platební bilance	41
Graf 3.4.8: Saldo běžných transakcí	41
Graf 4.1: Prognózy růstu reálného HDP na rok 2023	45
Graf 4.2: Prognózy míry inflace na rok 2023	45
Graf 5.1: Podíl vlastnického bydlení	46
Graf 5.2: Vlastnické bydlení a hypotéky v ČR	46
Graf 5.3: Úvěry na bydlení	47
Graf 5.4: Sazby a nové objemy hypoték	47
Graf 5.5: Výdaje domácností na bydlení	47
Graf 5.6: Vývoj cen nemovitostí v ČR	48
Graf 5.7: Růst cen nemovitostí	48
Graf 5.8: Náklady bydlení	48
Graf 5.9: Stavební povolení – počet bytových budov	48
Graf 5.10: Stavební povolení – hodnota bytových budov	48
Graf 5.11: Náklady výstavby bytových budov	48
Graf 5.12: Nájemné a imputované nájemné	50
Graf 5.13: Čistý měsíční příjem domácností	50
Graf 5.14: Poměr cen nemovitostí vůči příjmům	50
Graf 5.15: Výše měsíční splátky nové hypotéky	50
Graf 5.16: Poměr hypoteční splátky a čistých příjmů	50
Graf 5.17: Rozpočtové omezení domácností – 2015	50
Graf 5.18: Rozpočtové omezení domácností – 2022	51
Graf 5.19: Daň z nemovitosti	51
Graf 5.20: Příspěvky na bydlení	52

Seznam použitých zkratk

b. c.		běžné ceny
CPI		index spotřebitelských cen
CZK		mezinárodní kód pro českou korunu
ČNB		Česká národní banka
ČSÚ		Český statistický úřad
EA20		eurozóna v rozsahu 20 zemí
ECB		Evropská centrální banka
EK		Evropská komise
EU, EU27		Evropská unie v rozsahu 27 zemí
EUR		mezinárodní kód pro euro
Fed		Federální rezervní systém
HDP		hrubý domácí produkt
HPH		hrubá přidaná hodnota
MF ČR		Ministerstvo financí
MMF		Mezinárodní měnový fond
MPSV		Ministerstvo práce a sociálních věcí
OECD		Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OSVČ		osoba/y samostatně výdělečně činná/é
p. b.		procentní bod
p. o.		pravá osa
s. c.		stálé ceny
SPVF		souhrnná produktivita výrobních faktorů
THFK		tvorba hrubého fixního kapitálu
USD		mezinárodní kód pro americký dolar
VŠPS		Výběrové šetření pracovních sil

Značky použité v tabulkách

-	pomlčka na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
.	tečka na místě čísla značí, že daný údaj nepredikujeme, popř. není k dispozici nebo je nespolehlivý
x, (mezera)	křížek nebo mezera na místě čísla značí, že zápis není možný z logických důvodů

Uzávěrka datových zdrojů

Makroekonomická predikce byla zpracována na základě údajů, které byly známy k 10. srpnu 2023.

Poznámky

Není-li uvedeno jinak, nejsou údaje v Makroekonomické predikci očištěny o sezónní a kalendářní vlivy. Publikované součtové údaje v tabulkách mohou být zatíženy nepřesností na posledním desetinném místě vzhledem k zaokrouhlování.

Údaje z předchozí predikce z dubna 2023 jsou vyznačeny kurzívou. Údaje vztahující se k rokům 2025 a 2026 jsou extrapolačním scénářem, který naznačuje směr možného vývoje a není v textu až na výjimky komentován.

Úvod a shrnutí

Globální ekonomický růst zpomaluje. Dodavatelské řetězce již sice fungují bez významnějších problémů, v řadě zemí však inflace i přes postupný pokles zůstává vysoká, a nadále tak citelně snižuje kupní sílu domácností. Hospodářskou aktivitu tlumí také předchozí zpřísnění měnové politiky centrálních bank.

Podle předběžného odhadu Českého statistického úřadu se **reálný hrubý domácí produkt** ČR, očištěný o sezónní a kalendářní vlivy, ve 2. čtvrtletí 2023 mezičtvrtletně zvýšil o 0,1 % a meziročně klesl o 0,6 %. V 1. čtvrtletí 2023, pro které jsou k dispozici detailní údaje o struktuře růstu, HDP meziročně (bez očištění) klesl o 0,2 %.

Spotřeba domácností se v 1. čtvrtletí meziročně propadla o 5,8 %. Negativní dopad na spotřební výdaje měl nejen pokles reálného disponibilního důchodu, způsobený velmi vysokou inflací, ale i nárůst míry úspor. **Spotřeba sektoru vládních institucí** vlivem zvýšení zaměstnanosti ve veřejném sektoru a nákupů zboží a služeb vzrostla o 2,8 %.

Pokles **tvorby hrubého fixního kapitálu** se prohloubil na 2,3 %. Investiční aktivitu podpořily investice do strojů a zařízení, ostatní kategorie ale vykázaly pokles, z toho nejvíce investice do obydlí. Ze sektorového hlediska bylo snížení investic domácností a firem tlumeno vyššími investičními výdaji vládních institucí.

Změna stavu zásob a cenností ubrala z růstu ekonomiky 0,5 p. b. Firmy tak sice dále razantně navyšovaly skladové zásoby výrobních vstupů, aby přežily ztrátám plynoucím z vysoké inflace a možných výpadků v dodávkách komponent, v meziročním srovnání se ovšem akumulace zásob snížila.

Saldo **zahraničního obchodu** ekonomický růst podpořilo v rozsahu 3,0 p. b. Zatímco vývoz zboží a služeb vzrostl o 7,6 %, dovoz se zvýšil jen o 3,9 %. Zlepšení v dodavatelských řetězcích umožnilo firmám dokončovat rozpracovanou produkci, která byla následně exportována. Důvodem pak tlumila také slabá domácí poptávka.

Za celý rok **2023** by HDP mohl **klesnout o 0,2 %** (po očištění o kalendářní vlivy by měl stagnovat). Domácnosti se i v letošním roce potýkají s dopady vysoké inflace, jejich reálná spotřeba by se tak měla dále snížit. Spotřeba sektoru vládních institucí i tvorba hrubého fixního kapitálu budou působit prorůstově, meziročně slabší akumulace zásob ale ekonomiku citelně zpomalí. Vliv celkově slabé domácí poptávky bude z velké části vykompenzován saldem zahraničního obchodu. V roce **2024** by se výkon ekonomiky mohl **zvýšit o 2,3 %**, hlavně zásluhou obnoveného růstu spotřeby domácností. Hospodářskou aktivitu však budou mírně tlumit dopady konsolidačního balíčku, což ale zároveň přispěje ke snížení inflačních tlaků.

Vysoká **inflace** zpomaluje ekonomický růst a snižuje životní úroveň obyvatel. K mimořádně silnému růstu spotřebitelských cen významně přispívají nejen potraviny, elektřina či zemní plyn, ale i další kategorie zboží a služeb. Silné domácí poptávkové tlaky jsou již tlumeny zvýšenými měnověpolitickými sazbami. Protiinflačně působí rovněž posilování koruny. Meziroční inflace se v průběhu 1. poloviny letošního roku rychlým tempem snižovala, ve 2. pololetí by se měla držet na vysokých jednociferných hodnotách. V závěru roku bude v meziročním srovnání působit bazický efekt úsporného energetického tarifu. Průměrná míra inflace by tak letos mohla dosáhnout 10,9 %. V průběhu celého roku 2024 by se již meziroční růst spotřebitelských cen mohl pohybovat v tolerančním pásmu inflačního cíle České národní banky. V celoročním vyjádření očekáváme pokles na 2,8 %.

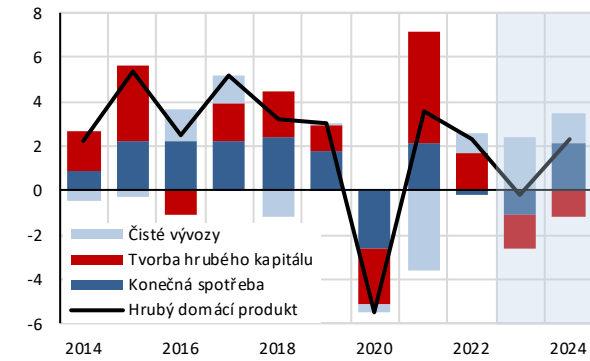
Na **trhu práce** se nadále projevují nerovnováhy související s nedostatkem pracovníků. V důsledku toho by navzdory slabé hospodářské dynamice neměla míra nezaměstnanosti v roce 2023 příliš vzrůst. Z průměrných 2,3 % v roce 2022 by se letos mohla zvýšit na 2,8 %, v příštím roce by mohla klesnout v průměru na 2,7 %. Přetrvávající napětí na trhu práce bude tlačit na růst mezd, který však i letos bude zaostávat za inflací. K obnovení růstu průměrné reálné mzdy by tak mělo dojít až v roce 2024.

Běžný účet platební bilance vykázal v 1. čtvrtletí 2023 schodek ve výši 5,1 % HDP. Ten odráží především zhoršení bilance prvotních důchodů vlivem vyššího odlivu důchodů z investic (zejména ve formě dividend). Negativně na vývoj běžného účtu působil i pokles přebytku bilance služeb daný vyššími náklady v sektoru dopravy. Naopak odezdnávání cenových tlaků v průmyslu a energetice a zlepšení podmínek v exportně orientovaném automobilovém průmyslu vedly k mezičtvrtletnímu zlepšení obchodní bilance. Tyto faktory by přitom měly být zásadní i nadále. Deficit běžného účtu by se tak postupně měl snižovat na 1,7 % HDP v letošním roce a na 0,6 % HDP v roce příštím.

Odhad výsledku **hospodaření sektoru vládních institucí** za rok 2023 ve výši -3,6 % HDP reflektuje mimořádné příjmy a výdaje související s energetickou krizí, rostoucí mandatorní výdaje v sociální oblasti i pokračující pomoc ukrajinským uprchlíkům. Nastavená fiskální politika by měla vést ke strukturálnímu saldu ve výši -2,3 % HDP a k nárůstu zadlužení na úroveň 44,7 % HDP.

Ekonomika by v roce 2023 měla nepatrně klesnout

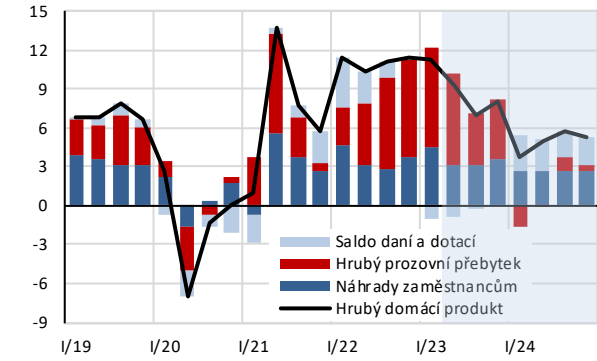
růst reálného HDP v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Zisky firem letos dále výrazně vzrostou

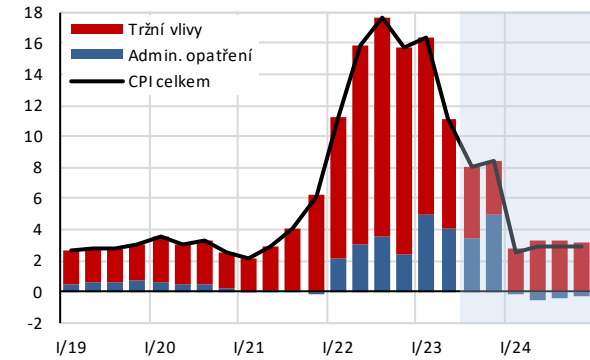
meziroční růst nominálního HDP v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Inflace se vrátí do blízkosti cíle ČNB

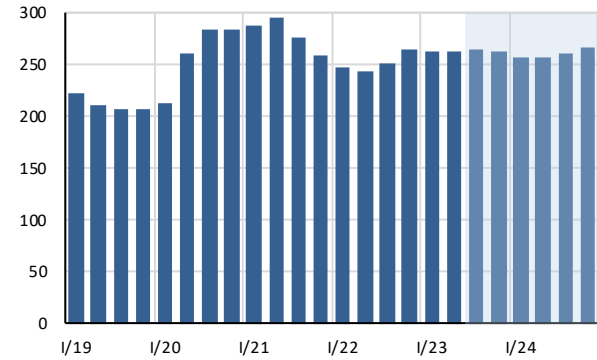
meziroční růst indexu spotřebitelských cen v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Nezaměstnanost by měla téměř stagnovat

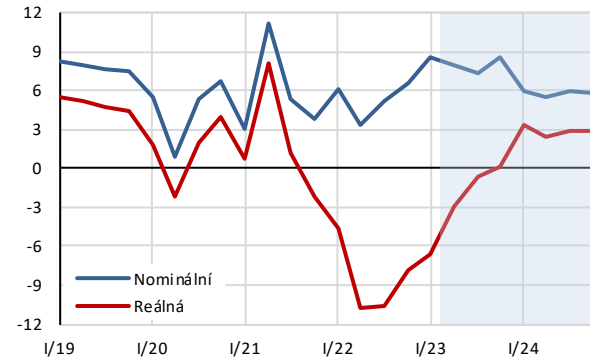
registrovaná nezaměstnanost, v tis. osob, sezónně očištěno

Zdroj: MPSV. Výpočty a predikce MF ČR.

Mzdový růst by měl letos zaostávat za inflací

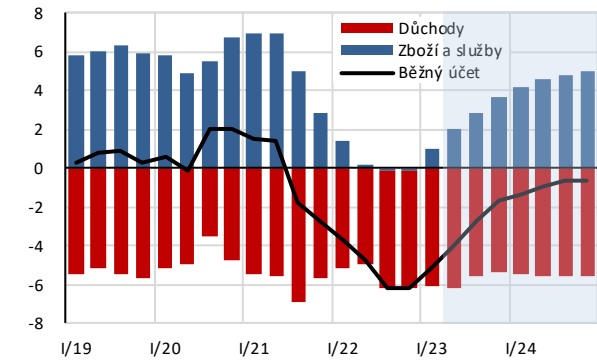
průměrná hrubá měsíční mzda, meziroční růst v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Schodek běžného účtu by měl klesnout

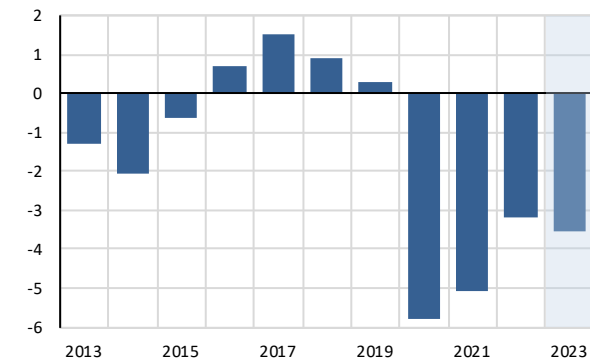
v % HDP, roční klouzavé úhrny

Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Deficit veřejných financí by měl zůstat nad 3 % HDP

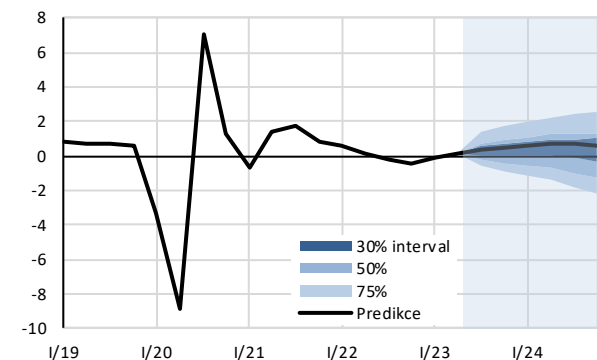
saldo sektoru vládních institucí, v % HDP

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Rizika predikce jsou vychýlená směrem dolů

mezičtvrtletní růst reálného HDP v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Hlavní makroekonomické indikátory

		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2023	2024
		Aktuální predikce						Minulá predikce		
Nominální hrubý domácí produkt	<i>mld. Kč, b.c.</i>	5 411	5 791	5 709	6 109	6 786	7 384	7 751	7 475	7 989
	<i>růst v %, b.c.</i>	5,9	7,0	-1,4	7,0	11,1	8,8	5,0	10,0	6,9
Reálný hrubý domácí produkt	<i>růst v %, s.c.</i>	3,2	3,0	-5,5	3,6	2,4	-0,2	2,3	0,1	3,0
Spotřeba domácností	<i>růst v %, s.c.</i>	3,5	2,7	-7,2	4,1	-0,7	-3,4	3,9	-2,7	3,9
Spotřeba vládních institucí	<i>růst v %, s.c.</i>	3,9	2,5	4,2	1,4	0,6	2,4	1,8	1,6	1,3
Tvorba hrubého fixního kapitálu	<i>růst v %, s.c.</i>	10,0	5,9	-6,0	0,8	3,0	0,8	0,7	2,8	0,5
Příspěvek čistých vývozu k růstu HDP	<i>p.b., s.c.</i>	-1,2	0,0	-0,4	-3,6	0,9	2,4	1,3	0,8	1,4
Příspěvek změny zásob k růstu HDP	<i>p.b., s.c.</i>	-0,5	-0,3	-0,9	4,8	0,9	-1,7	-1,3	-0,5	-0,7
Deflátor HDP	<i>růst v %</i>	2,6	3,9	4,3	3,3	8,5	9,0	2,6	9,9	3,8
Míra inflace spotřebitelských cen	<i>průměr v %</i>	2,1	2,8	3,2	3,8	15,1	10,9	2,8	10,9	2,4
Zaměstnanost (VŠPS)	<i>růst v %</i>	1,4	0,2	-1,3	-0,4	-0,8	1,0	0,7	-0,2	0,6
Míra nezaměstnanosti (VŠPS)	<i>průměr v %</i>	2,2	2,0	2,6	2,8	2,3	2,8	2,7	3,0	2,8
Objem mezd a platů (dom. koncept)	<i>růst v %, b.c.</i>	9,6	7,8	0,1	5,9	9,3	8,4	6,1	7,5	5,8
Saldo běžného účtu	<i>% HDP</i>	0,4	0,3	2,0	-2,8	-6,1	-1,7	-0,6	-3,5	-1,9
Saldo sektoru vládních institucí	<i>% HDP</i>	0,9	0,3	-5,8	-5,1	-3,2	-3,6	.	-3,5	-2,9
Dluh sektoru vládních institucí	<i>% HDP</i>	32,1	30,0	37,7	42,0	44,2	44,7	.	43,5	44,0
Předpoklady:										
Měnový kurz CZK/EUR		25,6	25,7	26,4	25,6	24,6	23,8	23,9	23,8	23,8
Dlouhodobé úrokové sazby	<i>% p.a.</i>	2,0	1,5	1,1	1,9	4,3	4,3	3,9	4,5	4,0
Ropa Brent	<i>USD/barel</i>	71	64	42	71	101	80	77	77	73
HDP eurozóny	<i>růst v %, s.c.</i>	1,8	1,6	-6,2	5,4	3,4	0,7	1,2	0,7	1,3

Zdroj: ČNB, ČSÚ, Eurostat, U. S. Energy Information Administration. Výpočty a predikce MF ČR.

Rizika a nejistoty predikce

Makroekonomická predikce je zatížena řadou rizik, která v úhrnu považujeme za **vychýlená směrem dolů**.

Dodávky zemního plynu z Ruska do Evropské unie jsou zásadně omezeny a neočekáváme, že dojde k jejich obnovení. Předpokládáme, že tento výpadek bude nahrazen zvýšeným dovozem plynu z jiných zemí (včetně zkapalněného zemního plynu). Zároveň by poptávka po zemním plynu měla v důsledku přetrvávajících vysokých cen, dodatečných energetických úspor a přechodu na alternativní technologie klesat. Nenaplnění těchto předpokladů, především pak ve středním horizontu, vnímáme jako hlavní negativní riziko predikce.

V predikci také pracujeme s předpokladem, že se další pravděpodobné vlny pandemie **covidu-19** podaří zvládnout bez nutnosti přijímat makroekonomicky významná protiepidemická omezení. Rizikem je nicméně vznik a šíření nových mutací koronaviru, proti nimž by dostupné vakcíny nebo prodělané onemocnění poskytovaly jen malou ochranu. Významné riziko představuje také možnost **obnovení problémů v dodavatelských řetězcích**.

Navzdory poměrně rychlému poklesu inflace v uplynulých měsících zůstává další vývoj spotřebitelských cen a **inflačních očekávání** významným rizikem pro českou ekonomiku. Je stěžejní, aby se inflační očekávání vrátila do blízkosti inflačního cíle České národní banky. V opačném případě by návrat inflace ke 2 % vyžadoval ještě přísnější nastavení měnové politiky, což by s sebou neslo dodatečné ekonomické náklady. Obdobně u **fiskální politiky** by odlišná intenzita a struktura konsolidačního úsilí ovlivnila v krátkém až středním období hospodářskou dynamiku, neřešené strukturální nerovnováhy pak velmi pravděpodobně i dynamiku v delším období.

Dostupná data svědčí o tom, že se na **trhu práce** stále projevují nerovnováhy, které jej charakterizovaly před propuknutím pandemie. Nedostatek zaměstnanců, patrný téměř ve všech odvětvích ekonomiky, je významnou bariérou růstu produkce, obzvláště ve stavebnictví. Ke zmírnění nesouladu mezi poptávkou a nabídkou na trhu práce, a s ním souvisejícím tlakem na růst mezd, však kromě slabé hospodářské dynamiky přispívá také příliv uprchlíků z Ukrajiny. Ukazuje se totiž, že díky stále vysoké

poptávce firem po práci a charakteru většiny volných míst (místa s nízkými požadavky na kvalifikaci) nemají ukrajinští uprchlíci s uplatněním na českém trhu práce výraznější problémy, přestože jejich kvalifikační struktura nemusí odpovídat poptávce. Snadnějšímu zaměstnávání cizinců napomáhají i legislativní změny snižující administrativní překážky v této oblasti.

Ve středním a dlouhodobém horizontu bude s ohledem na demografický vývoj klíčové, aby **integrace uprchlíků** z Ukrajiny byla co nejvíce úspěšná a aby docházelo ke zvyšování **produktivity práce**, např. investicemi do automatizace, robotizace a digitálních technologií. Silným impulzem pro růst produktivity by vzhledem k vysokému zapojení českých firem do globálních dodavatelských řetězců byl také jejich posun do pozic s vyšší přidanou hodnotou (ať už směrem k počáteční fázi výzkumu a vývoje, nebo k fázi prodeje finálního výrobku).

Míra hrubých úspor domácností, stejně jako výše čistých půjček/výpůjček, zůstává již od vypuknutí pandemie zvýšená. Tyto mimořádné úspory by v současné době některé domácnosti mohly využít k **utlumení dopadů vysokého růstu spotřebitelských cen na reálnou spotřebu**.

Kvůli nárůstu úrokových sazeb a podstatnému zvýšení cen by se některé domácnosti a firmy mohly dostat do problémů se splácením úvěrů, což by vedlo ke zhoršení kvality úvěrového portfolia bank. Zatím však podíl úvěrů v selhání na celkových úvěrech domácnostem setrvává na velice nízkých úrovních, resp. u úvěrů nefinančním podnikům dále pomalu klesá. Rizikem zůstává i **nadhodnocení cen rezidenčních nemovitostí**. Problematice dostupnosti vlastnického bydlení se blíže věnuje kapitola 5.

Vzhledem k významu **automobilového průmyslu** pro českou ekonomiku je rizikem silná procykličnost tohoto odvětví, jeho exportní orientace a závislost na dodavatelských řetězcích. Rizika v automobilovém průmyslu dále prohlubují strukturální změny, k nimž dochází kvůli přechodu na elektromobilitu a postupnému zpřísnování emisních norem. To si přitom vyžádá enormní investice do vývoje technologií, strojů a zařízení či do infrastruktury. Lze také čekat dopad na zaměstnanost nebo dodavatelско-odběratelské vztahy.

1 Východiska predikce

1.1 Vnější prostředí

Ačkoliv již došlo k obnově dodavatelských řetězců a pandemie koronaviru není dále považována za hrozbu, globální aktivitu tlumí dopady probíhající války na Ukrajině, vysoká inflace a zpříšňování měnové politiky v řadě zemí. Pomalejší oživení čínské ekonomiky, jakož i vzrůstající geopolitické tenze či extrémní projevy počasí rovněž představují rizika pro globální hospodářství. Odhadujeme, že by růst **světové ekonomiky** mohl v roce 2023 činit 2,4 % (*proti 2,0 %*) a v roce 2024 v souvislosti s uvolněním inflačních tlaků a oživením spotřeby domácností nepatrně zrychlit na 2,5 % (*proti 2,8 %*).

Hrubý domácí produkt **Spojených států amerických** v 1. čtvrtletí 2023 mezičtvrtletně vzrostl o 0,5 % (*proti poklesu o 0,2 %*). Podle předběžného odhadu růst ve 2. čtvrtletí zrychlil na 0,6 % (*proti poklesu o 0,1 %*), přičemž k němu přispěla zejména spotřeba domácností a tvorba hrubého fixního kapitálu.

Trh práce je i nadále napjatý. Vyznačuje se silným růstem počtu pracovních míst a dlouhodobě nízkou mírou nezaměstnanosti, která v červenci činila 3,5 %. Meziroční inflace v červenci poprvé po 12 měsících mírně vzrostla, z červnových 3,0 % na 3,2 %. Fed na svém červencovém zasedání přistoupil již ke čtvrtému zvýšení své hlavní úrokové sazby v tomto roce, a to do pásma 5,25–5,50 %, a bude i nadále pokračovat ve snižování svých aktiv, to vše za účelem navrátit inflaci k 2% cíli.

Červencový index nákupních manažerů naznačoval další, avšak mírnější pokles produkce zpracovatelského průmyslu způsobený zejména snížením nových objednávek v důsledku utlumené domácí i zahraniční poptávky. Vysoké úrokové sazby a zejména pak omezení výdajů klientů zapříčinily zpomalení růstu aktivity v sektoru služeb. Naopak sentiment spotřebitelů je díky klesající inflaci a stabilitě na trhu práce nejvyšší od října 2021. Maloobchodní tržby v červnu meziměsíčně mírně vzrostly, průmyslová produkce již druhým měsícem klesla. Zpožděný dopad zpříšňování měnové politiky a odeznění fiskální podpory z období pandemie negativně dopadnou na ekonomický růst. Kromě toho by zvyšování úrokových sazeb mohlo vést k dalším problémům ve finančním sektoru. Vzhledem k výše uvedenému a silnějším než očekávanému hospodářskému růstu v 1. polovině tohoto roku odhadujeme, že letos výkon americké ekonomiky vzroste o 1,8 % (*proti 0,6 %*) a v příštím roce růst zvolní na 0,8 % (*proti 1,1 %*).

Mezičtvrtletní růst **čínské ekonomiky** v 1. čtvrtletí 2023 v souvislosti s uvolněním přísných koronavirových opatření a odloženou spotřebou domácností dosáhl 2,2 %. Ve 2. čtvrtletí však ekonomický růst z důvodu slabší domácí i zahraniční poptávky zpomalil na 0,8 %. Podle indexu

nákupních manažerů došlo v červenci ve zpracovatelském průmyslu k mírnému propadu produkce a zhoršení výrobních podmínek zejména v důsledku utlumené zahraniční poptávky. Naopak aktivita v sektoru služeb i nadále rostla a byla podpořena růstem nových obchodů. Maloobchodní tržby v červnu meziměsíčně zaznamenaly již čtvrtým měsícem pouze nepatrný růst. Od května do června vzrostla i průmyslová produkce. Dominantním faktorem růstu čínského hospodářství by měly být investice do infrastruktury. Ekonomické vyhlídky však zatěžují přetrvávající problémy reálného trhu, vysoká nezaměstnanost mladých lidí a pokračující monetární zpříšňování v hlavních světových ekonomikách, které oslabuje zahraniční poptávku. Odhadujeme, že v tomto roce vzroste HDP Číny o 5,3 % (*proti 5,1 %*). V příštím roce pak z důvodu předpokládaného slabšího hospodářského růstu ve vyspělých ekonomikách očekáváme zpomalení růstu čínské ekonomiky na 4,7 % (*proti 4,4 %*).

Hrubý domácí produkt **Evropské unie** v 1. čtvrtletí 2023 mezičtvrtletně vzrostl o 0,2 % (*proti 0,0 %*), ve 2. čtvrtletí pak podle předběžného odhadu stagnoval (*proti růstu o 0,2 %*). Eurozóna v 1. čtvrtletí 2023 vykázala nulový růst (*v souladu s odhadem*), ve 2. čtvrtletí se ekonomický výkon zvýšil o 0,3 % (*proti 0,2 %*).

Meziroční inflace v eurozóně v souvislosti s výrazným poklesem cen energetických komodit nadále klesala až na červencových 5,3 %. Jádřová inflace však setrvala na 5,5 % a byla tažena růstem cen služeb. Evropská centrální banka v očekávání, že inflace zůstane nad 2% cílem po delší dobu, v červenci zvýšila hlavní úrokovou sazbu na 4,25 %. Předpokládáme, že se zpříšňování měnové politiky Evropské centrální banky dostalo do finální etapy.

Fiskální politika začne od 2. poloviny letošního roku v návaznosti na dezinflační proces a postupné upouštění od podpůrných energetických politik pozvolna přecházet do restriktivní fáze.

Míra nezaměstnanosti v eurozóně v červnu setrvala na 6,4 %. V souvislosti s klesající inflací se v červenci zlepšil sentiment mezi spotřebiteli. Současně však došlo ke zhoršení podmínek ve zpracovatelském průmyslu, přičemž na vině je utlumená poptávka, jež vedla k prudkému snížení objemu nových objednávek a výroby. Kvůli poklesu nových objednávek se snížil rovněž index nákupních manažerů ve službách.

Očekáváme, že v letošním roce růst HDP Evropské unie i eurozóny zpomalí na 0,7 % (*beze změny*). V příštím roce by měl hospodářský růst vlivem oživení spotřeby domácností a investiční aktivity zrychlit na 1,4 % v EU (*proti 1,5 %*), resp. 1,2 % v eurozóně (*proti 1,3 %*).

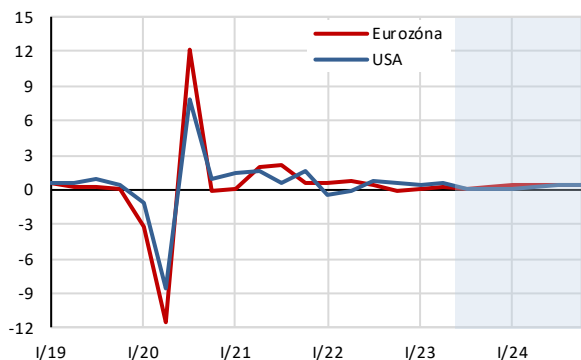
Ekonomika **Německa** v 1. čtvrtletí 2023 mezičtvrtletně klesla o 0,1 % (*v souladu s odhadem*), ve 2. čtvrtletí podle předběžného odhadu stagnovala (*proti růstu o 0,2 %*). Vlivem zpřísněných měnových podmínek, prudkého poklesu nových objednávek a snížení výroby se index nákupních manažerů ve zpracovatelském průmyslu v červenci propadl hlouběji do pásma kontrakce. Aktivita ve službách v červenci kvůli utlumené poptávce zpomalovala druhým měsícem v řadě. Sentiment mezi spotřebiteli se zlepšuje jen pozvolna. Meziroční inflace v červenci poklesla na 6,5 %. Míra nezaměstnanosti v červnu setrvala na 3,0 %. V důsledku zhoršující se situace v průmyslu i ve službách, vysoké inflace, klesající výroby a podnikatelské důvěry či rostoucích úrokových sazeb by německé hospodářství v roce 2023 mohlo klesnout o 0,2 % (*proti růstu o 0,2 %*). V roce 2024 by ekonomický

růst, podpořený spotřebou domácností a oživením exportní aktivity, mohl dosáhnout 1,1 % (*proti 1,5 %*).

HDP **Slovenska** v 1. čtvrtletí 2023 mezičtvrtletně vzrostl o 0,3 % (*proti poklesu o 0,1 %*), hlavně díky saldu zahraničního obchodu. V červnu míra nezaměstnanosti setrvala na 6,0 % a produkce ve zpracovatelském průmyslu vzrostla. Meziroční inflace se v červenci snížila na 10,2 %. Spotřebitelská důvěra dosáhla v červenci nejvyšší hodnoty za poslední dva roky. Ekonomický růst v letošním roce by měl být podpořen především vysokým objemem investic spolufinancovaných fondy EU. Předpokládáme proto, že by HDP v roce 2023 mohl vzrůst o 1,3 % (*proti 0,6 %*). Zlepšení situace v dodavatelských řetězcích, oživení exportu a spotřeby domácností přispěje k růstu HDP o 2,2 % (*beze změny*) v roce 2024.

Graf 1.1.1: Reálný HDP eurozóny a USA

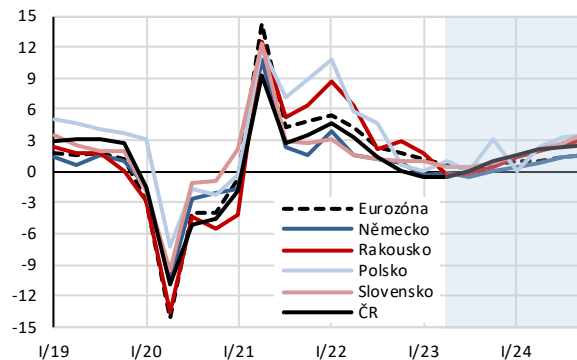
mezičtvrtletní růst v %, sezónně očištěno

Zdroj: Eurostat, OECD. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 1.1.2: Reálný hrubý domácí produkt

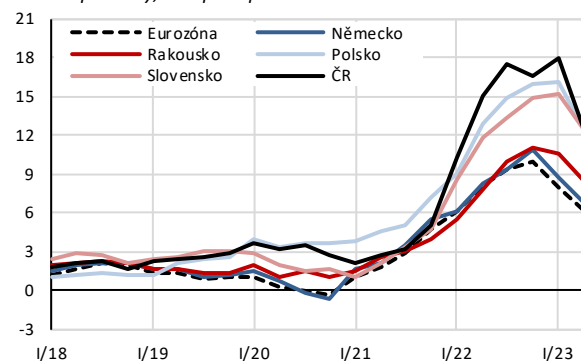
meziroční růst v %, sezónně očištěno

Zdroj: ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 1.1.3: Harmonizovaný index spotřebitelských cen

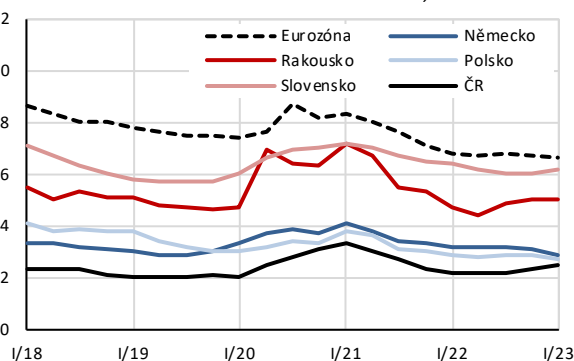
čtvrtletní průměry, růst proti předchozímu roku v %

Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

Graf 1.1.4: Míra nezaměstnanosti

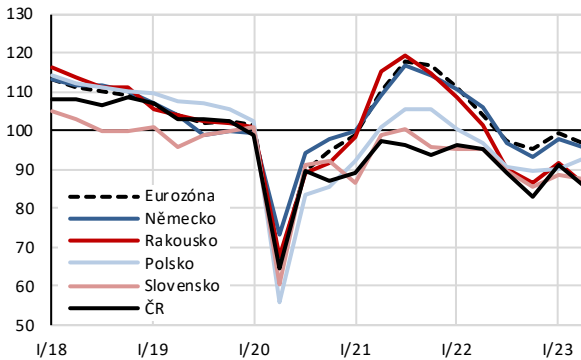
mezinárodní srovnatelná míra nezaměstnanosti v %, sezónně očištěno

Zdroj: Eurostat.

Graf 1.1.5: Indikátor ekonomického sentimentu

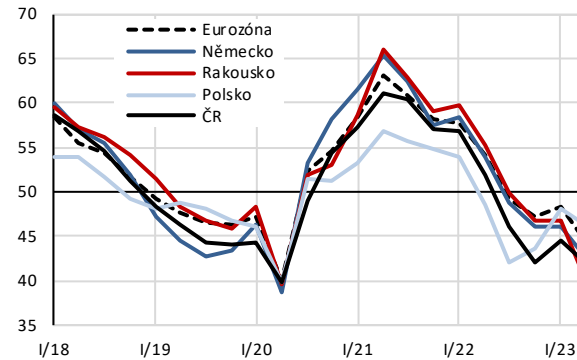
čtvrtletní průměry, dlouhodobý průměr = 100

Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

Graf 1.1.6: Index nákupních manažerů

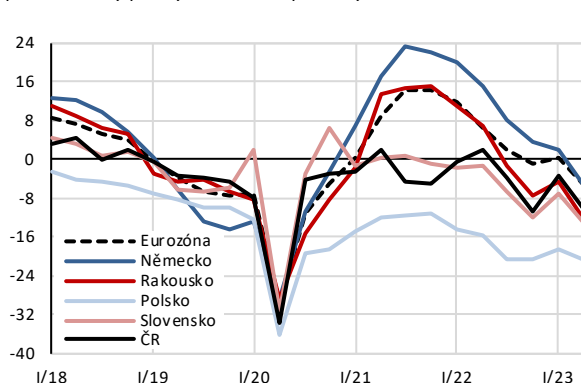
zpracovatelský průmysl, čtvrtletní průměry

Zdroj: Markit. Výpočty MF ČR.

Graf 1.1.7: Indikátor důvěry podnikatelů

zpracovatelský průmysl, čtvrtletní průměry

Zdroj: OECD. Výpočty MF ČR.

Graf 1.1.8: Ukazatel Ifo a průmyslová produkce v ČR

saldo (Ifo, Německo); index produkce ve zprac. průmyslu ČR, meziroční růst v % (z tříměsíčních klouzavých průměrů), sezónně očištěno

Zdroj: CESifo, ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Tabulka 1.1.1: Hrubý domácí produkt – roční
růst reálného HDP v %

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
											<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>
Svět	<i>sezónně očištěno</i>	3,4	3,3	3,8	3,6	2,8	-2,8	6,3	3,5	2,4	2,5	
USA	<i>sezónně očištěno</i>	2,7	1,7	2,2	2,9	2,3	-2,8	5,9	2,1	1,8	0,8	
Čína	<i>sezónně očištěno</i>	7,2	6,9	6,8	6,7	6,1	1,7	8,7	3,2	5,3	4,7	
Spojené království	<i>sezónně očištěno</i>	2,4	2,2	2,4	1,7	1,6	-11,0	7,6	4,1	0,2	0,7	
Evropská unie	<i>sezónně očištěno</i>	2,1	2,0	3,0	2,0	1,8	-5,8	5,5	3,5	0,7	1,4	
Eurozóna	<i>sezónně očištěno</i>	1,9	1,8	2,8	1,8	1,6	-6,2	5,4	3,4	0,7	1,2	
Německo	<i>sezónně očištěno</i>	1,2	2,1	3,0	1,0	1,1	-4,2	3,1	1,9	-0,2	1,1	
	<i>neočištěno</i>	1,5	2,2	2,7	1,0	1,1	-3,8	3,2	1,8	-0,6	1,0	
Francie	<i>sezónně očištěno</i>	1,0	1,0	2,5	1,8	1,9	-7,7	6,4	2,5	0,9	1,2	
	<i>neočištěno</i>	1,1	1,1	2,3	1,9	1,8	-7,5	6,4	2,5	0,8	1,2	
Itálie	<i>sezónně očištěno</i>	0,6	1,4	1,7	0,8	0,5	-9,0	7,0	3,8	1,0	1,0	
	<i>neočištěno</i>	0,8	1,3	1,7	0,9	0,5	-9,0	7,0	3,7	0,9	1,1	
Rakousko	<i>sezónně očištěno</i>	1,0	2,0	2,3	2,4	1,5	-6,5	4,7	4,9	0,3	1,1	
	<i>neočištěno</i>	1,0	2,0	2,3	2,4	1,5	-6,5	4,6	4,9	0,1	1,3	
Maďarsko	<i>sezónně očištěno</i>	3,7	2,2	4,4	5,4	4,9	-4,7	7,2	4,6	-0,1	2,7	
	<i>neočištěno</i>	3,7	2,2	4,3	5,4	4,9	-4,5	7,2	4,6	-0,2	2,7	
Polsko	<i>sezónně očištěno</i>	4,3	3,1	5,2	5,9	4,4	-2,0	6,8	5,4	1,0	2,3	
	<i>neočištěno</i>	4,4	3,0	5,1	5,9	4,4	-2,0	6,9	5,1	1,0	2,4	
Slovensko	<i>sezónně očištěno</i>	5,2	1,9	2,9	4,0	2,5	-3,3	4,9	1,7	1,3	2,2	
Česká republika	<i>sezónně očištěno</i>	5,5	2,5	5,3	3,2	3,0	-5,5	3,5	2,4	0,0	2,2	
	<i>neočištěno</i>	5,4	2,5	5,2	3,2	3,0	-5,5	3,6	2,4	-0,2	2,3	

Zdroj: ČSÚ, Eurostat, MMF, OECD, Office for National Statistics. Výpočty a predikce MF ČR.
Tabulka 1.1.2: Hrubý domácí produkt – čtvrtletní
růst reálného HDP v %, data očištěná o sezónní a kalendářní vlivy

		2022				2023			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
							<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>
USA	<i>mezičtvrtletní</i>	-0,4	-0,1	0,8	0,6	0,5	0,6	0,0	0,1
	<i>meziroční</i>	3,7	1,8	1,9	0,9	1,8	2,6	1,8	1,2
Spojené království	<i>mezičtvrtletní</i>	0,5	0,1	-0,1	0,1	0,1	-0,1	0,0	0,1
	<i>meziroční</i>	10,6	3,8	2,0	0,6	0,2	0,1	0,2	0,2
Evropská unie	<i>mezičtvrtletní</i>	0,7	0,6	0,4	-0,1	0,2	0,0	0,3	0,3
	<i>meziroční</i>	5,6	4,3	2,5	1,6	1,1	0,5	0,4	0,8
Eurozóna	<i>mezičtvrtletní</i>	0,6	0,8	0,4	-0,1	0,0	0,3	0,1	0,2
	<i>meziroční</i>	5,4	4,2	2,4	1,8	1,1	0,6	0,3	0,6
Německo	<i>mezičtvrtletní</i>	1,0	-0,1	0,4	-0,4	-0,1	0,0	-0,1	0,2
	<i>meziroční</i>	4,0	1,6	1,2	0,8	-0,3	-0,1	-0,6	0,0
Francie	<i>mezičtvrtletní</i>	-0,1	0,5	0,2	0,1	0,1	0,5	0,2	0,2
	<i>meziroční</i>	4,4	3,9	1,2	0,7	0,9	0,9	0,8	1,0
Itálie	<i>mezičtvrtletní</i>	0,1	1,1	0,4	-0,1	0,6	-0,3	0,3	0,3
	<i>meziroční</i>	6,5	5,0	2,5	1,5	2,0	0,6	0,5	0,9
Rakousko	<i>mezičtvrtletní</i>	1,3	1,7	0,0	-0,1	0,1	-0,4	0,1	0,2
	<i>meziroční</i>	8,7	6,3	2,1	2,9	1,8	-0,3	-0,2	0,4
Maďarsko	<i>mezičtvrtletní</i>	1,5	0,6	-0,8	-0,6	-0,3	0,5	0,6	0,6
	<i>meziroční</i>	8,0	6,2	3,7	0,7	-1,1	-1,2	0,3	1,5
Polsko	<i>mezičtvrtletní</i>	4,5	-2,5	1,0	-2,3	3,8	-1,4	0,0	0,7
	<i>meziroční</i>	10,9	5,9	4,7	0,6	0,0	1,1	0,1	3,1
Slovensko	<i>mezičtvrtletní</i>	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,5	0,5
	<i>meziroční</i>	3,1	1,5	1,2	1,0	1,0	0,5	0,5	0,9
Česká republika	<i>mezičtvrtletní</i>	0,6	0,2	-0,2	-0,4	0,0	0,1	0,4	0,5
	<i>meziroční</i>	4,7	3,4	1,4	0,1	-0,5	-0,6	0,1	1,0

Zdroj: ČSÚ, Eurostat, OECD, Office for National Statistics. Výpočty a predikce MF ČR.

1.2 Ceny komodit

Cena za barel ropy Brent ve 2. čtvrtletí 2023 činila v průměru 78 USD (*proti 76 USD*), meziročně tedy poklesla o 32 %, v korunovém vyjádření o 36 %.

V nadcházejících čtvrtletích lze v souvislosti s pomalým růstem světové ekonomiky očekávat jen velmi pozvolné zvyšování poptávky po ropě. Mnohé země mimo Organizaci zemí vyvážejících ropu, která deklarovala záměr adekvátně omezovat export ropy s cílem zajistit stabilizaci její ceny, budou pravděpodobně navyšovat svoji produkci, především pak Spojené státy americké, Norsko, Kanada, Brazílie či Guyana. Aktuální vyšší ceny ropy na spotovém trhu zčásti odrážejí vysokou míru nejistoty a s tím spojenou vysokou cenovou volatilitu.

Na termínovém trhu se ropa s pozdějším termínem dodání obchoduje levněji než ropa s dřívějším dodáním. Předpokládaný vývoj ceny ropy Brent odráží právě tuto klesající křivku cen kontraktů futures. V letošním roce by průměrná cena barelu ropy Brent měla meziročně klesnout o 21 % na 80 USD (*proti 77 USD*), v korunovém vy-

jádření by díky posílení koruny vůči dolaru měla být nižší o 27 %. Pro rok 2024 předpokládáme průměrnou cenu za barel ropy Brent na úrovni 77 USD (*proti 73 USD*).

Ceny a volatilita na **komoditních trzích** jsou nadále zvýšené, z velké části v souvislosti se zásadním omezením dodávek ropy, ropných produktů a zemního plynu z Ruské federace do EU. Hrozba nedostatku plynu během minulé topné sezóny se zásluhou příznivého počasí, úspor a úspěšného zajištění alternativních dodávek nenaplnila. To přispělo k velmi výraznému poklesu velkoobchodních spotových i termínových cen zemního plynu a elektřiny v průběhu 4. čtvrtletí 2022 a na počátku roku 2023. Zajišťování dodávek energií, ale i předzásobení jinými surovinami za vysoké ceny v předcházejících čtvrtletích však brzdí pokles cen těchto komodit pro spotřebitele a mnohé firmy. Jejich vysoké ceny se tak nadále ve velké míře promítají do nákladů firem a do spotřebitelských cen (viz kapitolu 3.2).

Graf 1.2.1: Dolarová cena ropy Brent

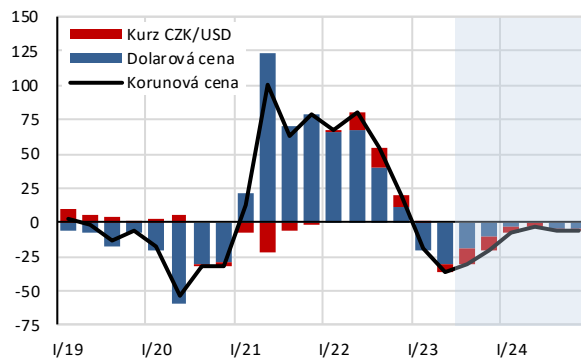
USD/barel

Zdroj: U. S. Energy Information Administration. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 1.2.2: Korunová cena ropy Brent

meziroční růst korunové ceny ropy Brent v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČNB, U. S. Energy Information Administration. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 1.2.1: Světové ceny vybraných komodit – roční

ceny okamžitého dodání, cena zemního plynu v USD za milion britských tepelných jednotek

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
											Predikce	Predikce
Ropa Brent	USD/barel	52,4	43,6	54,2	71,3	64,3	41,8	70,8	101,0	80	77	
	růst v %	-47,1	-16,9	24,3	31,7	-9,8	-35,0	69,3	42,7	-21,2	-3,2	
Index v CZK	2010=100	84,9	70,1	83,1	102,1	97,1	63,6	101,1	155,3	114	107	
	růst v %	-36,9	-17,4	18,5	22,9	-4,9	-34,6	59,1	53,5	-26,9	-5,8	
Zemní plyn (Evropa)	USD/MMBtu	6,8	4,6	5,7	7,7	4,8	3,2	16,1	40,3	.	.	
	růst v %	-32,1	-33,1	25,3	34,4	-37,5	-32,5	397,1	150,3	.	.	
Index v CZK	2010=100	106,2	70,7	84,2	106,0	69,6	47,1	222,9	601,4	.	.	
	růst v %	-19,4	-33,4	19,2	25,8	-34,3	-32,4	373,7	169,7	.	.	

Zdroj: ČNB, Světová banka, U. S. Energy Information Administration. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 1.2.2: Světové ceny vybraných komodit – čtvrtletní

ceny okamžitého dodání, cena zemního plynu v USD za milion britských tepelných jednotek

		2022				2023					
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
										Predikce	Predikce
Ropa Brent	USD/barel	100,9	113,8	100,7	88,7	81,1	78,0	80	80		
	růst v %	65,3	65,0	37,0	11,4	-19,6	-31,5	-20,8	-10,3		
Index v CZK	2010=100	146,0	173,6	161,8	139,8	118,3	111,3	113	112		
	růst v %	67,9	79,7	54,6	20,1	-19,0	-35,9	-30,4	-20,0		
Zemní plyn (Evropa)	USD/MMBtu	32,6	31,6	60,2	36,9	16,8	11,3	.	.		
	růst v %	400,6	260,2	255,4	14,6	-48,4	-64,2	.	.		
Index v CZK	2010=100	454,0	463,7	928,9	559,0	236,3	155,3	.	.		
	růst v %	408,6	292,2	301,0	23,5	-48,0	-66,5	.	.		

Zdroj: ČNB, Světová banka, U. S. Energy Information Administration. Výpočty a predikce MF ČR.

1.3 Fiskální politika

Hospodaření veřejných financí v roce 2023 nadále ovlivňuje vývoj trhu s energiemi. Očekáváme, že saldo sektoru vládních institucí dosáhne $-3,6\%$ HDP (proti $-3,5\%$ HDP). Po očištění o vliv hospodářského cyklu a jednorázové operace, které v tomto roce zejména tlumí negativní dopad vysokých cen energií na ekonomické subjekty a na druhé straně zajišťují dodatečný zdroj jejich financování, by mělo jít o deficit ve výši $2,3\%$ HDP (proti $1,6\%$ HDP). Deficitní hospodaření půjde především na vrub státního rozpočtu, s mírným schodkem budou patrně hospodařit i zdravotní pojišťovny. Naproti tomu místní vládní instituce by měly opět vykázat kladné saldo. Nově zavedená opatření a jejich fungování ale značně zvyšují rizika predikce.

Očekáváme, že **příjmy sektoru vládních institucí** porostou o $11,9\%$, daňové příjmy včetně příspěvků na sociální zabezpečení pak o $9,2\%$. **Daň z přidané hodnoty** by měla růst o $6,4\%$, přičemž autonomní růst je korigován výpadkem příjmů v důsledku posunu hranice pro účely registrace k dani na 2 mil. Kč s dopadem 3 mld. Kč. Růst **spotřebních daní** bude tažen výnosem daně z minerálních olejů, v němž se pozitivně promítne dřívější zrušení snížené sazby na naftu. Vliv zvýšení sazeb na tabákové výrobky bude patrně vykompenzován jejich nižšími prodejmi a pokračujícím přechodem k méně zdaněným alternativám. Daně z výroby a dovozu budou v letošním roce posíleny odhadem o 17,3 mld. Kč z titulu odvodu z nadměrných příjmů výrobců elektřiny. Naproti tomu odpuštění poplatku za obnovitelné zdroje energie u domácností a firem s účinností do konce roku 2023 bude patrně představovat dodatečný výpadek příjmů ve výši 13,8 mld. Kč.

Dynamika důchodových daní bude kromě růstu objemu mezd a platů v ekonomice výrazně ovlivněna zavedením daně z mimořádných zisků. **Daň z příjmů fyzických osob** by měla růst o $12,4\%$, kdy vedle téměř 11% odhadované dynamiky daně ze závislé činnosti odvíjející se od objemu mezd a platů očekáváme čtvrtinový nárůst daně z kapitálu. Odhadovaný růst **příspěvků na sociální zabezpečení** přes 8% souvisí primárně s vývojem výdělků. Vedle toho počítáme s vyšší platbou za státního pojištění o necelých 11 mld. Kč. Růst **daně z příjmů právnických osob** o $22,2\%$ je ovlivněn vyššími zisky, které v případě vybraných odvětví a firem podléhají od stanovené hranice zdanění mimořádnou 60% sazbou a budou odváděny jako daň z neočekávaných zisků s odhadovaným výnosem v tomto roce ve výši 46 mld. Kč.

V rámci **důchodů z vlastnictví** počítá predikce s mimořádně vysokými příjmy z dividend, zejména 54 mld. Kč od energetické společnosti ČEZ.

Výdaje sektoru vládních institucí by měly růst o $12,6\%$. Odhadujeme, že **konečná spotřeba** meziročně zrychlí na $9,6\%$, což bude důsledkem zejména stále vysokého tempa u nákupů ($13,1\%$). Dynamiku $8,6\%$ by měly vykazat náhrady zaměstnancům. Od ledna 2023 vzrostly tarify pro vojáky a příslušníky bezpečnostních sborů, stejně tak došlo k navýšení objemu prostředků na platy pedagogických pracovníků. Kromě toho je důvodem meziročně vyššího objemu náhrad zvýšení platových tarifů vybraným skupinám státních zaměstnanců od září loňského roku. Růst naturálních sociálních dávek o $9,2\%$ odráží výdaje do zdravotnictví a sociálních služeb, financované i vyšší platbou za státního pojištění, a dále větší výdaje spojené s výplatou příspěvku a doplatku na bydlení.

V oblasti **sociálních dávek** počítáme hlavně s růstem dávek důchodového pojištění ($16,8\%$), které jsou determinovány jak běžnou lednovou valorizací navýšenou o tzv. výchovné, tak mimořádnou valorizací z titulu vysoké míry inflace od června tohoto roku. Dodatečný vliv mají i náklady loňských mimořádných valorizací za odpovídající část roku. To by mělo vést spolu s navýšením dalších dávek (např. přídatku na dítě) a meziročně větším objemem prostředků vyplacených na humanitární dávku pro ukrajinské uprchlíky (včetně započitatelných nákladů na bydlení) k růstu výdajů na sociální dávky o $12,7\%$.

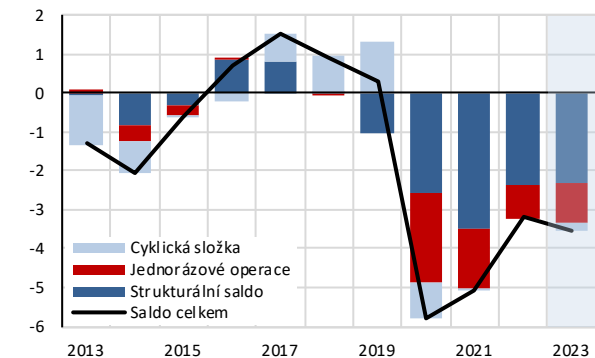
Zejména pomoc domácnostem, firmám, veřejným a dalším institucím ve formě zastropování cen energií v odhadované výši přesahující 46 mld. Kč určuje $39,2\%$ dynamiku **dotací**. Dále s cílem zamezit plnému dopadu vysokých cen elektřiny a plynu na zákazníka byla vládou schválena dotace provozovateli přenosové soustavy ČR ve výši 22,7 mld. Kč či kompenzace distributorům elektrické energie a plynu v celkové výši 15,4 mld. Kč. V téměř 11% dynamice celkových **transferů** by se měly odrazit také dotace subjektům mimo sektor vládních institucí financované v rámci Národního plánu obnovy.

Investice do fixních aktiv s odhadovaným růstem téměř 16% by měly být výrazně podpořeny z rozpočtu EU nejen z důvodu konce možnosti využití prostředků z programového období 2014–2020, ale také již využitím prostředků z aktuálního programového období 2021–2027, stejně jako prostředků z Nástroje EU příští generace. Jejich podíl na celkových investicích by se měl meziročně navýšit o 9 p. b. na 28% .

Očekávaný desetinový nárůst **dluhu sektoru vládních institucí** v kombinaci s odhadovanou $8,8\%$ dynamikou nominálního HDP by měl vést k růstu dluhové kvóty o 0,5 p. b. na $44,7\%$ HDP (proti $43,5\%$ HDP). Vyšší zadlužení a vývoj úrokových sazeb budou mít za následek zvýšení **úrokových nákladů**, které tak patrně dosáhnou úrovně $1,3\%$ HDP.

Graf 1.3.1: Saldo sektoru vládních institucí

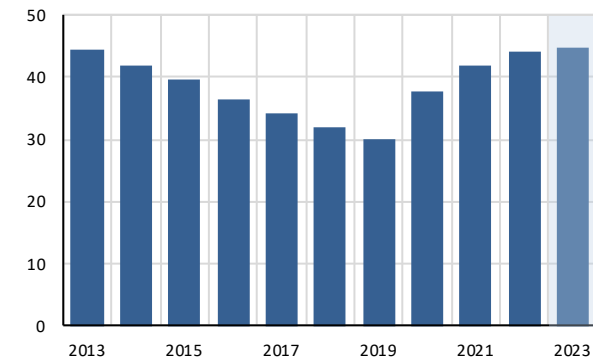
v % HDP

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 1.3.2: Dluh sektoru vládních institucí

v % HDP

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 1.3.1: Saldo a dluh

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
		<i>Predikce</i>									
Saldo sektoru vládních institucí	% HDP	-2,1	-0,6	0,7	1,5	0,9	0,3	-5,8	-5,1	-3,2	-3,6
	mld. Kč	-90	-30	34	77	48	17	-329	-311	-216	-263
Cyklická složka salda	% HDP	-0,8	-0,1	-0,2	0,7	1,0	1,3	-0,9	-0,1	0,1	-0,2
Cyklicky očištěné saldo	% HDP	-1,2	-0,6	0,9	0,8	-0,1	-1,0	-4,9	-5,0	-3,2	-3,4
Jednorázové a jiné přechodné operace	% HDP	-0,4	-0,3	0,1	0,0	-0,1	0,0	-2,3	-1,6	-0,9	-1,1
Strukturální saldo	% HDP	-0,8	-0,3	0,9	0,8	0,0	-1,0	-2,6	-3,5	-2,4	-2,3
Fiskální úsilí	p. b.	-0,7	0,5	1,2	0,0	-0,8	-1,0	-1,6	-0,9	1,1	0,1
Úroky	% HDP	1,3	1,1	0,9	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8	1,2	1,3
Primární saldo	% HDP	-0,8	0,4	1,6	2,2	1,6	1,0	-5,0	-4,3	-2,0	-2,2
Primární cyklicky očištěné saldo	% HDP	0,1	0,5	1,8	1,6	0,7	-0,3	-4,1	-4,3	-2,1	-2,0
Dluh sektoru vládních institucí	% HDP	41,9	39,7	36,6	34,2	32,1	30,0	37,7	42,0	44,2	44,7
	mld. Kč	1 819	1 836	1 755	1 750	1 735	1 740	2 150	2 567	2 997	3 297
Změna dluhové kvóty	p. b.	-2,6	-2,2	-3,1	-2,3	-2,2	-2,0	7,6	4,4	2,1	0,5

Pozn.: Saldo za rok 2022 bylo oproti notifikacím ČSÚ z dubna 2023 zlepšeno o 31,2 mld. Kč v důsledku známých skutečností ohledně výnosu daně z příjmů právnických osob.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

1.4 Měnová politika, finanční sektor a měnové kurzy

Česká národní banka v 1. polovině 2022 postupně zvýšila **dvoutýdenní repo sazbu** v úhrnu o 325 bazických bodů až na 7,00 %. Následně však bankovní rada pokaždé rozhodla o ponechání úrokových sazeb beze změny. S ohledem na predikované slábnutí inflačních tlaků očekáváme, že dvoutýdenní repo sazba zůstane do konce roku 2023 na stávající úrovni a od 1. čtvrtletí 2024 ji ČNB začne postupně snižovat.

Tříměsíční sazba PRIBOR ve 2. čtvrtletí 2023 v souvislosti se stabilitou primárních úrokových sazeb ČNB setrvala na 7,2 % (*proti 7,1 %*), za celý rok 2023 by mohla v průměru dosáhnout 7,1 % (*beze změny*). V roce 2024 by se při předpokládaném nastavení měnové politiky měla snížit na 5,7 % (*proti 5,5 %*).

Výnos do splatnosti desetiletých státních dluhopisů se ve 2. čtvrtletí 2023 snížil na průměrných 4,5 % (*v souladu s predikcí*), ve 3. čtvrtletí očekáváme další pokles na 4,2 % (*proti 4,5 %*). S ohledem na předpokládané nastavení měnové politiky ČNB a ECB a vývoj inflace se domníváme, že by dlouhodobé úrokové sazby měly pokračovat v sestupné trajektorii – za rok 2023 by měly v průměru dosáhnout 4,3 % (*proti 4,5 %*) a v roce 2024 pak 3,9 % (*proti 4,0 %*).

Meziroční růst celkového objemu **úvěrů domácnostem** ve 2. čtvrtletí 2023 zrychlil na 5,3 %. To bylo primárně způsobeno opětovným zahrnutím bývalého portfolia Sberbank CZ do aktuálních statistik, poté co z nich bylo v dubnu minulého roku vyřazeno v důsledku odejmutí bankovní licence vykazujícímu bankovnímu subjektu. V dubnu 2023 byl realizován odkup tohoto portfolia Českou spořitelnou, což se projevilo značným nárůstem souhrnného objemu úvěrů v bankovním sektoru. To se propadlo především do příspěvku úvěrů na bydlení, ale také do zvýšení dynamiky spotřebitelských úvěrů. Přestože růst objemu úvěrů na bydlení ve 2. čtvrtletí 2023 opět zrychlil na 5,2 %, nedosahuje minulých vysokých hodnot, a to kvůli působení transmisního mechanismu měnové politiky. Průměrná klientská úroková sazba z celkového objemu úvěrů domácnostem se ve 2. čtvrtletí 2023 mezičtvrtletně zvýšila na 3,8 %. U čistých nových hypotečních úvěrů se průměrná klientská úroková sazba meziročně zvýšila o 1,2 p. b. na 6,0 %. Meziroční růst

vkładů domácností oproti minulým čtvrtletím zrychlil na 5,4 %. I zde se v menší míře projevilo opětovné zahrnutí portfolia po bývalé Sberbank CZ v bankovních statistikách.

Úvěry nefinančním podnikům vzrostly ve 2. čtvrtletí 2023 o 4,5 %. Významné poklesy korunových úvěrů byly vykompenzovány pokračujícími silnými nárůsty cizoměnových úvěrů, zřejmě v důsledku kladného úrokového rozpětí vůči eurozóně. Podíl cizoměnových úvěrů na celkových úvěrech se tak opět zvýšil, a to na 47,2 %. Průměrná klientská úroková sazba z celkového objemu úvěrů nefinančním podnikům dosáhla 6,0 %.

Podíl úvěrů v selhání na celkových úvěrech domácnostem i nefinančním podnikům se během 1. poloviny roku 2023 dále snižoval. Ve 2. čtvrtletí 2023 byl u domácností 1,2 % a u nefinančních podniků 3,1 %, což patří mezi nejnižší hodnoty v dostupné časové řadě (od roku 2002).

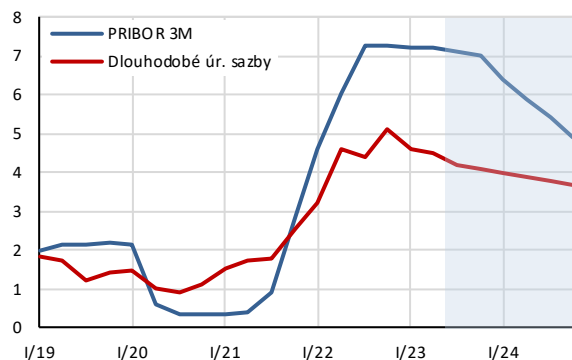
Ve 2. čtvrtletí 2023 činil **kurz koruny vůči euru** v průměru 23,6 CZK/EUR (*proti 23,8 CZK/EUR*), což znamenalo meziroční posílení o 4,5 % (*proti 3,6 %*). K silnější koruně v první polovině roku přispělo uklidnění situace na světových trzích, mj. v souvislosti s pozitivním vývojem zásob zemního plynu.

V souvislosti se zhoršujícím se globálním ekonomickým výhledem a očekávaným snižováním kladného úrokového diferenciálu vůči eurozóně by koruna ve 3. a 4. čtvrtletí 2023 mohla oslabit na průměrných 24,0 CZK/EUR (*proti 23,8 CZK/EUR pro obě čtvrtletí*). Kurz by tak za celý rok 2023 posílil o 3,1 % (*proti 3,3 %*) na 23,8 CZK/EUR (*beze změny*). Ve světle očekávaného obnovení ekonomické konvergence by měla koruna v průběhu příštího roku mírně posilovat, avšak vzhledem k silným úrovním kurzu na začátku roku 2023 by i tak měla v průměru za celý rok oslabit o 0,3 % (*proti posílení o 0,1 %*) na 23,9 CZK/EUR (*proti 23,8 CZK/EUR*).

Predikce kurzu USD/EUR vychází z vývoje termínových kontraktů před uzávěrkou vstupních dat. Pro letošní rok ho odhadujeme na úrovni 1,10 (*proti 1,08*) a v roce 2024 na 1,14 (*proti 1,10*). Kurzem USD/EUR je implikován očekávaný vývoj kurzu koruny vůči americkému dolaru.

Graf 1.4.1: Úrokové sazby

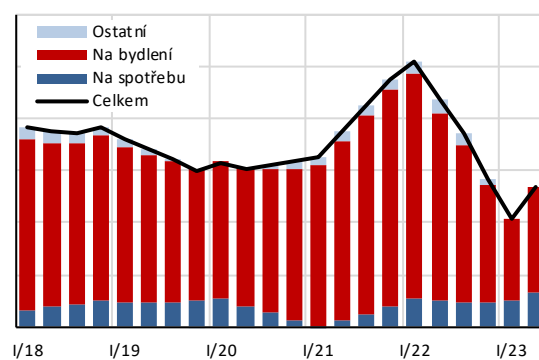
v % p. a.

Zdroj: ČNB. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 1.4.2: Úvěry domácnostem

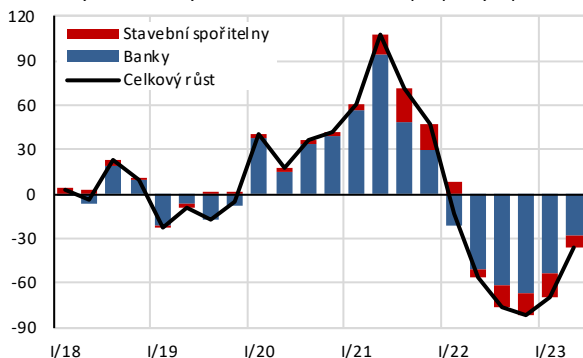
meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČNB. Výpočty MF ČR.

Graf 1.4.3: Hypoteční úvěry na nákup byt. nemovitostí

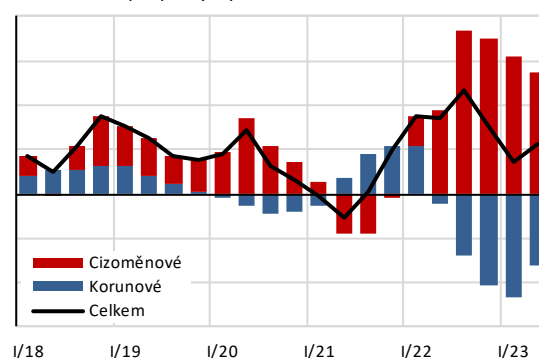
nové úvěry včetně navýšení, meziroční růst v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČNB. Výpočty MF ČR.

Graf 1.4.4: Úvěry nefinančním podnikům

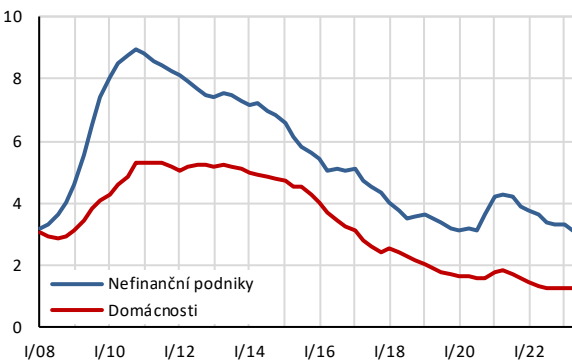
meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČNB. Výpočty MF ČR.

Graf 1.4.5: Úvěry v selhání

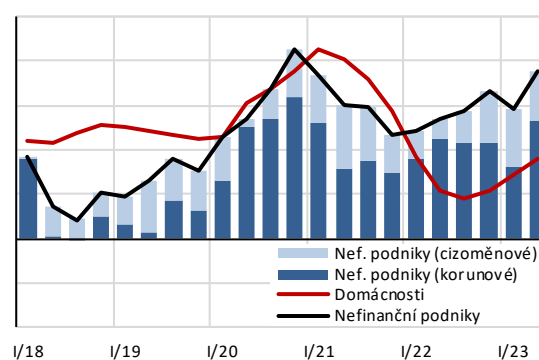
podíl úvěrů v selhání na celkových úvěrech, v %

Zdroj: ČNB. Výpočty MF ČR.

Graf 1.4.6: Vklady

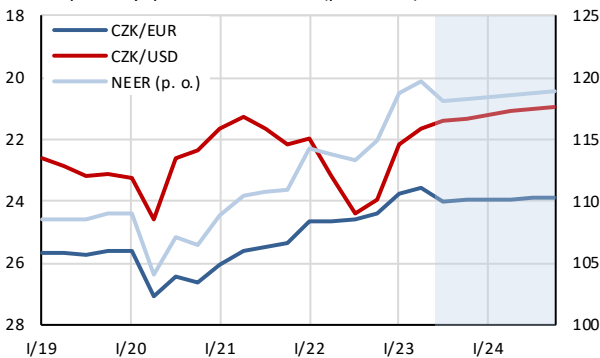
meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČNB. Výpočty MF ČR.

Graf 1.4.7: Nominální měnové kurzy

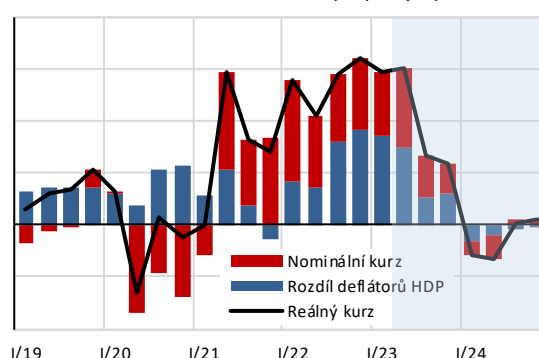
čtvrtletní průměry, průměr 2015 = 100 (pravá osa)

Zdroj: ČNB. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 1.4.8: Reálný měnový kurz vůči eurozóně

zhodnocení reálného měnového kurzu v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČNB, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 1.4.1: Úrokové sazby – roční

průměrná sazba za dané období, není-li uvedeno jinak

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
		Predikce		Predikce							
Repo 2T ČNB (konec období)	v % p.a.	0,05	0,05	0,50	1,75	2,00	0,25	3,75	7,00	.	.
Hlavní refinanční sazba ECB (konec období)	v % p.a.	0,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,50	.	.
Hlavní refinanční sazba Fed (konec období)	v % p.a.	0,50	0,75	1,50	2,50	1,75	0,25	0,25	4,50	.	.
PRIBOR 3M	v % p.a.	0,31	0,29	0,41	1,23	2,12	0,86	1,13	6,29	7,1	5,7
Dlouhodobé úrokové sazby ¹⁾	v % p.a.	0,58	0,43	0,98	1,98	1,55	1,13	1,90	4,33	4,3	3,9
Klientské úrokové sazby											
Úvěry domácnostem	v % p.a.	5,15	4,65	4,10	3,76	3,66	3,53	3,31	3,42	.	.
Úvěry nefinančním podnikům	v % p.a.	2,18	1,95	2,02	2,51	2,71	2,22	2,22	4,95	.	.
Vklady domácností	v % p.a.	0,65	0,47	0,36	0,33	0,39	0,35	0,26	1,13	.	.
Vklady nefinančních podniků	v % p.a.	13,01	11,21	9,62	8,75	8,67	8,27	7,74	9,06	.	.

¹⁾ Výnos 10letých státních dluhopisů pro konvergenční účely

Zdroj: ČNB, ECB, Fed. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 1.4.2: Úrokové sazby – čtvrtletní

průměrná sazba za dané období, není-li uvedeno jinak

		2022				2023			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
		Predikce		Predikce					
Repo 2T ČNB (konec období)	v % p.a.	4,50	7,00	7,00	7,00	7,00	7,00	.	.
Hlavní refinanční sazba ECB (konec období)	v % p.a.	0,00	0,00	1,25	2,50	3,50	4,00	.	.
Hlavní refinanční sazba Fed (konec období)	v % p.a.	0,50	1,75	3,25	4,50	5,00	5,25	.	.
PRIBOR 3M	v % p.a.	4,59	6,03	7,27	7,27	7,20	7,20	7,1	7,0
Dlouhodobé úrokové sazby ¹⁾	v % p.a.	3,23	4,58	4,41	5,11	4,58	4,50	4,2	4,1
Klientské úrokové sazby									
Úvěry domácnostem	v % p.a.	3,29	3,36	3,46	3,56	3,66	3,77	.	.
Úvěry nefinančním podnikům	v % p.a.	3,62	4,57	5,61	6,01	6,01	5,97	.	.
Vklady domácností	v % p.a.	0,62	0,91	1,31	1,70	1,97	2,09	.	.
Vklady nefinančních podniků	v % p.a.	8,03	8,56	9,69	9,99	9,89	9,68	.	.

¹⁾ Výnos 10letých státních dluhopisů pro konvergenční účely

Zdroj: ČNB, ECB, Fed. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 1.4.3: Úvěry a vklady – roční průměry

		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Domácnosti											
Úvěry	<i>růst v %</i>	4,0	3,4	4,8	7,2	7,8	7,6	6,6	6,3	8,0	8,0
Na spotřebu	<i>růst v %</i>	-0,1	-0,9	3,4	6,0	4,3	5,4	6,4	4,4	2,6	7,0
Na bydlení	<i>růst v %</i>	5,5	4,5	5,6	8,1	9,0	8,5	7,4	7,3	9,5	8,5
Ostatní	<i>růst v %</i>	1,2	2,9	1,0	3,0	4,2	4,3	1,1	0,9	4,2	4,5
Korunové	<i>růst v %</i>	4,0	3,4	4,7	7,2	7,7	7,6	6,6	6,3	8,0	7,9
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	-1,3	0,0	12,7	8,5	36,3	1,7	9,0	6,1	16,9	43,4
Vklady	<i>růst v %</i>	3,3	2,9	4,8	7,0	8,7	7,0	7,2	9,4	11,1	3,7
Korunové	<i>růst v %</i>	3,3	2,7	4,1	6,9	9,7	7,1	6,9	9,2	10,9	3,2
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	2,3	8,5	22,5	7,3	-13,9	3,5	15,2	14,5	16,6	16,6
Podíl úvěrů v selhání (bankovní statistika)	<i>v %</i>	5,2	4,9	4,5	3,6	2,7	2,4	1,9	1,6	1,7	1,3
Poměr úvěrů ke vkladům	<i>v %</i>	63	63	63	63	63	63	63	61	59	62
Nefinanční podniky											
Úvěry	<i>růst v %</i>	1,3	1,9	6,5	6,6	5,0	4,2	4,3	3,2	0,5	7,2
Korunové	<i>růst v %</i>	0,3	-1,0	5,9	2,8	-1,4	3,0	1,9	-1,8	3,2	-4,0
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	5,7	13,7	9,0	20,5	24,4	6,9	10,0	14,0	-4,6	29,6
Vklady	<i>růst v %</i>	4,9	7,6	10,3	4,6	7,8	3,0	4,2	9,5	9,0	8,5
Korunové	<i>růst v %</i>	4,2	5,6	6,7	4,5	13,9	2,1	1,9	9,4	7,1	8,3
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	8,0	15,2	23,2	4,8	-11,1	6,6	13,0	9,9	15,3	9,2
Podíl úvěrů v selhání (bankovní statistika)	<i>v %</i>	7,4	7,0	6,0	5,2	4,7	3,7	3,4	3,3	4,2	3,5
Poměr úvěrů ke vkladům	<i>v %</i>	116	110	106	108	105	106	106	100	92	91

Pozn.: Vyjma podílu úvěrů v selhání vycházejí údaje z měnové statistiky.

Zdroj: ČNB, ECB. Výpočty MF ČR.

Tabulka 1.4.4: Úvěry a vklady – čtvrtletní průměry

		2021		2022				2023	
		Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Domácnosti									
Úvěry	<i>růst v %</i>	8,5	9,5	10,2	8,7	7,4	5,6	4,1	5,3
Na spotřebu	<i>růst v %</i>	3,3	5,5	7,8	7,1	6,5	6,6	7,1	9,7
Na bydlení	<i>růst v %</i>	10,0	10,8	11,2	9,4	7,9	5,8	4,1	5,2
Ostatní	<i>růst v %</i>	4,5	4,4	5,2	5,5	5,0	2,5	-0,6	-0,3
Korunové	<i>růst v %</i>	8,5	9,5	10,2	8,6	7,3	5,5	4,0	5,3
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	21,6	18,3	22,8	43,1	50,6	55,1	46,5	32,7
Vklady	<i>růst v %</i>	10,8	8,6	5,6	3,2	2,8	3,3	4,3	5,4
Korunové	<i>růst v %</i>	10,5	8,4	5,3	2,8	2,2	2,6	3,4	4,6
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	20,3	15,2	13,2	15,2	17,6	20,1	26,7	23,4
Podíl úvěrů v selhání (bankovní statistika)	<i>v %</i>	1,7	1,6	1,5	1,4	1,3	1,2	1,2	1,2
Poměr úvěrů ke vkladům	<i>v %</i>	59	61	62	62	62	62	62	61
Nefinanční podniky									
Úvěry	<i>růst v %</i>	0,2	3,9	7,1	6,7	9,3	5,9	2,9	4,5
Korunové	<i>růst v %</i>	5,7	6,6	6,6	-1,3	-8,1	-12,3	-14,4	-10,5
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	-9,9	-0,9	8,0	22,8	46,5	41,7	35,2	28,7
Vklady	<i>růst v %</i>	8,9	7,0	7,2	8,1	8,6	10,0	8,7	11,4
Korunové	<i>růst v %</i>	6,7	5,8	7,1	9,0	8,6	8,6	6,5	10,3
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	16,5	10,8	7,6	5,6	8,9	14,7	15,9	14,8
Podíl úvěrů v selhání (bankovní statistika)	<i>v %</i>	4,2	3,9	3,8	3,6	3,4	3,3	3,3	3,1
Poměr úvěrů ke vkladům	<i>v %</i>	92	93	93	91	92	89	88	86

Pozn.: Vyjma podílu úvěrů v selhání vycházejí údaje z měnové statistiky.

Zdroj: ČNB, ECB. Výpočty MF ČR.

Tabulka 1.4.5: Měnové kurzy – roční

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
								Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Nominální měnové kurzy											
CZK / EUR	roční průměr	26,33	25,65	25,67	26,44	25,65	24,57	23,8	23,9	23,8	23,7
	zhodnocení v %	2,7	2,7	-0,1	-2,9	3,1	4,4	3,1	-0,3	0,4	0,4
CZK / USD	roční průměr	23,39	21,74	22,94	23,20	21,68	23,36	21,6	21,1	20,8	20,5
	zhodnocení v %	4,5	7,6	-5,2	-1,1	7,0	-7,2	7,9	2,8	1,5	1,3
Nominální efektivní měnový kurz¹⁾	průměr 2015=100	105,2	109,1	108,8	106,7	110,4	114,8	119	119	119	120
	zhodnocení v %	2,8	3,7	-0,3	-1,9	3,4	4,0	3,4	-0,1	0,5	0,5
Reálný měnový kurz vůči EA20²⁾	průměr 2015=100	104,0	107,9	110,1	109,5	114,3	123,8	132	131	131	131
	zhodnocení v %	2,8	3,7	2,0	-0,5	4,4	8,3	6,3	-0,8	0,1	0,1
Reálný efektivní měnový kurz³⁾	průměr 2015=100	106,6	111,1	111,5	112,4	116,7	126,9	.	.	.	.
	zhodnocení v %	3,9	4,3	0,3	0,8	3,8	8,7	.	.	.	.

¹⁾ Index agregující měnové kurzy na základě vah zahraničního obchodu.

²⁾ Index popisuje meziroční reálné zhodnocení koruny vůči euru, deflováno deflátoři HDP.

³⁾ Propočty Eurostatu, deflováno CPI, vůči 42 zemím. Součást analýzy a hodnocení makroekonomických nerovnováh Evropskou komisí.

Zdroj: ČNB, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 1.4.6: Měnové kurzy – čtvrtletní

		2022				Q1	2023		
		Q1	Q2	Q3	Q4		Q1	Q2	Q3
						Odhad	Predikce	Predikce	
Nominální měnové kurzy									
CZK / EUR	průměr čtvrtletí	24,65	24,64	24,57	24,39	23,79	23,59	24,0	24,0
	zhodnocení v %	5,7	4,0	3,8	4,1	3,7	4,5	2,4	1,7
CZK / USD	průměr čtvrtletí	21,99	23,16	24,40	23,92	22,17	21,67	21,4	21,3
	zhodnocení v %	-1,6	-8,2	-11,4	-7,2	-0,8	6,8	13,9	12,1
Nominální efektivní měnový kurz¹⁾	průměr 2015=100	114,3	113,9	113,2	114,9	118,7	119,8	118	118
	zhodnocení v %	5,0	3,0	2,2	3,6	3,9	5,2	4,2	2,8
Reálný měnový kurz vůči EA20²⁾	průměr 2015=100	121,0	122,2	126,0	125,9	131,8	133	131	130
	zhodnocení v %	8,3	6,3	8,7	9,7	8,9	9,1	4,0	3,5
Reálný efektivní měnový kurz³⁾	průměr 2015=100	125,9	126,5	127,5	127,6	141,3	.	.	.
	zhodnocení v %	9,2	8,4	8,6	8,8	12,2	.	.	.

¹⁾ Index agregující měnové kurzy na základě vah zahraničního obchodu.

²⁾ Index popisuje meziroční reálné zhodnocení koruny vůči euru, deflováno deflátoři HDP.

³⁾ Propočty Eurostatu, deflováno CPI, vůči 42 zemím. Součást analýzy a hodnocení makroekonomických nerovnováh Evropskou komisí.

Zdroj: ČNB, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

1.5 Demografie

ČSÚ v polovině letošního roku provedl revizi dat, v rámci níž byly do demografické statistiky zahrnuty osoby s udělenou dočasnou ochranou v souvislosti s válkou na Ukrajině. Nižší uvedené údaje tak již zahrnují válečné uprchlíky z Ukrajiny.

Počet obyvatel ČR se během 1. čtvrtletí 2023 zvýšil o 23,1 tis. na 10,85 milionu. Přírůstek byl dán kladným saldem zahraničního stěhování (31,3 tis.) převážně stále kvůli přistěhovałym občanům z Ukrajiny, saldo přirozené měny naopak bylo záporné (-8,2 tis.).

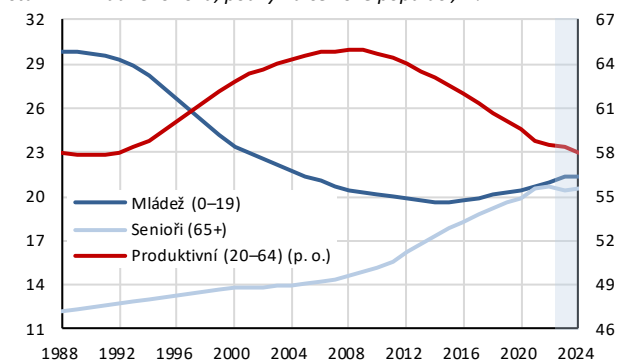
Od ledna do března letošního roku se živě **narodilo** 22 tis. dětí, což je meziroční pokles o 2,7 tis. Nižší počet narozených dětí během 1. čtvrtletí byl naposledy zaznamenán v roce 1999.

Počet **zemřelých** v 1. čtvrtletí 2023 dosáhl 30,3 tis. Oproti stejnému období předchozího roku se jedná o pokles o 1,9 tis., resp. o 5,8 %. V porovnání s 1. čtvrtletím let 2019 a 2020 jde o srovnatelné hodnoty. Po dvou letech tak počet zemřelých v 1. čtvrtletí nepřesáhl průměr let 2015–2019. Podle údajů Ministerstva zdravotnictví došlo ke snížení počtu zemřelých v souvislosti s onemocněním covid-19 z 3,4 tis. v 1. čtvrtletí 2022 na 0,5 tis. v 1. čtvrtletí 2023.

Kladné **saldo zahraničního stěhování** se od ledna do března 2023 meziročně snížilo o 128,6 tis., resp. o 19,6 %. Tento výsledek byl ovlivněn hlavně čtvrtinovým poklesem počtu přistěhovałych. Do ČR se během 1. čtvrtletí přistěhovalo celkem 41,3 tis. osob, meziročně o 123,3 tis. méně. Přesto byl počet přistěhovałych oproti předchozím letům stále vysoký. Tři čtvrtiny přistěhovałych představovali Ukrajinci, druzí nejpočetnější Slováci tvořili pouze 4 % imigrantů. Naopak počet vystěhovałych se meziročně více než zdvojnásobil o 5,3 tis. na 10 tis.

Graf 1.5.1: Věkové skupiny

stav k 1. 1. daného roku, podíly na celkové populaci, v %

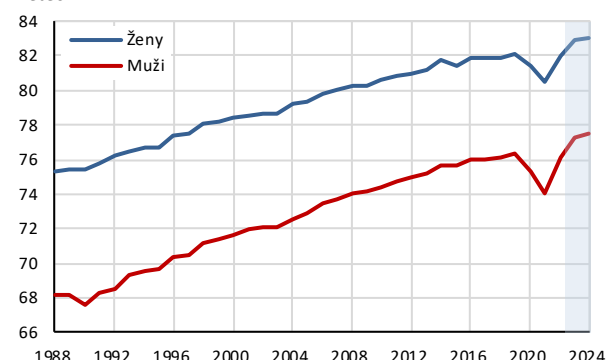
Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Budoucí intenzitu migračních toků nelze přesně odhadnout, předpokládáme ale, že se někteří uprchlíci budou na Ukrajinu vracet, zároveň však imigrace z této země zůstane zvýšená (ovšem zdaleka ne tak, jako tomu bylo po vypuknutí války). Migrační saldo proto ponecháváme dle demografické projekce ČSÚ.

ČSÚ rovněž zveřejnil podrobnou **věkovou strukturu** populace na počátku roku 2023. V průběhu roku 2022 se počet obyvatel ČR zvýšil o 311 tis. osob, především vlivem mimořádně vysoké imigrace z Ukrajiny. Předpokládáme, že převážná většina válečných uprchlíků byla v produktivním věku, 26 % tvořily děti a mladí do 19 let a zbývající 4 % senioři. Počet dětí a mladých do 19 let se v loňském roce zvýšil o 110,8 tis., tj. o 5,0 %. Populace v produktivním věku (20–64 let) vzrostla o 2,6 %, vývoj v rámci této skupiny však zdaleka nebyl rovnoměrný. Ve věkové kategorii 20–44 let došlo k meziročnímu růstu o 68 tis. osob, tj. o 2,1 %. Počet obyvatel v kategorii 44–59 let se i v roce 2022 zvýšil, a to o 96,8 tis., resp. o 4,3 %. Pokles počtu obyvatel ve věku 60–64 let pokračoval i v minulém roce, ačkoliv výrazně zpomalil z 3,6 % v roce 2021 na 0,6 %. Počet osob ve věku 65 a více let vzrostl o 39 tis., tj. o 1,8 %. Nárůst byl sice větší než v předchozích dvou letech, ale ne tak výrazný jako před pandemií.

Ke konci června 2023 evidovala Česká správa sociálního zabezpečení 2,358 mil. **starobních důchodců**, což odpovídalo 21,8 % obyvatel ČR. Prodlužování statutárního věku odchodu do důchodu vedlo k meziročnímu poklesu počtu starobních důchodců o 5 tis., tj. o 0,2 % (viz graf 1.5.3). Tento pokles byl nicméně tlumen předčasnými odchody do důchodu z důvodu mimořádných valorizací, jelikož počet krácených starobních důchodů meziročně vzrostl o 23,8 tis., resp. o 3,5 %.

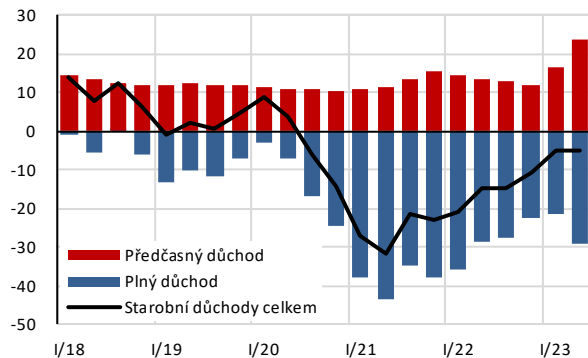
Graf 1.5.2: Očekávaná střední délka života při narození v letech

Zdroj: ČSÚ.

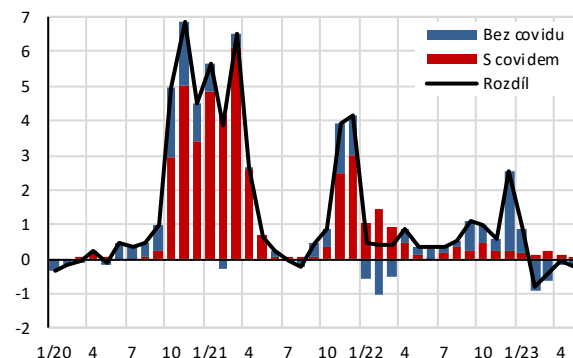
Graf 1.5.3: Starobní důchodci

meziroční změna v tis. osob ke konci období

 Pozn.: Jen důchodci v kompetenci České správy sociálního zabezpečení.
 Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení. Výpočty MF ČR.

Graf 1.5.4: Počet úmrtí

rozdíl proti průměru let 2015–2019, v tis. osob

Zdroj: ČSÚ, Ministerstvo zdravotnictví. Výpočty MF ČR.

Tabulka 1.5.1: Demografie

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
								Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Počet obyvatel k 1. 1.	<i>tis. osob</i>	10 579	10 610	10 650	10 694	10 495	10 517	10 828	10 842	10 854	10 864
	<i>růst v %</i>	0,2	0,3	0,4	0,4	-1,9	0,2	3,0	0,1	0,1	0,1
0–19 let	<i>tis. osob</i>	2 106	2 133	2 160	2 188	2 171	2 197	2 307	2 320	2 326	2 325
	<i>růst v %</i>	1,2	1,3	1,3	1,3	-0,8	1,2	5,0	0,5	0,3	0,0
20–64 let	<i>tis. osob</i>	6 484	6 437	6 403	6 374	6 172	6 151	6 312	6 290	6 282	6 277
	<i>růst v %</i>	-0,9	-0,7	-0,5	-0,4	-3,2	-0,3	2,6	-0,3	-0,1	-0,1
65 a více let	<i>tis. osob</i>	1 989	2 040	2 087	2 132	2 152	2 169	2 208	2 233	2 247	2 262
	<i>růst v %</i>	2,9	2,6	2,3	2,2	0,9	0,8	1,8	1,1	0,7	0,7
Starobní důchodci k 1. 1.¹⁾	<i>tis. osob</i>	2 395	2 404	2 410	2 415	2 400	2 378	2 367	2 464	2 454	2 446
	<i>růst v %</i>	0,8	0,4	0,3	0,2	-0,6	-0,9	-0,4	4,1	-0,4	-0,3
Míry závislosti k 1. 1.											
Demografická	%	30,7	31,7	32,6	33,4	34,9	35,3	35,0	35,5	35,8	36,0
Podle platné legislativy	%	40,1	40,4	40,4	40,5	41,2	40,6	39,3	39,0	38,7	38,5
Efektivní míra závislosti	%	46,2	45,7	45,2	45,5	46,0	45,2	45,6	46,9	46,5	46,3
Úhrnná plodnost	<i>počet dětí</i>	1,687	1,708	1,709	1,707	1,827	1,618	1,70	1,70	1,71	1,71
Přírůstek populace	<i>tis. osob</i>	31	40	44	8	22	311	15	12	9	7
Přirozený přírůstek	<i>tis. osob</i>	3	1	0	-19	-28	-19	-11	-14	-17	-19
Živě narození	<i>tis. osob</i>	114	114	112	110	112	101	103	101	99	98
Zemřelí	<i>tis. osob</i>	111	113	112	129	140	120	114	115	116	117
Saldo migrace	<i>tis. osob</i>	28	39	44	27	50	330	26	26	26	26
Imigrace	<i>tis. osob</i>	46	58	66	56	69	350	.	.	.	.
Emigrace	<i>tis. osob</i>	18	20	21	29	19	20	.	.	.	.
Nedopočet při sčítání lidu	<i>tis. osob</i>	x	x	x	x	-207	x	x	x	x	x

Pozn.: Údaje se týkají obyvatel, kteří mají na území ČR trvalé bydliště, a to bez ohledu na jejich státní občanství. Predikce a výhled demografických veličin jsou založeny na střední variantě demografické projekce ČSÚ 2018. V časových řadách počtu obyvatel je mezi roky 2020 a 2021 zlom vyplývající z výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2021.

¹⁾ Pouze důchodci v kompetenci České správy sociálního zabezpečení.

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

1.6 Ostatní předpoklady

Kromě faktorů uvedených v předchozích kapitolách vychází predikce z těchto předpokladů:

- výpadek dodávek zemního plynu z Ruska do EU bude nahrazen kombinací zvýšených dovozů plynu z jiných zemí (včetně zkapalněného zemního plynu), úsporami a přechodem na alternativní technologie;
- probíhající válka na Ukrajině nepovede k opětovnému zdražení komodit na světových trzích;
- konsolidační balíček veřejných rozpočtů bude schválen bez zásadnějších úprav aktuální podoby návrhu;
- sazby a základy ostatních významných daní a povinných odvodů jinak zůstanou beze změny;
- v horizontu predikce již budou dodavatelské řetězce fungovat bez významnějších problémů a díky tomu budou slábnout i tlaky na růst cenové hladiny;
- díky očkování, vysokému počtu osob, které onemocněly covid-19 prodělaly, a širším možnostem léčby již v budoucnu při zhoršení epidemické situace nebude nutné přijímat makroekonomicky významné restriktce;
- minimální mzda a nejnižší úrovně zaručené mzdy budou v příštích letech zvyšovány v souladu s predikovaným růstem průměrné nominální mzdy.

2 Ekonomický cyklus

2.1 Pozice v rámci ekonomického cyklu

Vlivem pandemie a souvisejících opatření se česká ekonomika propadla do historicky nejvýraznější záporné **produkční mezery**. Reálná hrubá přidaná hodnota ve 2. čtvrtletí 2020 zaostala za svojí potenciální úrovní o více než 8 %. Následné hospodářské oživení však vedlo ke zmírnění propadu. Za celý rok 2020 tak produkční mezera činila $-2,5\%$ (proti $-2,4\%$), ve srovnání s recesemi v letech 2009 i 2013 tedy byla méně záporná.

Mezera výstupu, která se v posledních čtvrtletích pohybuje v jen nepatrně záporném pásmu, by se měla do 3. čtvrtletí letošního roku prohlubovat. Růst potenciálního produktu by totiž díky nárůstu populace v produktivním věku v souvislosti s imigrací z Ukrajiny měl dočasně zrychlit. S ohledem na pozvolné tempo hospodářského oživení by měla ekonomika setrvat pod svojí potenciální úrovní přibližně do poloviny roku 2024. Vzhledem k mimořádné nejistotě a volatilitě hospodářského vývoje je nicméně potřeba k výsledkům přistupovat obezřetně.

Růst **potenciálního produktu**, který v letech 2020 a 2021 kvůli ekonomické recesi výrazně zvolnil, v roce 2022 dosáhl $2,0\%$ (proti $2,1\%$). V letošním roce by jeho růst mohl mírně zrychlit na $2,1\%$ (proti $2,5\%$) a v dalších letech by se mohl pohybovat pod 2% .

Dominantním faktorem vývoje potenciálního produktu je dlouhodobě trendová složka **souhrnné produktivity výrobních faktorů**. Její příspěvek se v posledních letech pohyboval pod 1 p. b. a v horizontu predikce by mohl pozvolna narůstat, i nadále by ale měl výrazně zaostávat za svým dlouhodobým průměrem.

Výrazné snížení investiční aktivity v roce 2020 a pouze mírné oživení v roce 2021 vyústilo v pomalejší navyšová-

ní **zásoby kapitálu**. Následná akcelerace investičních výdajů v loňském roce vedla k silnější podpoře potenciálního produktu. Při očekávané dynamice tvorby hrubého fixního kapitálu by tento faktor mohl v roce 2023 zvýšit potenciální růst o $0,7$ p. b. (beze změny).

Stárnutí populace, dlouhodobě se projevující klesajícím počtem osob v produktivním věku 20–64 let, negativně dopadá na **nabídku práce**. V horizontu predikce by měl opačným směrem působit příchod uprchlíků z Ukrajiny. Pro odhad potenciálního produktu byly časové řady zaměstnaných, nezaměstnaných a populace v aktivním věku upraveny v návaznosti na výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2021. V roce 2023 by demografický vývoj mohl podpořit potenciální růst v rozsahu $1,0$ p. b. (beze změny).

Ekonomický růst doprovázený silící poptávkou po práci se až do roku 2018 projevoval rychlým tempem nárůstu **míry participace**. V důsledku predikovaného snížení míry ekonomické aktivity v letošním roce (viz kapitolu 3.3) by tento faktor mohl v letošním roce ubrat z potenciálního růstu $0,1$ p. b. (proti $0,5$ p. b.).

Průměrný počet **obvykle odpracovaných hodin** vykazuje dlouhodobě klesající trend. Zatímco v letech 2017–2020 se tento počet pohyboval v intervalu 39,9–40,2 hodin, v roce 2021 byly publikovány hodnoty od 39,3 do 39,5 hodin. V časové řadě tak vznikl výrazný zlom (viz graf 2.1.4), který nemá ekonomické opodstatnění a nejspíše vyplývá z metodických změn ve VŠPS. Vzhledem k odeznění tohoto faktoru by příspěvek počtu obvykle odpracovaných hodin mohl v roce 2023 činit $-0,1$ p. b. (proti $0,0$ p. b.).

Graf 2.1.1: Produkční mezera

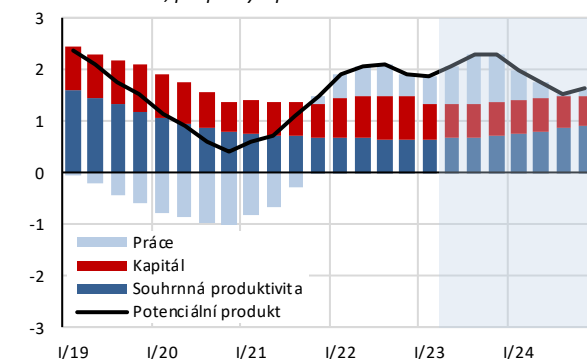
v % potenciálního produktu

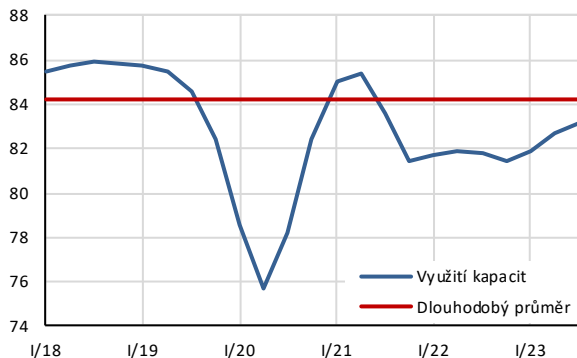
Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 2.1.2: Potenciální produkt

meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech

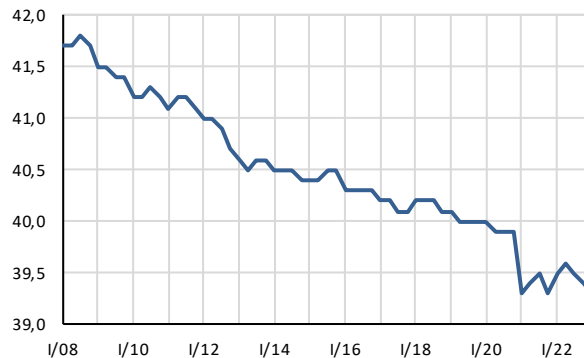
Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 2.1.3: Využití výrobních kapacit v průmysluvyhlazeno Hodrickovým-Prescottovým filtrem ($\lambda = 0,5$), v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 2.1.4: Obvykle odpracované hodiny

počet obvykle odpracovaných hodin týdně

Zdroj: Eurostat.

Tabulka 2.1.1: Produkční mezera a potenciální produkt

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
								Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Produkční mezera	%	2,0	2,8	3,8	-2,5	-0,2	0,2	-0,6	-0,1	0,7	1,5
Potenciální produkt	růst v %	2,7	2,6	1,9	0,8	1,0	2,0	2,1	1,7	1,6	1,6
Příspěvky											
Trend souhrnné produktivity faktorů	p. b.	2,2	1,9	1,4	0,9	0,7	0,7	0,7	0,8	1,0	1,1
Zásoba kapitálu	p. b.	0,5	0,6	0,9	0,7	0,6	0,8	0,7	0,6	0,5	0,5
Obyvatelstvo 20–64 let	p. b.	-0,6	-0,5	-0,4	-0,4	-0,2	-0,2	1,0	0,2	-0,1	0,0
Míra participace	p. b.	0,7	0,7	0,2	-0,2	0,2	0,8	-0,1	0,1	0,2	0,1
Obvykle odpracované hodiny	p. b.	-0,2	-0,1	-0,1	-0,3	-0,4	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

2.2 Konjunkturální indikátory

Vývoj indikátorů důvěry ve 2. čtvrtletí 2023 poukazuje na mezičtvrtletní stagnaci hrubé přidané hodnoty v průmyslu a mírné oživení ekonomické aktivity v obchodě a službách. Ve stavebnictví indikátor důvěry signalizuje pokračující mezičtvrtletní snížení hrubé přidané hodnoty. Korelace mezi vývojem důvěry a hrubé přidané hodnoty ve stavebnictví je však velmi nízká.

Kompozitní ukazatel vývozu zboží, sestavený Ministerstvem financí z dílčích otázek konjunkturálního průzkumu ČSÚ a podnikatelské důvěry v Německu, indikuje nepatrný pokles mezičtvrtletního tempa exportu zboží.

Indikátor důvěry spotřebitelů ČSÚ ve 2. čtvrtletí 2023 mezičtvrtletně citelně posílil. Jeho vývoj pro 2. polovinu roku 2023 (indikátor důvěry vykazuje předstih 1–2 čtvrtletí) signalizuje snížení záporné meziroční dynamiky výdajů domácností na konečnou spotřebu. Také indikátor důvěry spotřebitelů, sestavený Ministerstvem financí z dílčích otázek spotřebitelského průzkumu Evropské komise, ve 2. čtvrtletí 2023 oproti předchozímu období

vzrostl. Pesimismus spotřebitelů pramenící z výrazně negativního hodnocení ekonomické situace přetrvával v nezměněné míře, oproti předchozímu čtvrtletí se však snížilo negativní hodnocení finanční situace domácností a také jejich schopnost spořit je vyšší.

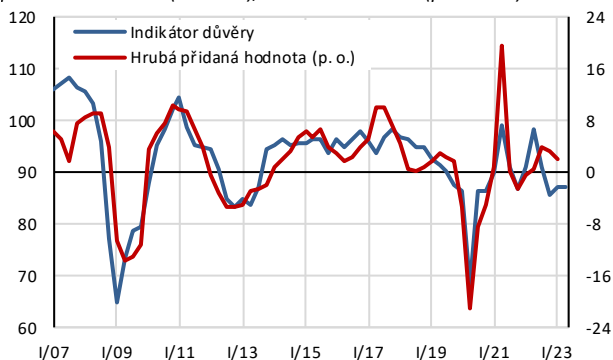
Ve výsledku souhrnný indikátor důvěry pro 2. čtvrtletí 2023 signalizuje zvýšení mezičtvrtletní dynamiky hrubé přidané hodnoty.

V červenci 2023 se souhrnný indikátor proti průměrné úrovni 2. čtvrtletí výrazněji snížil. K tomu přispěl pokles důvěry v průmyslu, obchodě a službách i stavebnictví. Naopak citelné zlepšení zaznamenal sentiment spotřebitelů.

Podle kompozitního předstihového indikátoru by se měla záporná mezera výstupu v polovině roku 2023 přibližně stabilizovat. To je v souladu s naším aktuálním odhadem pozice ekonomiky v hospodářském cyklu (viz kapitolu 2.1).

Graf 2.2.1: Indikátor důvěry a HPH v průmyslu

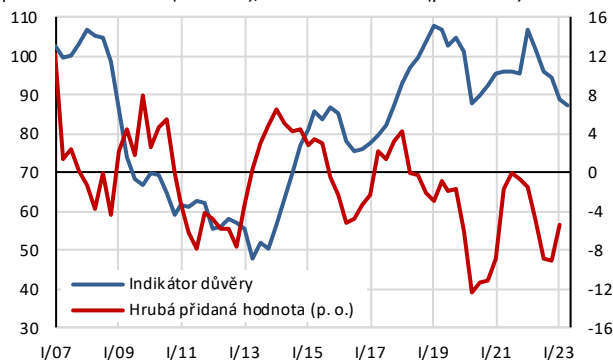
průměr 2005 = 100 (levá osa), meziroční růst v % (pravá osa)

Zdroj: ČSÚ.

Graf 2.2.2: Indikátor důvěry a HPH ve stavebnictví

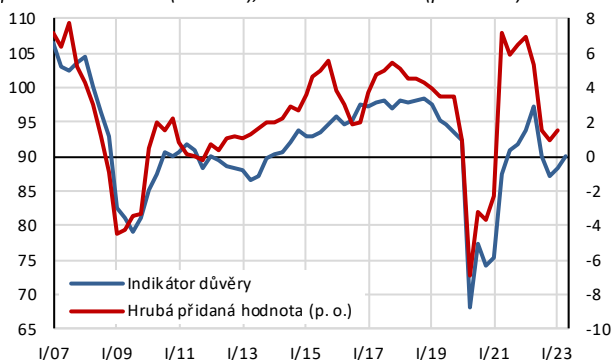
průměr 2005 = 100 (levá osa), meziroční růst v % (pravá osa)

Zdroj: ČSÚ.

Graf 2.2.3: Indikátor důvěry a HPH v obchodě a službách

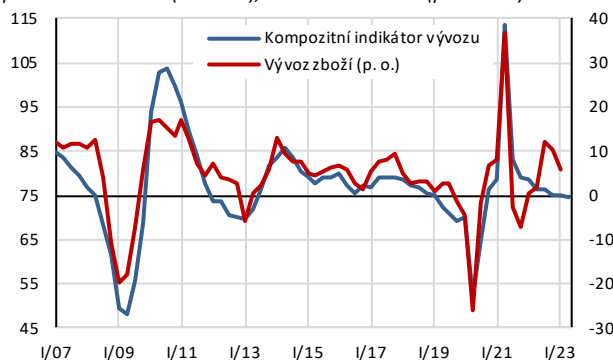
průměr 2005 = 100 (levá osa), meziroční růst v % (pravá osa)

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 2.2.4: Kompozitní indikátor vývozu zboží

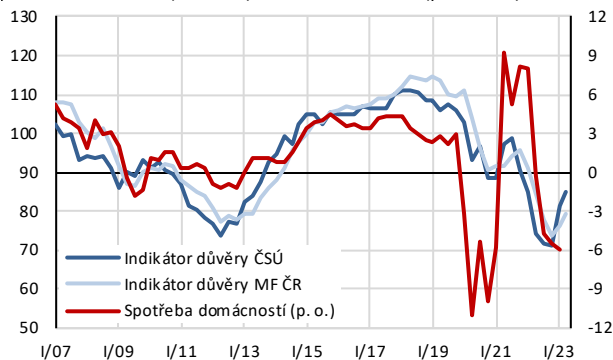
průměr 2010 = 100 (levá osa), meziroční růst v % (pravá osa)

Zdroj: CESifo, ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 2.2.5: Indikátory důvěry a spotřeba domácností

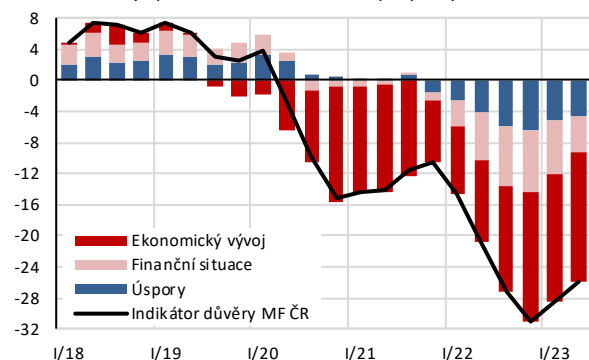
průměr 2005 = 100 (levá osa), meziroční růst v % (pravá osa)

Zdroj: ČSÚ, Evropská komise. Výpočty MF ČR.

Graf 2.2.6: Rozklad spotřebitelských očekávání

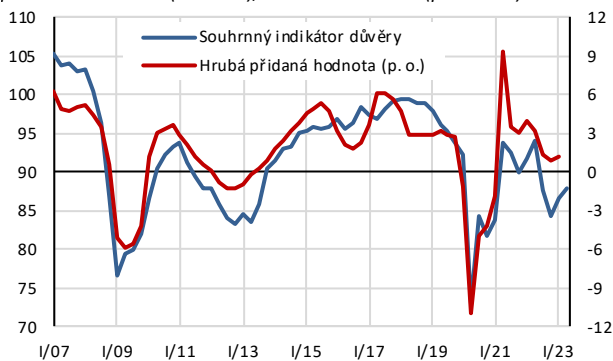
indikátor důvěry spotřebitelů MF ČR, saldo, příspěvky

Zdroj: Evropská komise. Výpočty MF ČR.

Graf 2.2.7: Souhrnný indikátor důvěry a HPH

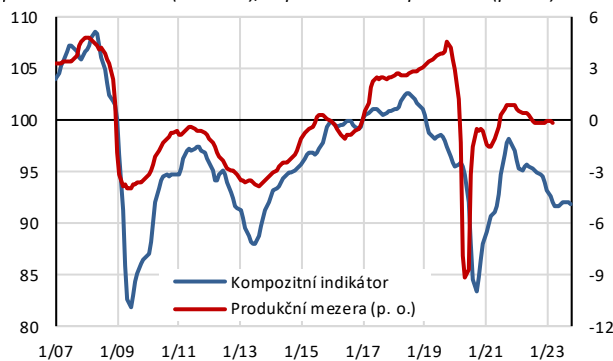
průměr 2005 = 100 (levá osa), meziroční růst v % (pravá osa)

Zdroj: ČSÚ.

Graf 2.2.8: Kompozitní předstihový indikátor

průměr 2005 = 100 (levá osa), % potenciálního produktu (p. osa)

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

3 Predikce makroekonomického vývoje v ČR

3.1 Ekonomický výkon

Česká ekonomika v **1. čtvrtletí 2023** meziročně poklesla o 0,2 % (*proti 0,3 %*), oproti předchozímu čtvrtletí se sezónně očištěný **HDP** nezměnil (*proti poklesu o 0,2 %*). Hospodářskou aktivitu podpořila většina odvětví, tlumilo ji pouze peněžnictví, pojišťovnictví a zpracovatelský průmysl. Růst reálného HDP v roce 2022 byl revidován o 0,1 p. b. dolů na 2,4 %. Největší korekce ve výdajové struktuře HDP doznala tvorba hrubého fixního kapitálu (růst snížen o 3,2 p. b.), příspěvek salda zahraničního obchodu byl naopak zvýšen.

Spotřeba domácností meziročně propadla o 5,8 % (*proti 5,3 %*), a to jak kvůli poklesu reálného disponibilního důchodu, tak nárůstu míry úspor. Domácnosti nejvíce snižovaly výdaje na výrobky dlouhodobé spotřeby, silně však klesaly také nákupy statků střednědobé a krátkodobé spotřeby. Drobné zvýšení zaznamenaly pouze výdaje na služby.

Spotřeba vládních institucí se vlivem růstu zaměstnanosti ve veřejném sektoru a nákupů zboží a služeb meziročně zvýšila o 2,8 % (*proti 1,1 %*).

Tvorba hrubého fixního kapitálu se snížila o 2,3 % (*proti růstu o 3,0 %*). Investiční aktivitu sice podpořily investice do strojů a zařízení, ostatní kategorie ale vykázaly pokles, z toho nejvíce investice do obydlí. Ze sektorového hlediska byl pokles investiční aktivity dán firemními investicemi, na které dolehl zpožděný efekt mělké recese z 2. poloviny předchozího roku. Také investice domácností byly meziročně nižší. Investice sektoru vládních institucí naopak díky projektům financovaným z národních zdrojů i fondů EU vzrostly.

Při záporném příspěvku **změny zásob** k růstu HDP ve výši 0,5 p. b. poklesla tvorba hrubého kapitálu o 3,4 % (*proti růstu o 1,0 %*). Firmy tak sice dále razantně navyšovaly skladové zásoby výrobních vstupů, aby předešly ztrátám plynoucím z vysoké inflace a možných výpadků v dodávkách komponent, v meziročním srovnání se ale akumulace zásob snížila.

Saldo zahraničního obchodu přispělo k růstu HDP výrazně pozitivně v rozsahu 3,0 p. b. Zmírňování poruch v dodavatelských řetězcích příznivě ovlivnilo vývoz zboží a služeb, který v 1. čtvrtletí 2023 vzrostl o 7,6 % (*proti 7,2 %*). Dovoz zboží a služeb se pak kvůli slabé domácí poptávce zvýšil jen o 3,9 % (*proti 5,1 %*).

Sezónně očištěný HDP se ve 2. čtvrtletí 2023 podle předběžného odhadu díky domácí poptávce mezičtvrtletně zvýšil o 0,1 % (*proti 0,5 %*). Česká ekonomika by ve 2. polovině letošního roku měla pokračovat v oživení, které však budou brzdit hospodářské problémy na hlavních exportních trzích. Základní scénář predikce předpokládá

zajištění dodávek plynu ze zásobníků a postupně také z nových terminálů na zkapalněný zemní plyn. Ve výsledku by mohla hospodářská aktivita **v roce 2023** mírně poklesnout o 0,2 % (*proti růstu o 0,1 %*). Ekonomiku by měl táhnout hlavně zahraniční obchod, spotřeba vládních institucí a tvorba hrubého fixního kapitálu však také budou působit prorůstově. Hospodářský růst bude brzdit pokračující útlum spotřeby domácností, stejně jako nižší akumulace zásob. **V roce 2024** by reálný HDP mohl při kladném příspěvku zahraniční i domácí poptávky vzrůst o 2,3 % (*proti 3,0 %*). Očekáváme, že dopad vládního konsolidačního balíčku na růstovou dynamiku bude pouze mírně negativní (-0,3 p. b.).

Výdaje domácností na konečnou spotřebu budou v letošním roce negativně ovlivněny pokračujícím poklesem reálného disponibilního důchodu a restriktivním nastavením měnové politiky. V celoroční dynamice spotřeby se výrazně negativně promítne také její růstový profil z roku 2022. Kladně se naopak projeví spotřební výdaje uprchlíků z Ukrajiny, kteří jsou již od 4. čtvrtletí 2022 klasifikováni jako rezidenti. Míra úspor by se měla s ohledem na přetrvávající negativní sentiment domácností dále zvýšit. Její redukce, a z ní vyplývající stimulační efekt na spotřebu domácností, je očekávána až v příštím roce. I přesto by však míra úspor měla v horizontu predikce setrvat nad svým dlouhodobým průměrem. S ohledem na uvedené silně negativní faktory by reálná spotřeba domácností v letošním roce měla poklesnout o 3,4 % (*proti 2,7 %*). Díky poklesu inflace by se v roce 2024 měl ke zmíněnému čerpání úspor přidat také obnovený nárůst reálných příjmů domácností. I přes řadu diskrečních změn očekáváme ve výsledku oživení spotřebních výdajů domácností o 3,9 % (*beze změny*).

Spotřeba sektoru vládních institucí by v roce 2023 mohla vzrůst o 2,4 % (*proti 1,6 %*). V souvislosti s migrační vlnou z Ukrajiny došlo k navýšení personálních kapacit především ve vzdělávání, což se promítne v růstu zaměstnanosti. Nákupy zboží a služeb budou v tomto roce podpořeny běžnými dotacemi z fondů EU v souvislosti s blížícím se koncem finanční perspektivy 2014–2020. V roce 2024 by růst spotřeby sektoru vládních institucí mohl zpomalit na 1,8 % (*proti 1,3 %*). Vedle fiskální konsolidace se projeví i přechod na novou finanční perspektivu 2021–2027, který však bude do určité míry korigován náběhem běžných projektů z ostatních nástrojů EU, zejména pak Nástroje pro oživení a odolnost.

Tvorba hrubého fixního kapitálu by v roce 2023 měla zpomalit kvůli hospodářským problémům v zemích eurozóny i nárůstu cen kapitálových statků. Její dynamice uberou také měnové podmínky, které v závěru roku začnou působit restriktivně. Naopak pozitivní vliv na inves-

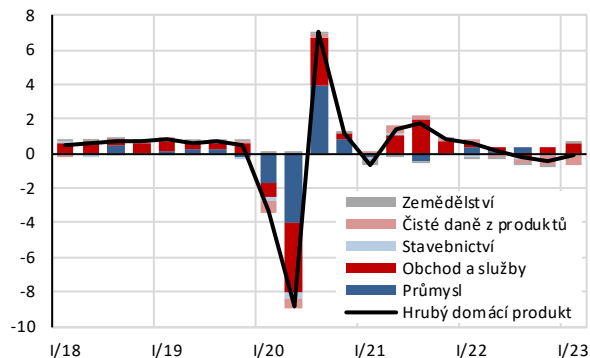
tiční aktivitu budou mít výdaje sektoru vládních institucí spolufinancované fondy EU z předchozí finanční perspektivy. Díky hospodářskému růstu eurozóny pro příští rok počítáme s oživením soukromých investic, které však bude brzdit dopad restriktivního nastavení měnové i fiskální politiky. Přejít na novou finanční perspektivu EU fondů se projeví poklesem investic sektoru vládních institucí. Tvorba hrubého fixního kapitálu se tak v roce 2023 může zvýšit o 0,8 % (*proti 2,8 %*), v roce 2024 by její růst mohl mírně zpomalit na 0,7 % (*proti 0,5 %*).

Předpokládáme, že v celém predikčním horizontu bude **změna zásob** na růst HDP působit negativně. Přesto svým rozsahem zůstane akumulace zásob vysoká z důvodu zajištění kontinuity výrobního procesu v podnicích v případě opětovných výpadků v dodávkách klíčových komponent. Tvorba hrubého kapitálu tak ve výsledku

může letos poklesnout o 4,6 % (*proti růstu o 0,9 %*) a v příštím roce o 3,8 % (*proti 1,6 %*).

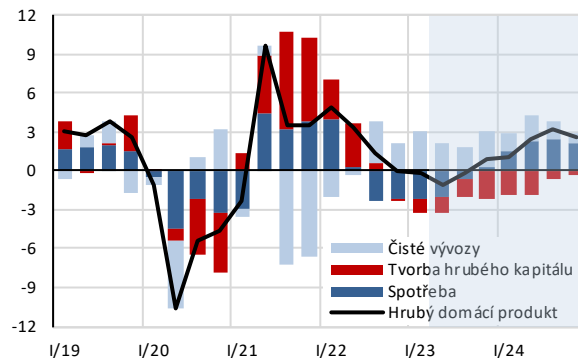
Očekáváme, že **vývoz zboží a služeb** v letošním roce vzroste o 4,3 % (*proti 4,1 %*). Dopad zpomalení exportních trhů bude v tomto roce do značné míry tlumit nárůst exportní výkonnosti daný odezněním problémů v dodavatelských řetězcích a dokončováním zásob zpracované produkce (viz kapitolu 3.4). Předpokládané zrychlení růstu vývozu v roce 2024 na 4,6 % (*proti 4,7 %*) reflektuje oživení hlavních exportních trhů. Dynamika vývozu a domácí poptávky, zejména dovozně náročných investic, se pak promítá v tempu **dovozu zboží a služeb**, který by v roce 2023 mohl vzrůst o 1,2 % (*proti 3,0 %*). Zrychlení růstu v roce 2024 na 2,9 % (*proti 2,8 %*) odráží především oživení spotřeby domácností.

Graf 3.1.1: Zdroje hrubého domácího produktu
mezičtvrtletní růst reálného HDP v %, přísp. v p. b., sezónně očištěno

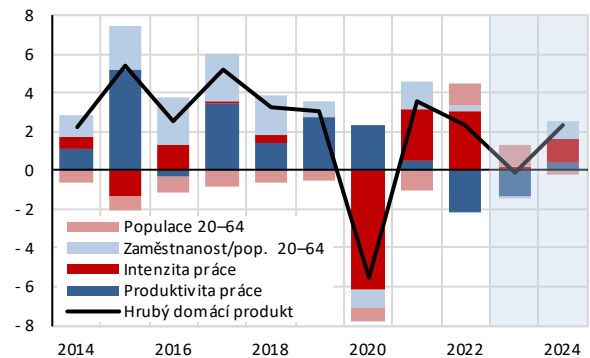
Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 3.1.2: Výdaje na hrubý domácí produkt
meziroční růst reálného HDP v %, příspěvky v p. b.

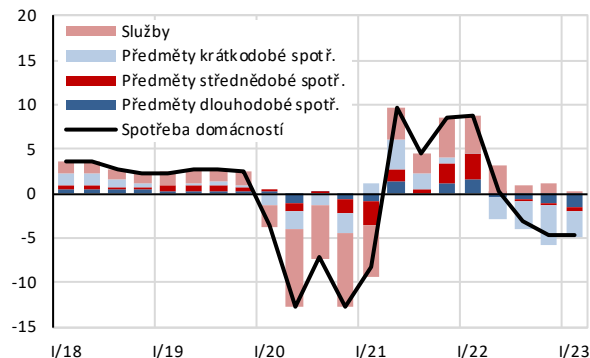
Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.1.3: Reálný hrubý domácí produkt
růst v %, příspěvky v procentních bodech

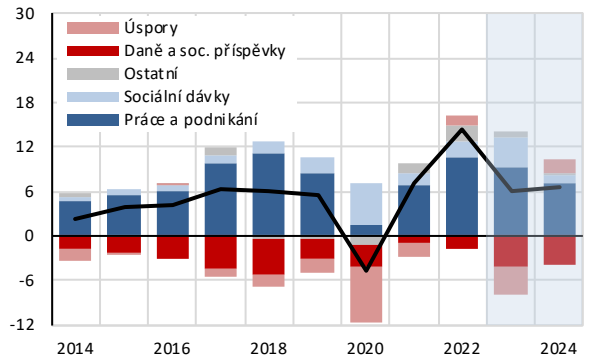
Pozn.: Intenzita práce udává počet odpracovaných hodin na pracovníka.
Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.1.4: Spotřeba domácností
domácí pojetí, meziroční růst reálné spotřeby v %, příspěvky v p. b.

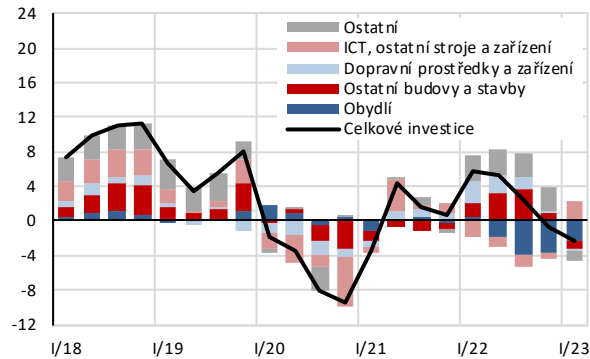
Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 3.1.5: Spotřeba domácností
národní pojetí, meziroční růst nominální spotřeby v %, příspěvky v p. b.

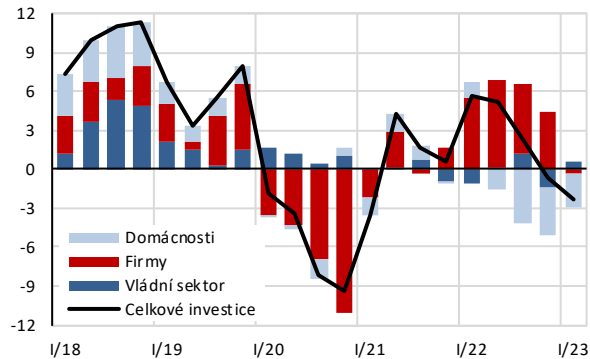
Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.1.6: Věcné členění investic
meziroční růst reálné THFK v %, příspěvky v p. b.

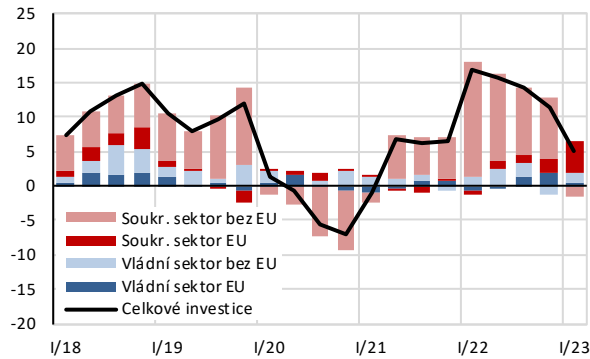
Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 3.1.7: Sektorové členění investic
meziroční růst reálné THFK v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 3.1.8: Zdroje financování investic
meziroční růst nominální THFK v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Tabulka 3.1.1: HDP – užití ve stálých cenách – roční
zřetěžené objemy, referenční rok 2015

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
								<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>	<i>Výhled</i>	<i>Výhled</i>
Hrubý domácí produkt	<i>mld. Kč 2015</i>	4 988	5 148	5 304	5 013	5 191	5 313	5 305	5 428	5 560	5 688
	<i>růst v %</i>	5,2	3,2	3,0	-5,5	3,6	2,4	-0,2	2,3	2,4	2,3
	<i>růst v %¹⁾</i>	5,3	3,2	3,0	-5,5	3,5	2,4	0,0	2,2	2,5	2,4
Výdaje domácností na spotřebu²⁾	<i>mld. Kč 2015</i>	2 355	2 438	2 504	2 322	2 418	2 401	2 318	2 409	2 497	2 565
	<i>růst v %</i>	4,0	3,5	2,7	-7,2	4,1	-0,7	-3,4	3,9	3,7	2,7
Výdaje vládních inst. na spotřebu	<i>mld. Kč 2015</i>	913	949	973	1 014	1 027	1 033	1 058	1 076	1 098	1 120
	<i>růst v %</i>	1,8	3,9	2,5	4,2	1,4	0,6	2,4	1,8	2,0	2,0
Tvorba hrubého kapitálu	<i>mld. Kč 2015</i>	1 323	1 425	1 489	1 351	1 609	1 699	1 621	1 560	1 532	1 542
	<i>růst v %</i>	6,5	7,7	4,5	-9,3	19,1	5,6	-4,6	-3,8	-1,8	0,7
Fixní kapitál	<i>mld. Kč 2015</i>	1 248	1 374	1 455	1 368	1 379	1 420	1 432	1 443	1 470	1 501
	<i>růst v %</i>	4,9	10,0	5,9	-6,0	0,8	3,0	0,8	0,7	1,9	2,1
Změna zásob a ceností	<i>mld. Kč 2015</i>	75	51	34	-16	230	279	189	117	62	41
Vývoz zboží a služeb	<i>mld. Kč 2015</i>	4 168	4 322	4 386	4 034	4 312	4 623	4 823	5 045	5 250	5 414
	<i>růst v %</i>	7,2	3,7	1,5	-8,0	6,9	7,2	4,3	4,6	4,1	3,1
Dovoz zboží a služeb	<i>mld. Kč 2015</i>	3 771	3 989	4 051	3 719	4 214	4 479	4 531	4 664	4 811	4 943
	<i>růst v %</i>	6,3	5,8	1,5	-8,2	13,3	6,3	1,2	2,9	3,2	2,7
Hrubé domácí výdaje	<i>mld. Kč 2015</i>	4 592	4 811	4 964	4 693	5 053	5 131	4 997	5 049	5 134	5 235
	<i>růst v %</i>	4,3	4,8	3,2	-5,5	7,7	1,5	-2,6	1,0	1,7	2,0
Metodická diskrepance³⁾	<i>mld. Kč 2015</i>	-1	3	3	10	38	36	15	2	-5	-9
Reálný hrubý domácí důchod	<i>mld. Kč 2015</i>	4 988	5 149	5 324	5 083	5 259	5 232	5 297	5 426	5 559	5 688
	<i>růst v %</i>	4,3	3,2	3,4	-4,5	3,4	-0,5	1,2	2,4	2,4	2,3
Příspěvky k růstu HDP⁴⁾											
Hrubé domácí výdaje	<i>p. b.</i>	3,9	4,4	3,0	-5,1	7,2	1,5	-2,6	1,0	1,6	1,8
Konečná spotřeba	<i>p. b.</i>	2,3	2,4	1,8	-2,6	2,2	-0,2	-1,1	2,1	2,1	1,7
Výdaje domácností	<i>p. b.</i>	1,9	1,7	1,3	-3,4	1,9	-0,3	-1,6	1,8	1,7	1,3
Výdaje vlády	<i>p. b.</i>	0,3	0,7	0,5	0,8	0,3	0,1	0,5	0,4	0,4	0,4
Tvorba hrubého kapitálu	<i>p. b.</i>	1,7	2,0	1,2	-2,6	5,0	1,7	-1,5	-1,1	-0,5	0,2
Tvorba fixního kapitálu	<i>p. b.</i>	1,2	2,5	1,6	-1,6	0,2	0,8	0,2	0,2	0,5	0,5
Změna zásob	<i>p. b.</i>	0,5	-0,5	-0,3	-0,9	4,8	0,9	-1,7	-1,3	-1,0	-0,4
Saldo zahraničního obchodu	<i>p. b.</i>	1,2	-1,2	0,0	-0,4	-3,6	0,9	2,4	1,3	0,8	0,5
Saldo zboží	<i>p. b.</i>	0,9	-1,0	0,4	-0,3	-3,6	1,4	2,4	1,2	0,8	0,4
Saldo služeb	<i>p. b.</i>	0,3	-0,2	-0,4	-0,1	0,0	-0,5	0,0	0,2	0,1	0,1
Hrubá přidaná hodnota	<i>mld. Kč 2015</i>	4 491	4 644	4 784	4 532	4 687	4 797	.	.	.	.
	<i>růst v %</i>	5,2	3,4	3,0	-5,3	3,4	2,3	.	.	.	.
Saldo daní a dotací na produkty	<i>mld. Kč 2015</i>	497	504	521	480	504	516	.	.	.	.

¹⁾ Z dat očištěných o vliv nestejného počtu pracovních dní.

²⁾ Spotřeba neziskových institucí je zařazena do spotřeby sektoru domácností.

³⁾ Deterministicky určený vliv používání cen a struktury předchozího roku jako základu pro výpočet reálných přírůstků.

⁴⁾ Výpočet na základě cen a struktury předchozího roku, kde jsou příspěvky beze zbytku sčitatelné.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.1.2: HDP – užití ve stálých cenách – čtvrtletní
zřetěžené objemy, referenční rok 2015

		2022				Q1	2023			
		Q1	Q2	Q3	Q4		Q1	Q2	Q3	Q4
								<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>
Hrubý domácí produkt	<i>mld. Kč 2015</i>	1 261	1 354	1 349	1 349	1 258	1 339	1 346	1 362	
	<i>růst v %</i>	5,0	3,4	1,4	-0,1	-0,2	-1,1	-0,2	0,9	
	<i>růst v %¹⁾</i>	4,7	3,4	1,4	0,1	-0,5	-0,6	0,1	1,0	
	<i>mezičtvrtletní růst v %¹⁾</i>	0,6	0,2	-0,2	-0,4	0,0	0,1	0,4	0,5	
Výdaje domácností na spotřebu²⁾	<i>mld. Kč 2015</i>	589	612	603	597	555	578	588	597	
	<i>růst v %</i>	8,3	-0,2	-4,3	-5,3	-5,8	-5,5	-2,5	0,1	
Výdaje vládních inst. na spotřebu	<i>mld. Kč 2015</i>	241	249	250	293	248	256	256	298	
	<i>růst v %</i>	1,5	1,7	-1,9	0,9	2,8	2,8	2,4	1,7	
Tvorba hrubého kapitálu	<i>mld. Kč 2015</i>	371	448	458	422	358	431	439	394	
	<i>růst v %</i>	11,0	11,6	1,6	-0,1	-3,4	-3,8	-4,3	-6,7	
Fixní kapitál	<i>mld. Kč 2015</i>	313	363	362	383	306	360	367	400	
	<i>růst v %</i>	5,7	5,2	2,4	-0,6	-2,3	-0,7	1,5	4,3	
Změna zásob a ceností	<i>mld. Kč 2015</i>	58	85	97	39	53	71	72	-6	
Vývoz zboží a služeb	<i>mld. Kč 2015</i>	1 122	1 166	1 119	1 215	1 207	1 216	1 140	1 260	
	<i>růst v %</i>	2,8	3,2	13,1	10,4	7,6	4,3	1,9	3,6	
Dovoz zboží a služeb	<i>mld. Kč 2015</i>	1 069	1 129	1 088	1 192	1 111	1 147	1 083	1 191	
	<i>růst v %</i>	5,9	3,8	8,0	7,5	3,9	1,5	-0,5	-0,1	
Hrubé domácí výdaje	<i>mld. Kč 2015</i>	1 201	1 307	1 309	1 314	1 162	1 265	1 281	1 289	
	<i>růst v %</i>	7,5	3,9	-1,9	-2,2	-3,2	-3,3	-2,1	-1,9	
Metodická diskrepance³⁾	<i>mld. Kč 2015</i>	6	7	7	15	0	4	7	5	
Reálný hrubý domácí důchod	<i>mld. Kč 2015</i>	1 253	1 325	1 325	1 329	1 251	1 346	1 342	1 358	
	<i>růst v %</i>	2,2	-0,6	-1,4	-1,9	-0,1	1,6	1,3	2,2	
Hrubá přidaná hodnota	<i>mld. Kč 2015</i>	1 145	1 222	1 214	1 217	1 163	.	.	.	
	<i>růst v %</i>	4,4	3,3	1,4	0,5	1,6	.	.	.	
	<i>růst v %¹⁾</i>	4,0	3,2	1,4	0,8	1,3	.	.	.	
	<i>mezičtvrtletní růst v %¹⁾</i>	0,3	0,3	0,0	0,2	0,7	.	.	.	
Saldo daní a dotací na produkty	<i>mld. Kč 2015</i>	116	132	136	132	94	.	.	.	

¹⁾ Z dat očištěných o sezónní a kalendářní vlivy.

²⁾ Spotřeba neziskových institucí je zařazena do spotřeby sektoru domácností.

³⁾ Deterministicky určený vliv používání cen a struktury předchozího roku jako základu pro výpočet reálných přírůstků.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.1.3: HDP – užití v běžných cenách – roční

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
								Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Hrubý domácí produkt	<i>mld. Kč</i>	5 111	5 411	5 791	5 709	6 109	6 786	7 384	7 751	8 105	8 436
	<i>růst v %</i>	6,5	5,9	7,0	-1,4	7,0	11,1	8,8	5,0	4,6	4,1
Výdaje domácností na spotřebu¹⁾	<i>mld. Kč</i>	2 420	2 568	2 711	2 588	2 772	3 165	3 351	3 567	3 779	3 959
	<i>růst v %</i>	6,5	6,1	5,6	-4,5	7,1	14,2	5,9	6,4	6,0	4,8
Výdaje vládních inst. na spotřebu	<i>mld. Kč</i>	959	1 050	1 134	1 243	1 310	1 374	1 505	1 573	1 647	1 716
	<i>růst v %</i>	5,4	9,5	8,0	9,5	5,4	4,8	9,6	4,5	4,7	4,2
Tvorba hrubého kapitálu	<i>mld. Kč</i>	1 348	1 472	1 599	1 493	1 846	2 182	2 204	2 172	2 165	2 200
	<i>růst v %</i>	8,0	9,2	8,7	-6,6	23,6	18,2	1,0	-1,5	-0,3	1,6
Fixní kapitál	<i>mld. Kč</i>	1 273	1 423	1 568	1 516	1 589	1 817	1 916	1 967	2 032	2 093
	<i>růst v %</i>	6,4	11,7	10,2	-3,3	4,8	14,4	5,4	2,7	3,3	3,0
Změna zásob a ceností	<i>mld. Kč</i>	74	49	31	-22	257	364	288	205	133	107
Saldo zahraničního obchodu	<i>mld. Kč</i>	384	321	347	385	181	66	323	439	514	561
Vývoz zboží a služeb	<i>mld. Kč</i>	4 039	4 163	4 279	3 993	4 443	5 188	5 351	5 681	5 959	6 183
	<i>růst v %</i>	6,4	3,1	2,8	-6,7	11,3	16,8	3,1	6,2	4,9	3,8
Dovoz zboží a služeb	<i>mld. Kč</i>	3 654	3 842	3 932	3 608	4 262	5 122	5 028	5 241	5 445	5 622
	<i>růst v %</i>	6,6	5,1	2,3	-8,2	18,1	20,2	-1,8	4,2	3,9	3,2
Hrubý národní důchod	<i>mld. Kč</i>	4 821	5 114	5 441	5 424	5 859	6 468	7 074	7 411	7 744	8 060
	<i>růst v %</i>	7,8	6,1	6,4	-0,3	8,0	10,4	9,4	4,8	4,5	4,1
Saldo prvotních důchodů	<i>mld. Kč</i>	-289	-297	-350	-285	-249	-318	-310	-340	-361	-376

¹⁾ Spotřeba neziskových institucí je zařazena do spotřeby sektoru domácností.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.1.4: HDP – užití v běžných cenách – čtvrtletní

		2022				2023			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
							Odhad	Predikce	Predikce
Hrubý domácí produkt	<i>mld. Kč</i>	1 542	1 696	1 753	1 795	1 716	1 853	1 874	1 940
	<i>růst v %</i>	11,4	10,4	11,2	11,4	11,3	9,2	6,9	8,1
Výdaje domácností na spotřebu¹⁾	<i>mld. Kč</i>	735	800	813	816	794	830	849	879
	<i>růst v %</i>	20,4	14,8	11,8	10,8	8,0	3,7	4,4	7,7
Výdaje vládních inst. na spotřebu	<i>mld. Kč</i>	304	326	330	414	340	360	358	447
	<i>růst v %</i>	6,7	3,4	1,5	7,5	12,1	10,6	8,3	7,9
Tvorba hrubého kapitálu	<i>mld. Kč</i>	452	564	604	562	479	576	606	544
	<i>růst v %</i>	20,8	24,7	14,6	14,0	6,0	2,2	0,3	-3,3
Fixní kapitál	<i>mld. Kč</i>	388	451	469	509	408	469	494	545
	<i>růst v %</i>	16,9	15,7	14,3	11,4	5,1	4,0	5,2	7,2
Změna zásob a ceností	<i>mld. Kč</i>	63	113	135	54	70	107	112	-2
Saldo zahraničního obchodu	<i>mld. Kč</i>	51	7	6	2	103	87	62	71
Vývoz zboží a služeb	<i>mld. Kč</i>	1 209	1 312	1 296	1 370	1 348	1 338	1 275	1 391
	<i>růst v %</i>	10,3	13,9	25,2	18,2	11,4	1,9	-1,6	1,5
Dovoz zboží a služeb	<i>mld. Kč</i>	1 159	1 306	1 290	1 368	1 245	1 250	1 214	1 320
	<i>růst v %</i>	18,0	20,9	24,4	17,6	7,4	-4,2	-5,9	-3,5

¹⁾ Spotřeba neziskových institucí je zařazena do spotřeby sektoru domácností.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.1.5: HDP – důchodová struktura – roční

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
								Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
HDP	<i>mld. Kč</i>	5 111	5 411	5 791	5 709	6 109	6 786	7 384	7 751	8 105	8 436
	<i>růst v %</i>	6,5	5,9	7,0	-1,4	7,0	11,1	8,8	5,0	4,6	4,1
Saldo daní a dotací	<i>mld. Kč</i>	493	504	534	449	477	590	554	724	780	812
	<i>% HDP</i>	9,7	9,3	9,2	7,9	7,8	8,7	7,5	9,3	9,6	9,6
	<i>růst v %</i>	8,6	2,2	6,0	-16,0	6,3	23,8	-6,2	30,8	7,7	4,1
Daně z výroby a dovozu	<i>mld. Kč</i>	635	656	696	660	715	783	.	.	.	.
	<i>růst v %</i>	6,6	3,3	6,2	-5,3	8,3	9,6	.	.	.	.
Dotace na výrobu	<i>mld. Kč</i>	142	152	162	211	238	193	.	.	.	.
	<i>růst v %</i>	0,4	7,2	6,7	30,3	12,6	-19,0	.	.	.	.
Náhrady zaměstnancům	<i>mld. Kč</i>	2 185	2 399	2 586	2 625	2 787	3 006	3 246	3 443	3 590	3 749
<i>(domácí koncept)</i>	<i>% HDP</i>	42,8	44,3	44,6	46,0	45,6	44,3	44,0	44,4	44,3	44,4
	<i>růst v %</i>	9,1	9,8	7,8	1,5	6,1	7,9	8,0	6,1	4,3	4,4
Mzdy a platy	<i>mld. Kč</i>	1 680	1 842	1 986	1 989	2 106	2 301	2 494	2 645	2 758	2 880
	<i>růst v %</i>	9,2	9,6	7,8	0,1	5,9	9,3	8,4	6,1	4,3	4,4
Příspěvky na sociální zabezpečení placené zaměstnavatelem	<i>mld. Kč</i>	505	557	599	636	681	705	752	798	832	869
	<i>růst v %</i>	8,7	10,3	7,6	6,2	7,0	3,5	6,8	6,0	4,3	4,4
Hrubý provozní přebytek	<i>mld. Kč</i>	2 432	2 507	2 671	2 635	2 845	3 189	3 584	3 584	3 734	3 875
	<i>% HDP</i>	47,6	46,3	46,1	46,2	46,6	47,0	48,5	46,2	46,1	45,9
	<i>růst v %</i>	4,0	3,1	6,5	-1,4	8,0	12,1	12,4	0,0	4,2	3,8
Spotřeba fixního kapitálu	<i>mld. Kč</i>	1 022	1 074	1 153	1 229	1 302	1 434	1 546	1 629	1 728	1 825
	<i>růst v %</i>	3,5	5,0	7,4	6,5	6,0	10,1	7,8	5,3	6,1	5,6
Čistý provozní přebytek	<i>mld. Kč</i>	1 410	1 434	1 518	1 406	1 543	1 755	2 038	1 956	2 006	2 050
	<i>růst v %</i>	4,3	1,7	5,9	-7,4	9,7	13,8	16,1	-4,0	2,6	2,2

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.1.6: HDP – důchodová struktura – čtvrtletní

		2022				Q1	2023			
		Q1	Q2	Q3	Q4		Q1	Q2	Q3	Q4
								<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>
HDP	<i>mld. Kč</i>	1 542	1 696	1 753	1 795	1 716	1 853	1 874	1 940	
	<i>růst v %</i>	11,4	10,4	11,2	11,4	11,3	9,2	6,9	8,1	
Saldo daní a dotací	<i>mld. Kč</i>	124	155	166	145	110	140	162	142	
	<i>růst v %</i>	73,4	33,2	13,0	2,0	-11,6	-9,9	-2,5	-2,0	
Náhrady zaměstnancům	<i>mld. Kč</i>	705	747	743	811	774	801	797	874	
<i>(domácí koncept)</i>	<i>růst v %</i>	10,2	6,9	6,6	8,0	9,8	7,2	7,3	7,8	
Mzdy a platy	<i>mld. Kč</i>	538	571	570	622	593	616	613	672	
	<i>růst v %</i>	12,0	8,5	7,7	9,2	10,2	7,8	7,5	8,1	
Příspěvky na sociální zabezpečení placené zaměstnavatelem	<i>mld. Kč</i>	167	176	173	189	181	185	184	202	
	<i>růst v %</i>	4,9	1,9	3,1	4,2	8,3	5,3	6,4	7,1	
Hrubý provozní přebytek	<i>mld. Kč</i>	712	794	844	839	832	912	915	924	
	<i>růst v %</i>	6,0	10,1	15,2	16,8	16,9	14,9	8,5	10,1	

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

3.2 Ceny

Meziroční růst **spotřebitelských cen** v červenci 2023 zpomalil na 8,8 % (*proti 8,9 %*). Vyšší než očekávaný pokles jádrové inflace byl kompenzován silnější dynamikou regulovaných cen. Z hlediska oddílů spotřebního koše byl hlavním faktorem červencové meziroční inflace oddíl bydlení (příspěvek 3,7 p. b.), především vlivem růstu cen elektřiny o 23,4 %, zemního plynu o 35,5 % či tepla a teplé vody o 38,9 %. Dále významně přispěl oddíl potraviny a nealkoholické nápoje (příspěvek 1,7 p. b.), a to napříč všemi pododdíly s výjimkou olejů a tuků. Administrativní opatření k inflaci přidala 3,8 p. b., z toho regulované ceny (zejména ceny energií) 3,6 p. b. a daňové změny téměř 0,2 p. b.

Za vyšší dynamikou červencové meziroční inflace měřené **harmonizovaným indexem spotřebitelských cen** (dle předběžného údaje 10,2 %) oproti inflaci podle národního indexu spotřebitelských cen stojí výrazné zvolnění růstu imputovaného nájemného, které není v harmonizovaném indexu obsaženo. Imputované nájemné je z velké části určováno tržními cenami nových bytů a rodinných domů. Jejich velmi vysoké ceny (viz graf 3.2.8) i dražší a regulatorně omezené hypoteční úvěry pak skrze nižší dostupnost vlastního bydlení vedou k výraznému zpomalení cenové dynamiky imputovaného nájemného.

I **v letošním roce** pokračuje období výrazně zvýšené inflace, meziroční růst cen však v průběhu roku rychle zpomaluje. Od ledna 2023 je vedle již dřívějšího odpuštění poplatku za obnovitelné zdroje energie účinné i zastropování cen elektřiny a plynu, jejich příspěvky k meziroční inflaci tak postupně klesají. Úspěšné naplnění evropských zásobníků plynu před začátkem minulé topné sezóny, teplá zima, úspory domácností i firem a zajištění nových dodavatelů plynu navíc přispěly k výraznému poklesu velkoobchodních cen energií, což by se mělo pozvolně projevit také ve spotřebitelských cenách.

Příspěvek regulované složky k průměrné míře inflace by měl být vysoce kladný především kvůli lednovému růstu cen energií a jejich růstovému profilu v minulém roce. V rámci změn nepřímých daní se projeví nejen zvýšení spotřební daně z tabákových výrobků, ale i změny spotřebních daní na pohonné hmoty. Celkově by administrativní opatření k průměrné míře inflace v roce 2023 mohla přispět 4,3 p. b. (*proti 3,9 p. b.*).

Cena ropy by v roce 2023 měla působit protiinflačně, stejně jako vývoj kurzu koruny vůči hlavním světovým měnám. Dodavatelské řetězce by již v horizontu predikce měly fungovat bez větších problémů, inflační tlaky pramenící z frikcí na straně nabídky by tudíž neměly být významné. Kvůli omezení soukromé spotřeby v důsledku výrazného poklesu reálných příjmů a snížené ochoty domácností utrácet by měl být vliv pozice ekonomiky

v hospodářském cyklu protiinflační, především pak na počátku roku 2023. Napjatý trh práce však zvyšuje tlaky na růst nominálních mezd, a působí tak proinflačně. Letos je již inflace výrazněji tlumena transmisním mechanismem zvýšených měnověpolitických sazeb.

V roce 2024 budou inflační tlaky utvářeny převážně tržními faktory. Příspěvek regulovaných cen k průměrné míře inflace by díky očekávanému zlevnění elektřiny a plynu měl být záporný, dopad nižších cen energií však bude tlumen především více než 50% zdražením ročního kuponu dálniční známky od března 2024. Fiskální konsolidační balíček se dále promítne ve změnách nepřímých daní. Zvýšení spotřebních daní na líh a tabákové výrobky, stejně jako změny v sazbách daně z přidané hodnoty, budou inflaci v příštím roce statisticky zvyšovat. Celkově by tak administrativní opatření z průměrné míry inflace v roce 2024 mohla ubrat 0,3 p. b.

Cena ropy a posilování koruny vůči americkému dolaru by měly i v příštím roce působit protiinflačně. Restriktivní působení měnové politiky bude podpořeno negativním důchodovým efektem fiskálního konsolidačního balíčku, a společně tak budou mírnit inflační tlaky. Proinflačním faktorem by mohl být poměrně vysoký růst nominálních mezd, ale i mírné oslabení koruny vůči euru.

V souladu s výše uvedeným očekáváme, že **průměrná míra inflace** v roce 2023 dosáhne 10,9 % (*beze změny*) a v roce 2024 výrazně klesne na 2,8 % (*proti 2,4 %*). Meziroční inflace by se ke konci letošního roku měla pohybovat poblíž 8 %, v příštím roce by se však již mohla držet uvnitř tolerančního pásma inflačního cíle ČNB.

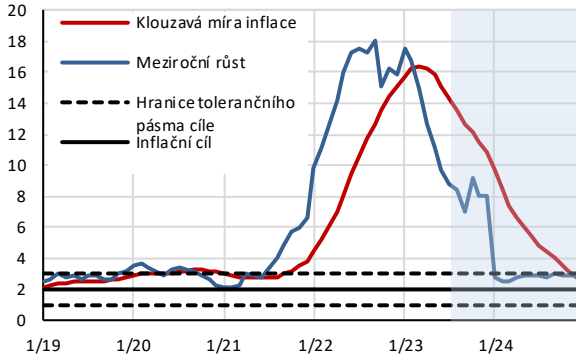
V 1. čtvrtletí 2023 se **deflátor HDP** při růstu deflátoru hrubých domácích výdajů o 11,8 % (*proti 13,3 %*) a zlepšení směnných relací o 0,1 % (*proti zhoršení o 0,4 %*) zvýšil o 11,6 % (*proti 12,8 %*). Vývoj deflátoru hrubých domácích výdajů odrážel především růst spotřebitelských cen. Za mírně lepšími směnnými relacemi stály zejména ceny minerálních paliv.

V roce 2023 by se deflátor HDP mohl zvýšit o 9,0 % (*proti 9,9 %*). Pokračující vysoký růst deflátoru hrubých domácích výdajů, především spotřeby domácností, by letos mohl být umocněn zlepšením směnných relací (viz graf 3.2.5). V roce 2024 by růst deflátoru HDP díky nižší cenové dynamice v rámci všech složek domácí poptávky mohl zpomalit na 2,6 % (*proti 3,8 %*).

Na směnné relace by v roce 2023 mohl mít pozitivní vliv pokles cen mnohých výrobních vstupů, především ropy a plynu. Tento trend by mohl v menší míře pokračovat i v příštím roce. Ve výsledku by se tak směnné relace letos mohly zlepšit o 1,9 % (*proti 0,7 %*) a v roce 2024 o 0,2 % (*proti 0,8 %*).

Graf 3.2.1: Spotřebitelské ceny

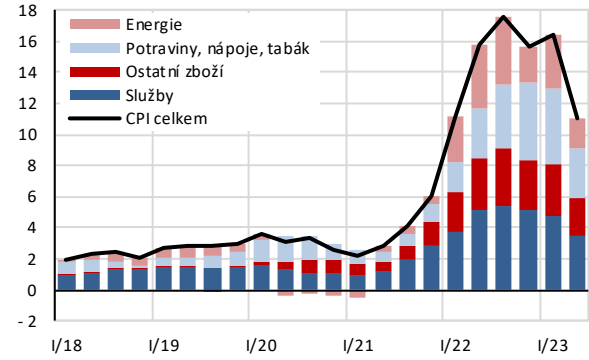
meziroční růst v %

Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.2.2: Spotřebitelské ceny v hlavních oddílech

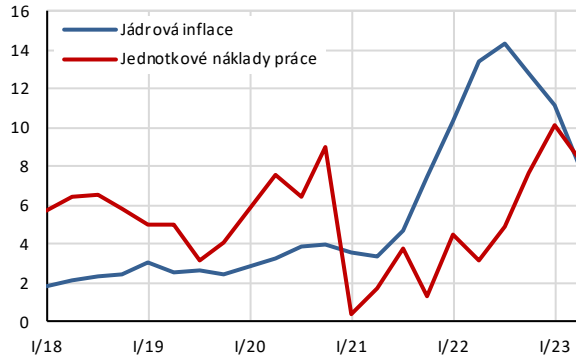
meziroční růst indexu spotřebitelských cen v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 3.2.3: Jádrová inflace a jednotkové náklady práce

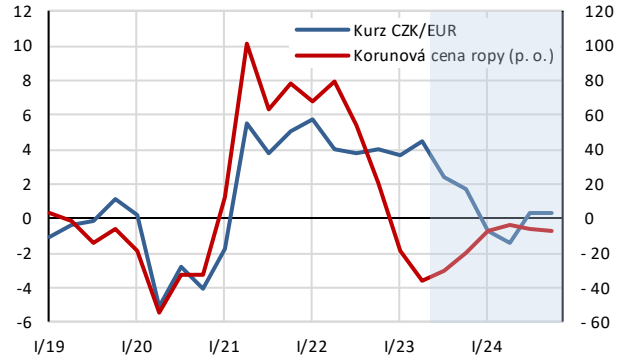
meziroční růst v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 3.2.4: Kurz CZK/EUR a korunová cena ropy Brent

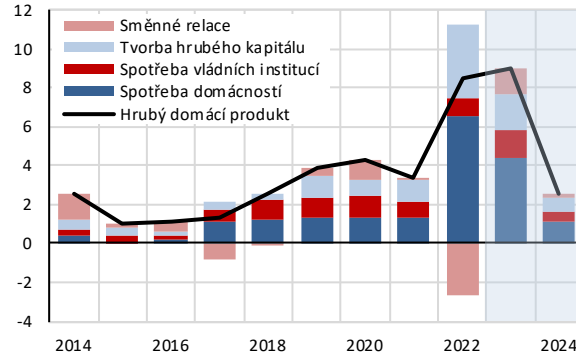
zhodnocení kurzu CZK/EUR, meziroční změna korunové ceny ropy, v %

Zdroj: ČNB, U. S. EIA. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.2.5: Deflátor hrubého domácího produktu

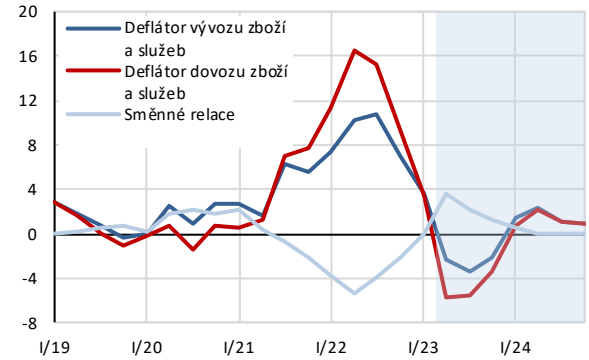
růst v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.2.6: Směnné relace

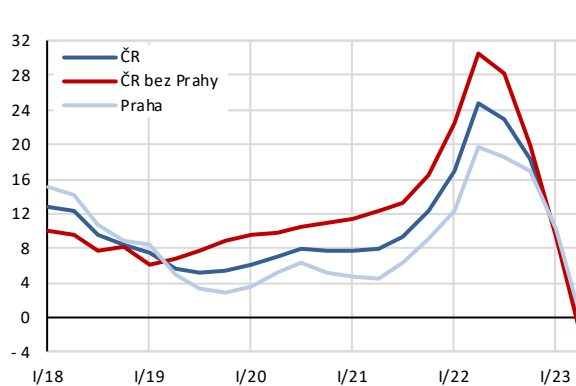
meziroční růst v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.2.7: Nabídkové ceny bytů

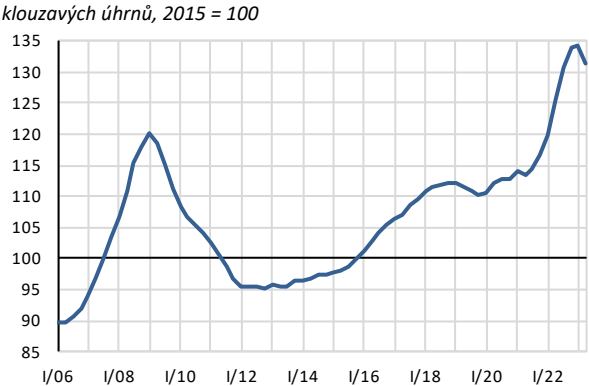
meziroční růst v %

Zdroj: ČSÚ.

Graf 3.2.8: Ceny bytů v relaci k průměrné mzdě

poměr indexů nabídkových cen bytů a průměrné mzdy, z ročních klouzavých úhrnů, 2015 = 100

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Tabulka 3.2.1: Ceny – roční

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
								<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>	<i>Výhled</i>	<i>Výhled</i>
Index spotřebitelských cen											
Úroveň	<i>průměr 2015=100</i>	103,1	105,3	108,3	111,8	116,1	133,6	148,1	152,3	155,9	159,0
Průměrná míra inflace	%	2,5	2,1	2,8	3,2	3,8	15,1	10,9	2,8	2,3	2,0
Z toho: Administrativní opatření	<i>p. b.</i>	-0,1	0,3	0,6	0,5	0,0	2,8	4,3	-0,3	0,3	0,3
Tržní růst	<i>p. b.</i>	2,6	1,8	2,2	2,7	3,8	12,3	6,6	3,2	2,0	1,8
Harmonizovaný index spotřebitelských cen											
Úroveň	<i>průměr 2015=100</i>	103,1	105,1	107,8	111,4	115,1	132,1	148,2	152,7	156,3	159,5
Průměrná míra inflace	%	2,4	2,0	2,6	3,3	3,3	14,8	12,2	3,0	2,3	2,0
Deflátoři											
HDP	<i>průměr 2015=100</i>	102,5	105,1	109,2	113,9	117,7	127,7	139,2	142,8	145,8	148,3
	<i>růst v %</i>	1,3	2,6	3,9	4,3	3,3	8,5	9,0	2,6	2,1	1,7
Hrubé domácí výdaje	<i>průměr 2015=100</i>	102,9	105,8	109,7	113,4	117,3	131,0	141,3	144,8	147,9	150,4
	<i>růst v %</i>	2,3	2,8	3,7	3,4	3,4	11,6	7,9	2,5	2,1	1,7
Spotřeba domácností ¹⁾	<i>průměr 2015=100</i>	102,7	105,3	108,3	111,4	114,6	131,8	144,6	148,1	151,4	154,4
	<i>růst v %</i>	2,3	2,5	2,8	2,9	2,9	15,0	9,7	2,4	2,2	2,0
Spotřeba vládních institucí	<i>průměr 2015=100</i>	105,0	110,6	116,6	122,6	127,5	133,0	142,3	146,1	150,0	153,3
	<i>růst v %</i>	3,5	5,4	5,4	5,2	4,0	4,3	7,0	2,7	2,6	2,2
Tvorba fixního kapitálu	<i>průměr 2015=100</i>	102,0	103,6	107,7	110,8	115,2	128,0	133,8	136,3	138,2	139,4
	<i>růst v %</i>	1,5	1,6	4,0	2,9	3,9	11,1	4,5	1,9	1,4	0,9
Vývoz zboží a služeb	<i>průměr 2015=100</i>	96,9	96,3	97,5	99,0	103,0	112,2	110,9	112,6	113,5	114,2
	<i>růst v %</i>	-0,7	-0,6	1,3	1,5	4,1	8,9	-1,1	1,5	0,8	0,6
Dovoz zboží a služeb	<i>průměr 2015=100</i>	96,9	96,3	97,1	97,0	101,1	114,4	111,0	112,4	113,2	113,7
	<i>růst v %</i>	0,3	-0,6	0,8	0,0	4,2	13,1	-3,0	1,3	0,7	0,5
Směnné relace	<i>průměr 2015=100</i>	100,0	100,0	100,5	102,0	101,9	98,1	100,0	100,2	100,3	100,4
	<i>růst v %</i>	-1,0	0,0	0,5	1,5	-0,1	-3,7	1,9	0,2	0,1	0,1

¹⁾ Včetně spotřeby neziskových institucí.

Zdroj: ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.2.2: Ceny – čtvrtletní

		2022				Q1	2023			
		Q1	Q2	Q3	Q4		Q1	Q2	Q3	Q4
								<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>
Spotřebitelské ceny (průměr čtvrtletí)	<i>průměr 2015=100</i>	126,4	132,8	137,6	137,6	147,1	147,6	148,7	149,1	
	<i>růst v %</i>	11,2	15,8	17,6	15,7	16,4	11,1	8,1	8,4	
Z toho příspěvek:										
Administrativních opatření	<i>p. b.</i>	2,2	3,1	3,6	2,5	4,9	4,0	3,4	4,9	
Tržního růstu	<i>p. b.</i>	9,0	12,7	14,0	13,2	11,5	7,1	4,6	3,5	
Harmonizovaný index spotřebitelských cen	<i>průměr 2015=100</i>	124,7	131,4	135,9	136,5	147,1	147,9	148,6	149,3	
	<i>růst v %</i>	10,2	15,0	17,4	16,5	18,0	12,6	9,4	9,4	
Deflátoři										
HDP	<i>průměr 2015=100</i>	122,3	125,3	130,0	133,0	136,4	138,4	139,3	142,4	
	<i>růst v %</i>	6,2	6,7	9,6	11,5	11,6	10,5	7,2	7,1	
Hrubé domácí výdaje	<i>průměr 2015=100</i>	124,1	129,2	133,6	136,4	138,8	139,6	141,5	145,0	
	<i>růst v %</i>	9,2	11,1	12,7	13,5	11,8	8,1	5,9	6,3	
Spotřeba domácností¹⁾	<i>průměr 2015=100</i>	124,8	130,8	135,0	136,7	143,0	143,5	144,4	147,1	
	<i>růst v %</i>	11,1	15,0	16,9	17,0	14,6	9,8	7,0	7,6	
Spotřeba vládních institucí	<i>průměr 2015=100</i>	125,8	130,6	132,3	141,4	137,2	140,5	140,0	150,1	
	<i>růst v %</i>	5,1	1,6	3,4	6,5	9,1	7,6	5,8	6,1	
Tvorba fixního kapitálu	<i>průměr 2015=100</i>	124,2	124,4	129,8	132,8	133,7	130,2	134,5	136,5	
	<i>růst v %</i>	10,6	10,0	11,6	12,1	7,6	4,7	3,6	2,8	
Vývoz zboží a služeb	<i>průměr 2015=100</i>	107,8	112,5	115,8	112,7	111,6	110,0	111,9	110,4	
	<i>růst v %</i>	7,3	10,3	10,8	7,0	3,5	-2,3	-3,4	-2,1	
Dovoz zboží a služeb	<i>průměr 2015=100</i>	108,4	115,6	118,6	114,7	112,1	109,0	112,1	110,8	
	<i>růst v %</i>	11,4	16,4	15,2	9,4	3,4	-5,7	-5,5	-3,4	
Směnné relace	<i>průměr 2015=100</i>	99,5	97,3	97,6	98,3	99,6	100,8	99,8	99,6	
	<i>růst v %</i>	-3,6	-5,3	-3,8	-2,2	0,1	3,6	2,2	1,4	

¹⁾ Včetně spotřeby neziskových institucí.

Zdroj: ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

3.3 Trh práce

Pokles ekonomiky se na trhu práce zatím projevuje spíše zmírněním napjaté situace. Navzdory tomu panuje v mnoha odvětvích a profesích citelný nedostatek pracovníků, jenž vede k tlaku na růst nominálních výdělků, který ale výrazně zaostává za inflací.

Zaměstnanost podle VŠPS se v 1. čtvrtletí 2023 zvýšila o 1,1 % (proti 0,1 %). Počet zaměstnanců byl vyšší o 0,5 %, počet podnikatelů bez zaměstnanců vzrostl o 7,7 %. Počet podnikatelů se zaměstnanci klesl o 3,4 %, počet pomáhajících rodinných příslušníků se snížil o 56 % (tyto ukazatele ale bývají značně volatilní). V 1. pololetí 2023 vzrostla podle předběžných údajů zaměstnanost v metodice národního účetnictví meziročně o 1,0 %.

Podle údajů MPSV o volných pracovních místech byl nedostatek zaměstnanců patrný i v polovině letošního roku. Počet volných míst byl na konci července vyšší než počet registrovaných nezaměstnaných v 6 krajích, resp. ve 34 okresech. Zdaleka ne všechna volná místa evidovaná úřady práce je ale možné považovat za aktivní. Z volných pracovních míst nabízených na internetových stránkách úřadů práce jich k datu uzávěrky predikce bylo aktivních (nabídky, u nichž došlo k poslední změně po 1. únoru 2023 a datum nástupu bylo 1. května 2023 nebo později) přibližně 41 %. Nedostatek zaměstnanců přitom podle konjunkturálního průzkumu ČSÚ zůstává hlavní bariérou růstu produkce ve stavebnictví a nezanebatelný je i v průmyslových odvětvích. Tento problém však zmírňují uprchlíci z Ukrajiny.

Navzdory zvolnění růstu poptávky po zahraničních zaměstnancích zůstává její úroveň výrazná. Podle dat MPSV počet zaměstnanců z ciziny v červenci meziročně vzrostl o 36 tisíc na 803 tisíc. Dlouhodobě dominují pracovníci z Ukrajiny a Slovenska, počet ukrajinských zaměstnanců se v červenci zvýšil na 273 tisíc.

Hospodářský pokles by se vzhledem k obvyklému zpoždění mohl ve 2. čtvrtletí 2023 projevit nepatrným mezičtvrtletním poklesem sezónně očištěné zaměstnanosti. Následné oživení ekonomiky a poptávky po práci by však ve zbývajícím horizontu predikce mělo zaměstnanost podpořit. Ta by tak letos mohla vzrůst o 1,0 % (proti poklesu o 0,2 %) a v příštím roce o 0,7 % (proti 0,6 %).

Míra nezaměstnanosti (VŠPS) se v 1. čtvrtletí zvýšila na 2,6 % (proti 2,7 %). Sezónně očištěná míra nezaměstnanosti ve skupině 15–64 let v červnu vzrostla na 2,6 %. Vzhledem k výše uvedeným faktorům by se v průměru za celý letošní rok mohla míra nezaměstnanosti zvýšit na 2,8 % (proti 3,0 %), pro rok 2024 očekáváme její snížení na 2,7 % (proti 2,8 %). Výraznější pokles míry nezaměstnanosti bude tlumen nižším růstem ekonomiky.

Podíl nezaměstnaných osob (MPSV) v registrech úřadů práce v meziročním srovnání mírně narůstá od října loňského roku, za celý rok 2023 by se mohl zvýšit na 3,6 % (proti 3,8 %). V příštím roce by díky očekávanému hospodářskému růstu mohl nepatrně klesnout na 3,5 % (proti 3,6 %).

Míra participace (20–64 let) se v 1. čtvrtletí letošního roku meziročně zvýšila o 1,0 p. b. na 83,8 % (proti 81,2 %). V horizontu predikce bude hlavním podpůrným faktorem zvyšování statutárního věku odchodu do starobního důchodu. Demografický efekt v podobě měnicího se podílu věkových skupin s přirozeně vysokou mírou ekonomické aktivity působil v předchozích letech příznivě, od letošního roku bude ale jeho dopad naopak mírně negativní. Od 2. čtvrtletí 2023 očekáváme zachycení uprchlíků z Ukrajiny v populační statistice VŠPS, což vytváří zlom v časových řadách populace VŠPS i souvisejících poměrových ukazatelích. V důsledku tohoto nárazového zvýšení populace v produktivním věku by se tak mohla míra participace za celý letošní rok snížit na 82,8 % (proti 81,9 %), v roce 2024 (po odeznění uvedení efektu) by mohla vzrůst na 83,2 % (proti 82,4 %).

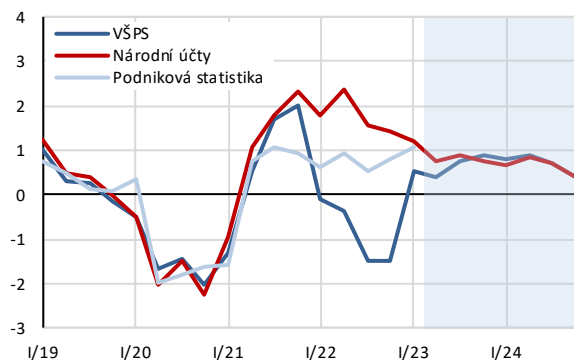
Objem mezd a platů se v 1. čtvrtletí 2023 zvýšil o 10,2 % (proti 9,6 %). Nejvíce k tomu přispěl nárůst mezd v nejvýznamnějším odvětví zpracovatelského průmyslu o 9,4 % (při zvýšení počtu zaměstnanců o 0,1 %).

Dynamiku objemu mezd a platů by měl v letošním roce podpořit nedostatek pracovních sil, zvýšená inflační očekávání i rostoucí počet zaměstnanců. Od 1. ledna 2023 navíc došlo ke zvýšení minimální mzdy o 6,8 %. Zaručená mzda vzrostla stejným tempem v nejvyšší skupině prací (tu ale nejspíše pobírá jen marginální počet osob), ostatní stupně zůstaly beze změny. V příštím roce mzdy a platy podpoří automatická valorizace platů pedagogických pracovníků, i tak ale vlivem konsolidačního balíčku dojde k citelnému meziročnímu snížení příspěvku netržních odvětví. Dynamika výdělků tak bude v celém horizontu predikce tažena tržními subjekty. Objem mezd a platů by se v letošním roce mohl zvýšit o 8,4 % (proti 7,5 %), v roce 2024 pak o 6,1 % (proti 5,8 %).

Průměrná mzda (podniková, přepočtená na plný úvazek) se v 1. čtvrtletí 2023 zvýšila o 8,6 % (proti 9,7 %), na jejím růstu se nejvíce podílel zpracovatelský průmysl (s příspěvkem 2,0 p. b.). Nejvíce se zvýšila průměrná nominální mzda ve výrobě a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu (o 23,1 %), nejméně pak ve vzdělávání (o 3,9 %). V roce 2023 by s ohledem na výše uvedené faktory mohla průměrná mzda vzrůst o 8,1 % (proti 8,0 %), v příštím roce by její dynamika mohla zpomalit na 5,8 % (proti 5,7 %).

Graf 3.3.1: Počet zaměstnanců dle různých statistik

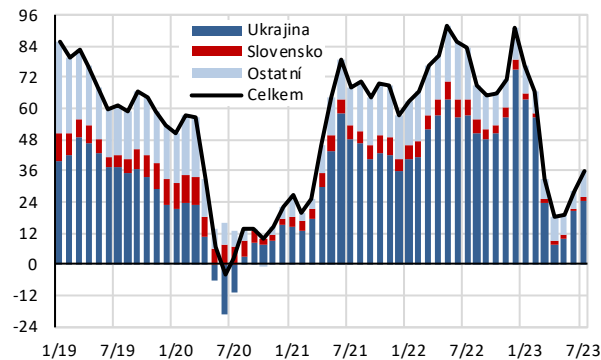
meziroční změna v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.3.2: Počet cizinců zaměstnaných v ČR

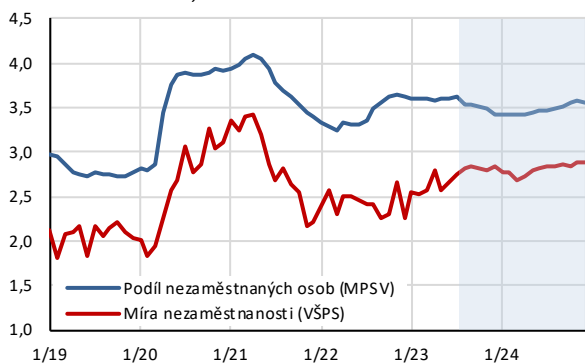
meziroční změna v tis. osob

Zdroj: MPSV. Výpočty MF ČR.

Graf 3.3.3: Ukazatele nezaměstnanosti

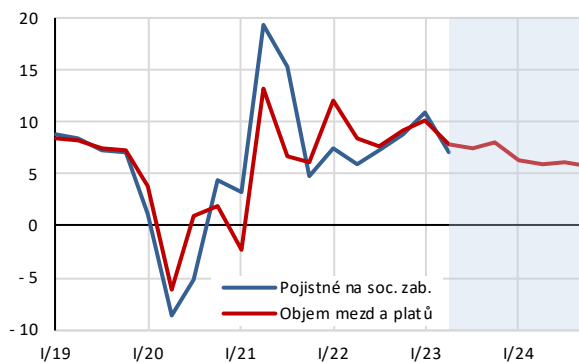
sezónně očištěná data, v %

Zdroj: ČSÚ, MPSV. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.3.4: Pojistné na sociální zabezpečení a výdělky

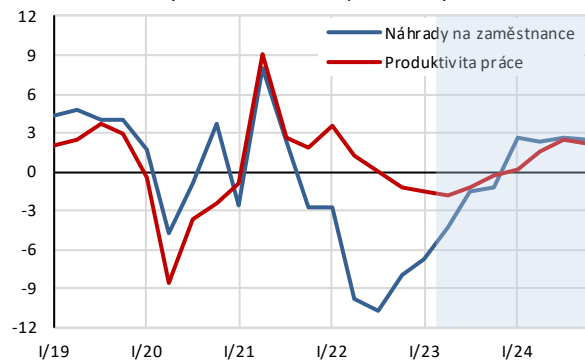
meziroční růst v %

Zdroj: ČSÚ, MF ČR. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.3.5: Náhrady na zaměstnance a produktivita

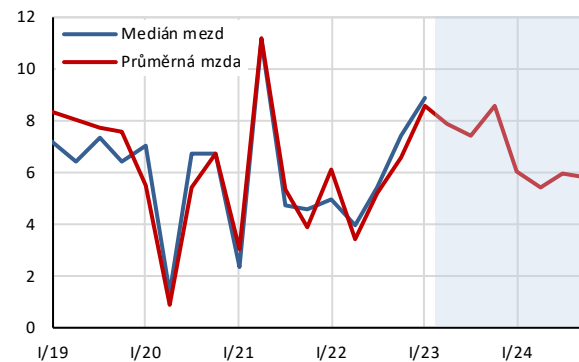
meziroční růst reálných náhrad a reálné produktivity v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.3.6: Nominální měsíční mzdy

meziroční růst v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.3.7: Nominální objem mezd a platů

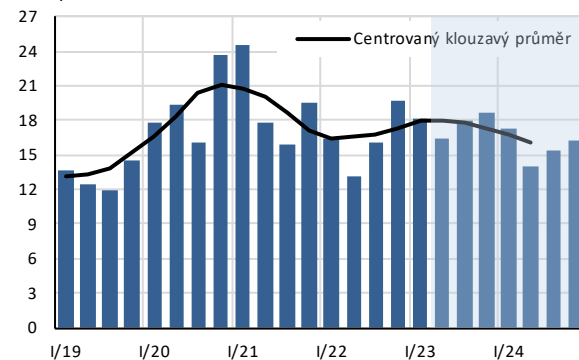
meziroční růst v %, domácí koncept objemu mezd a platů

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.3.8: Míra hrubých úspor domácností

v % disponibilního důchodu

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.3.1: Trh práce – roční

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
								Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Výběrové šetření pracovních sil – ČSÚ											
Zaměstnanost¹⁾	<i>prům. v tis.osob</i>	5 222	5 294	5 303	5 235	5 213	5 171	5 221	5 257	5 270	5 277
	<i>růst v %</i>	1,6	1,4	0,2	-1,3	-0,4	-0,8	1,0	0,7	0,2	0,1
Zaměstnanci ²⁾	<i>prům. v tis.osob</i>	4 327	4 396	4 412	4 351	4 383	4 345	4 373	4 404	4 414	4 420
	<i>růst v %</i>	1,7	1,6	0,4	-1,4	0,7	-0,9	0,6	0,7	0,2	0,1
Podnikatelé ³⁾	<i>prům. v tis.osob</i>	894	897	891	884	831	826	848	854	856	857
	<i>růst v %</i>	1,4	0,4	-0,8	-0,7	-6,0	-0,6	2,7	0,6	0,2	0,1
Nezaměstnanost	<i>prům. v tis.osob</i>	156	122	109	137	150	123	150	148	143	141
Míra nezaměstnanosti	<i>průměr v %</i>	2,9	2,2	2,0	2,6	2,8	2,3	2,8	2,7	2,6	2,6
Dlouhodobá nezaměstnanost	<i>prům. v tis.osob</i>	54	37	33	30	41	32	.	.	.	.
Pracovní síla	<i>prům. v tis.osob</i>	5 377	5 415	5 412	5 372	5 364	5 293	5 371	5 405	5 413	5 418
	<i>růst v %</i>	0,5	0,7	-0,1	-0,7	-0,2	-1,3	1,5	0,7	0,1	0,1
Populace ve věku 20–64 let	<i>prům. v tis.osob</i>	6 456	6 414	6 383	6 355	6 311	6 142	6 262	6 287	6 280	6 276
	<i>růst v %</i>	-0,8	-0,7	-0,5	-0,4	-0,7	-2,7	2,0	0,4	-0,1	-0,1
Zaměstnanost / Populace 20–64	<i>průměr v %</i>	80,9	82,5	83,1	82,4	82,6	84,2	83,4	83,6	83,9	84,1
Míra zaměstnanosti 20–64 let⁴⁾	<i>průměr v %</i>	78,9	80,3	80,7	80,0	80,3	81,7	80,9	81,3	81,5	81,7
Prac. síla / Populace 20–64 let	<i>průměr v %</i>	83,3	84,4	84,8	84,5	85,0	86,2	85,8	86,0	86,2	86,3
Míra participace 20–64 let⁵⁾	<i>průměr v %</i>	80,8	81,7	81,9	81,8	82,2	83,2	82,8	83,2	83,4	83,5
Míra participace 15–64 let⁵⁾	<i>průměr v %</i>	75,9	76,6	76,7	76,4	76,6	77,3	76,5	76,5	76,4	76,3
Registrovaná nezaměstnanost – MPSV											
Počet nezaměstnaných	<i>prům. v tis.osob</i>	318	242	212	259	280	252	264	261	260	252
Podíl nezaměstnaných osob	<i>průměr v %</i>	4,3	3,2	2,8	3,5	3,8	3,4	3,6	3,5	3,4	3,4
Mzdy a platy – ČSÚ											
Průměrná hrubá měsíční mzda											
Nominální	<i>Kč měsíčně</i>	29 638	32 051	34 578	36 176	38 277	40 317	43 572	46 104	48 064	50 126
	<i>růst v %</i>	6,7	8,1	7,9	4,6	5,8	5,3	8,1	5,8	4,3	4,3
Reálná	<i>Kč 2015</i>	28 747	30 438	31 928	32 358	32 969	30 177	29 415	30 271	30 834	31 516
	<i>růst v %</i>	4,3	5,9	4,9	1,3	1,9	-8,5	-2,5	2,9	1,9	2,2
Medián měsíčních mezd	<i>Kč měsíčně</i>	25 398	27 561	29 439	31 049	32 795	34 589	.	.	.	.
	<i>růst v %</i>	7,2	8,5	6,8	5,5	5,6	5,5	.	.	.	.
Objem mezd a platů	<i>růst v %</i>	9,2	9,6	7,8	0,1	5,9	9,3	8,4	6,1	4,3	4,4
Produktivita práce	<i>růst v %</i>	3,6	1,9	2,8	-3,9	3,2	0,8	-1,2	1,6	2,2	2,2
Jednotkové náklady práce	<i>růst v %</i>	3,5	6,1	4,3	7,3	1,8	5,1	8,3	3,7	2,0	2,1
Náhrady zaměstnancům / HDP	<i>%</i>	42,8	44,3	44,6	46,0	45,6	44,3	44,0	44,4	44,3	44,4

Pozn.: Rozdíly mezi nezaměstnaností podle VŠPS a podle registrace na úřadech práce vyplývají z odlišné definice obou ukazatelů. V návaznosti na Sčítání lidu, domů a bytů 2021 byly ve statistice VŠPS počínaje 1. čtvrtletím 2022 uplatněny nové demografické váhy, v časových řadách je proto zlom.

¹⁾ Zaměstnaní s jediným nebo hlavním zaměstnáním podle Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS).

²⁾ Včetně členů produkčních družstev.

³⁾ Včetně pomáhajících rodinných příslušníků.

⁴⁾ Na rozdíl od předchozího ukazatele nezahrnuje zaměstnané nad 64 let.

⁵⁾ Na rozdíl od poměru celkové pracovní síly k populaci ve věku 20–64 let nezahrnuje pracovní sílu nad 64 let.

Zdroj: ČSÚ, MPSV. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.3.2: Trh práce – čtvrtletní

		2022				Q1	2023		
		Q1	Q2	Q3	Q4		Q1	Q2	Q3
							Odhad	Predikce	Predikce
Výběrové šetření pracovních sil – ČSÚ									
Zaměstnanost ¹⁾	<i>průměr v tis.osob</i>	5 141	5 160	5 188	5 194	5 198	5 193	5 237	5 256
	<i>meziroční růst v %</i>	-0,5	-0,2	-1,3	-1,2	1,1	0,6	0,9	1,2
	<i>mezičtvrtletní růst v % (SA)</i>	-1,5	0,3	-0,1	0,7	-0,1	-0,1	0,3	0,4
Zaměstnanci ²⁾	<i>průměr v tis.osob</i>	4 330	4 336	4 357	4 357	4 352	4 353	4 390	4 396
	<i>růst v %</i>	-0,1	-0,4	-1,5	-1,5	0,5	0,4	0,7	0,9
Podnikatelé ³⁾	<i>průměr v tis.osob</i>	811	824	830	837	846	840	847	860
	<i>růst v %</i>	-2,6	0,6	-0,6	0,1	4,3	1,9	2,0	2,8
Nezaměstnanost	<i>průměr v tis.osob</i>	130	126	118	117	141	148	159	150
Míra nezaměstnanosti	<i>průměr v %</i>	2,5	2,4	2,2	2,2	2,6	2,8	3,0	2,8
Dlouhodobá nezaměstnanost	<i>průměr v tis.osob</i>	37	31	30	32	39	.	.	.
Pracovní síla	<i>průměr v tis.osob</i>	5 271	5 286	5 305	5 311	5 339	5 341	5 396	5 406
	<i>růst v %</i>	-1,4	-0,8	-1,8	-1,2	1,3	1,0	1,7	1,8
Populace ve věku 20–64 let	<i>průměr v tis.osob</i>	6 151	6 139	6 139	6 139	6 144	6 307	6 301	6 296
	<i>růst v %</i>	-2,9	-2,9	-2,7	-2,3	-0,1	2,7	2,6	2,5
Zaměstnanost / Populace 20–64	<i>průměr v %</i>	83,6	84,1	84,5	84,6	84,6	82,3	83,1	83,5
	<i>meziroční přírůstek</i>	2,0	2,2	1,2	0,9	1,0	0,0	0,0	0,0
Míra zaměstnanosti 20–64 let ⁴⁾	<i>průměr v %</i>	80,8	81,2	81,7	82,1	82,1	79,9	80,7	81,1
	<i>meziroční přírůstek</i>	1,7	1,9	1,2	1,1	1,3	-1,3	-1,0	-1,0
Prac. síla / Populace 20–64 let	<i>průměr v %</i>	85,7	86,1	86,4	86,5	86,9	84,7	85,6	85,9
	<i>meziroční přírůstek</i>	1,3	1,8	0,8	0,9	1,2	-1,4	-0,8	-0,6
Míra participace 20–64 let ⁵⁾	<i>průměr v %</i>	82,8	83,1	83,4	83,5	83,8	81,8	82,7	83,0
	<i>meziroční přírůstek</i>	1,0	1,4	0,7	0,7	1,0	-1,3	-0,7	-0,5
Míra participace 15–64 let ⁵⁾	<i>průměr v %</i>	77,0	77,1	77,6	77,5	77,8	75,5	76,3	76,5
	<i>meziroční přírůstek</i>	0,7	1,1	0,5	0,4	0,9	-1,6	-1,3	-1,0
Registrovaná nezaměstnanost – MPSV									
Počet nezaměstnaných	<i>průměr v tis.osob</i>	262	240	245	259	279	259	259	257
Podíl nezaměstnaných osob	<i>průměr v %</i>	3,5	3,3	3,3	3,5	3,8	3,5	3,5	3,4
Mzdy a platy – ČSÚ									
Průměrná hrubá měsíční mzda									
Nominální	<i>Kč měsíčně</i>	37 999	40 093	39 848	43 279	41 265	43 258	42 788	46 977
	<i>růst v %</i>	6,1	3,4	5,2	6,6	8,6	7,9	7,4	8,5
Reálná	<i>Kč 2015</i>	30 063	30 191	28 959	31 453	28 052	29 307	28 779	31 501
	<i>růst v %</i>	-4,6	-10,7	-10,6	-7,9	-6,7	-2,9	-0,6	0,2
Medián měsíčních mezd	<i>Kč měsíčně</i>	31 904	34 117	34 984	37 349	34 741	.	.	.
	<i>růst v %</i>	5,0	4,0	5,4	7,4	8,9	.	.	.
Objem mezd a platů	<i>růst v %</i>	12,0	8,5	7,7	9,2	10,2	7,8	7,5	8,1

Pozn.: V návaznosti na Sčítání lidu, domů a bytů 2021 byly ve statistice VŠPS počínaje 1. čtvrtletím 2022 uplatněny nové demografické váhy, v časových řadách je proto zlom.

¹⁾ Zaměstnaní s jediným nebo hlavním zaměstnáním podle Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS). Mezičtvrtletní růst ze sezónně očištěných dat.

²⁾ Včetně členů produkčních družstev.

³⁾ Včetně pomáhajících rodinných příslušníků.

⁴⁾ Na rozdíl od předchozího ukazatele nezahrnuje zaměstnané nad 64 let.

⁵⁾ Na rozdíl od poměru celkové pracovní síly k populaci ve věku 20–64 let nezahrnuje pracovní sílu nad 64 let.

Zdroj: ČSÚ, MPSV. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.3.3: Účet domácností

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
											Predikce	Predikce
Běžné příjmy												
Náhrady zaměstnancům	<i>mld. Kč</i>	1 923	2 038	2 223	2 430	2 599	2 650	2 800	3 015	3 260	3 458	
	<i>růst v %</i>	5,4	6,0	9,1	9,3	7,0	1,9	5,7	7,7	8,1	6,1	
Hrubý provozní přebytek a smíšený důchod ¹⁾	<i>mld. Kč</i>	691	703	740	801	845	833	856	927	971	1 008	
	<i>růst v %</i>	2,4	1,7	5,2	8,3	5,5	-1,4	2,7	8,3	4,8	3,8	
Přijaté důchody z vlastnictví	<i>mld. Kč</i>	127	133	162	162	163	129	171	234	268	276	
	<i>růst v %</i>	-4,3	4,1	21,9	0,2	0,5	-20,9	32,5	37,0	14,6	2,8	
Sociální dávky	<i>mld. Kč</i>	613	630	650	685	738	885	923	985	1 110	1 146	
	<i>růst v %</i>	2,8	2,8	3,2	5,4	7,7	19,9	4,3	6,6	12,7	3,2	
Ostatní přijaté běžné transfery	<i>mld. Kč</i>	181	217	244	281	338	363	471	571	610	637	
	<i>růst v %</i>	13,3	19,4	12,8	15,1	20,4	7,3	29,8	21,2	6,8	4,4	
Běžné výdaje												
Placené důchody z vlastnictví	<i>mld. Kč</i>	14	14	13	19	28	27	26	50	64	66	
	<i>růst v %</i>	-10,7	0,2	-7,4	43,2	44,8	-2,7	-2,3	89,5	26,9	3,9	
Běžné daně z důchodu a jmění	<i>mld. Kč</i>	205	227	264	309	316	342	266	265	297	319	
	<i>růst v %</i>	3,9	10,8	16,3	16,9	2,3	8,3	-22,3	-0,5	12,4	7,2	
Sociální příspěvky	<i>mld. Kč</i>	732	775	836	911	976	1028	1129	1181	1 280	1 384	
	<i>růst v %</i>	5,3	5,8	7,9	9,0	7,1	5,3	9,8	4,6	8,4	8,1	
Ostatní placené běžné transfery	<i>mld. Kč</i>	169	207	238	278	335	358	469	549	589	617	
	<i>růst v %</i>	12,5	22,4	15,3	16,5	20,6	6,7	31,1	17,1	7,2	4,8	
Disponibilní důchod	<i>mld. Kč</i>	2 414	2 497	2 666	2 842	3 029	3 106	3 331	3 687	3 989	4 138	
	<i>růst v %</i>	3,7	3,4	6,8	6,6	6,6	2,5	7,3	10,7	8,2	3,7	
Výdaje na konečnou spotřebu	<i>mld. Kč</i>	2 152	2 241	2 383	2 524	2 663	2 536	2 716	3 104	3 287	3 499	
	<i>růst v %</i>	3,9	4,1	6,4	5,9	5,5	-4,8	7,1	14,3	5,9	6,4	
Změna podílu v penz. fondech	<i>mld. Kč</i>	33	31	32	33	37	38	38	28	10	14	
Hrubé úspory	<i>mld. Kč</i>	295	286	315	350	404	607	653	611	712	653	
Kapitálové transfery (příjem (-) / výdaj (+))	<i>mld. Kč</i>	-12	-14	-11	-12	-13	-41	-35	-25	-26	-26	
Tvorba hrubého kapitálu	<i>mld. Kč</i>	220	237	216	261	297	300	314	310	319	330	
	<i>růst v %</i>	2,9	7,9	-9,2	21,2	13,7	0,9	4,9	-1,3	2,7	3,6	
Změna finančních aktiv a pasiv	<i>mld. Kč</i>	85	61	110	101	116	348	375	327	421	349	
Disponibilní důchod reálný ²⁾	<i>růst v %</i>	3,7	3,0	4,4	4,0	3,7	-0,4	4,3	-3,8	-1,3	1,3	
Míra hrubých úspor	%	12,1	11,3	11,7	12,2	13,2	19,3	19,4	16,4	17,8	15,7	

¹⁾ Smíšený důchod drobných podnikatelů, který je souhrnem důchodu z podnikání (zisku) a důchodu z jejich pracovní činnosti pro vlastní podnik.

²⁾ Deflováno deflátorem spotřeby domácností.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

3.4 Vztahy k zahraničí

Exportní trhy v 1. čtvrtletí 2023 meziročně klesly o 2,7 % (*proti růstu o 2,6 %*). Horší než odhadovaný vývoj byl dán výhradně poklesem dovozní náročnosti u většiny hlavních obchodních partnerů ČR (o 5,4 p. b). Snížení dovozů odráží nižší objem dovážených minerálních paliv daný zmírněním hrozby nedostatku energetických komodit a pokles importů pro mezispotřebu vlivem zhoršených podmínek v průmyslu. Svou roli pravděpodobně sehrála i vysoká akumulace zásob v loňském roce z důvodu obav z vysoké inflace a výpadků v dodávkách komponent. S ohledem na očekávaný vývoj hospodářské aktivity v zahraničí (viz kapitolu 1.1) a propad dovozní náročnosti počítáme s poklesem exportních trhů o 2,5 % (*proti růstu o 2,0 %*). Pro příští rok pak v souvislosti s oživením ekonomické aktivity v zahraničí očekáváme obnovení růstu exportních trhů o 2,7 % (*proti 2,9 %*).

Exportní výkonnost v 1. čtvrtletí 2023 vzrostla o 8,9 % (*proti 2,0 %*). K nebývalému silnému růstu přispělo výraznější oživení výroby v automobilovém průmyslu v souvislosti se zmírněním problémů v globálních dodavatelských řetězcích. Očekávané zvýšení výkonnosti o 7,0 % (*proti 0,9 %*) v letošním roce by mělo být podpořeno odezněním frikci na straně nabídky a snižováním skladových zásob, negativně však bude působit předpokládaný nižší objem průmyslových zakázek ze zahraničí a meziroční posílení koruny vůči euru (viz kapitolu 1.4). Pro rok 2024 v souvislosti s dalším zmírněním cenových tlaků v průmyslu odhadujeme růst exportní výkonnosti o 1,7 % (*proti 1,4 %*).

Běžný účet platební bilance dosáhl v 1. čtvrtletí 2023 schodku ve výši 5,1 % HDP¹ (*proti 5,4 % HDP*). Meziroční zhoršení salda o 1,5 % HDP bylo dáno vyšším odlivem důchodů z investic a poklesem kladného salda bilance služeb.

Bilance zboží v 1. čtvrtletí 2023 v meziročním srovnání stagnovala a dosáhla -0,3 % HDP (*proti -1,0 % HDP*), oproti předchozímu čtvrtletí se nicméně deficit obchodní bilance výrazně zúžil. Mezičtvrtletní zmírnění schodku odráží zlevnění dovážených energetických komodit a zlepšení podmínek v exportně orientovaném automobilovém průmyslu.

Ceny minerálních paliv zůstávají i nadále důležitým faktorem ovlivňujícím **směnné relace** zahraničního obchodu se zbožím. Schodek palivové části bilance v 1. čtvrtletí 2023 činil 4,5 % HDP (*proti 4,4 % HDP*). S ohledem na vývoj cen ropy (viz kapitolu 1.2) a dalších energetických komodit (zejména zemního plynu) v letošním roce počítáme se zmírněním schodku na 3,7 % HDP (*proti 3,5 % HDP*). V roce 2024 by se deficit mohl dále snížit na 3,4 % HDP (*proti 3,2 % HDP*).

Očekáváme, že se bilance zboží v letošním roce navrátí k přebytku, a to ve výši 2,4 % HDP (*proti schodku 0,3 % HDP*), pro rok 2024 pak předpokládáme jeho další navýšení na 3,5 % HDP (*proti 1,4 % HDP*). Pozitivně bude na bilanci zboží působit zlepšování směnných relací, vývoz dříve naakumulovaných zásob a slabší dovozní náročná investiční aktivita. V roce 2024 aktivum zahraničního obchodu se zbožím podpoří rovněž hospodářské oživení v zahraničí.

Bilance služeb vykázala v 1. čtvrtletí 2023 kladné saldo ve výši 1,3 % HDP (*proti 1,2 % HDP*). K meziročnímu snížení přebytku o 0,4 % HDP přispěly vyšší náklady v sektoru dopravy a nárůst dovozů v oblasti pojišťovacích služeb a služeb souvisejících s poradenskými činnostmi. V opačném gardu působil růst příjmů v oblasti cestovního ruchu a telekomunikačních služeb. Za celý letošní rok by bilance služeb mohla skončit přebytkem ve výši 1,3 % HDP (*beze změny*). Pozitivně bude působit růst příjmů v cestovním ruchu, zvyšování přebytku však budou limitovat stagnující příjmy z výběru mýta. Díky předpokládanému ekonomickému oživení v eurozóně (viz kapitolu 1.1) by se v příštím roce aktivum služeb mohlo zvýšit na 1,5 % HDP (*proti 1,6 % HDP*).

Schodek **prvotních důchodů** se v 1. čtvrtletí 2023 vlivem vyššího odlivu důchodů z přímých investic (zejména ve formě dividend) meziročně prohloubil o 0,9 % HDP na 5,6 % HDP (*proti 5,2 % HDP*). V absolutním vyjádření deficit vzrostl na rekordních 390 mld. Kč. K vyššímu schodku přispěla i historicky nejvyšší suma vyplacených dividend ve 3. čtvrtletí 2022, kdy se projevil efekt vyplacení zadržovaných zisků domácího bankovního sektoru z let 2019–2020. Při absenci tohoto jednorázového faktoru by se schodek v roce 2023 mohl zúžit na 5,0 % HDP (*proti 4,3 % HDP*), v roce 2024 by se pak mohl mírně prohloubit na 5,2 % HDP (*proti 4,5 % HDP*). Oživení ekonomické aktivity by totiž mělo podpořit růst ziskovosti firem vlastněných nerezidenty.

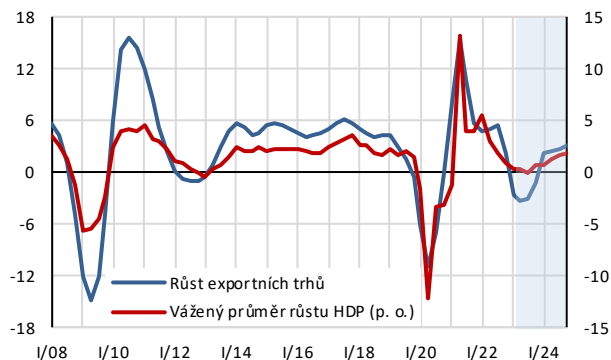
V uvedených souvislostech očekáváme, že **běžný účet platební bilance** bude v horizontu predikce deficitní. Letos by schodek mohl dosáhnout 1,7 % HDP (*proti 3,5 % HDP*), v roce 2024 by se mohl zmírnit na 0,6 % HDP (*proti 1,9 % HDP*).

Saldo běžných transakcí (v metodice národních účtů) dosáhlo v 1. čtvrtletí 2023 schodku ve výši 4,0 % HDP (viz graf 3.4.8). Úspory domácností sice byly o 4,8 % HDP vyšší než jejich investice, v sektoru vládních institucí a nefinančních podniků však byla relace mezi úsporami a investicemi opačná – tvorba hrubého kapitálu byla o 4,3 % HDP, resp. o 4,0 % HDP, vyšší než hrubé úspory.

¹ Všechny čtvrtletní údaje v poměru k HDP jsou uváděny v ročních klouzavých úhrnech.

Graf 3.4.1: HDP a dovoz zboží partnerských zemí

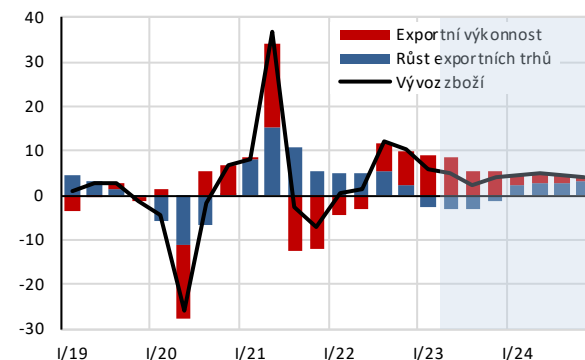
meziroční tempa růstu v %, sezónně očištěná data

Zdroj: Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.4.2: Vývoz zboží reálně

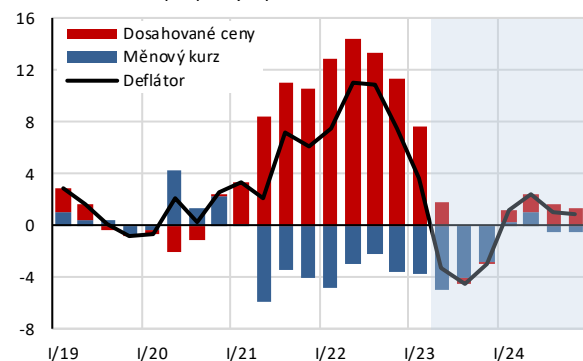
meziroční růst v %, příspěvky v p. b., sezónně očištěná data

Zdroj: ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.4.3: Deflátor vývozu zboží

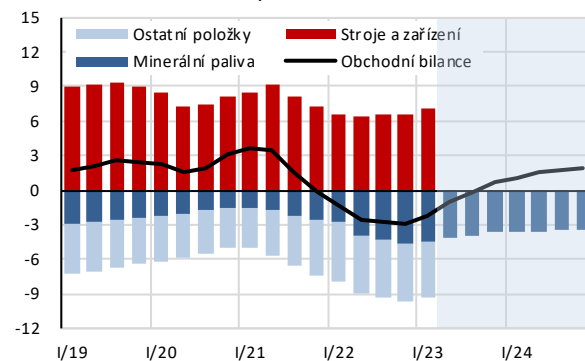
meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.4.4: Obchodní bilance

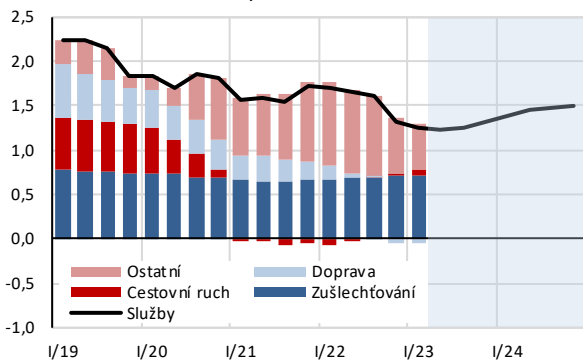
v % HDP, roční klouzávé úhrny, zahraniční obchod se zbožím

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.4.5: Bilance služeb

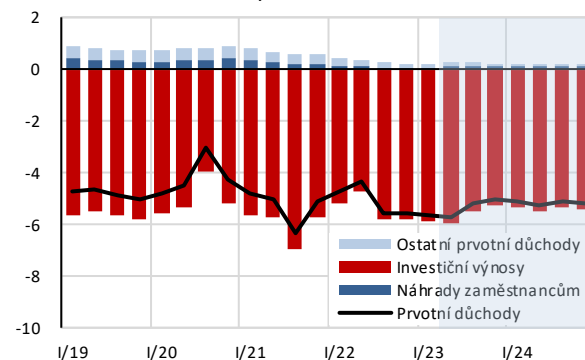
v % HDP, roční klouzávé úhrny

Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.4.6: Bilance prvotních důchodů

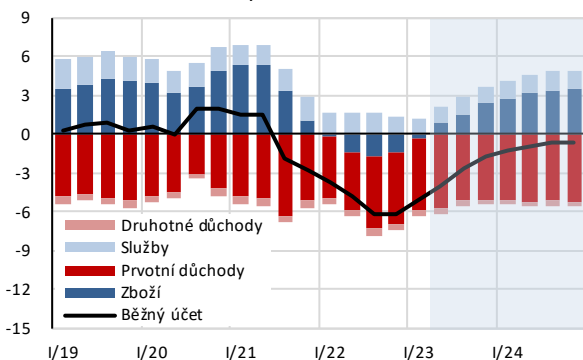
v % HDP, roční klouzávé úhrny

Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.4.7: Běžný účet platební bilance

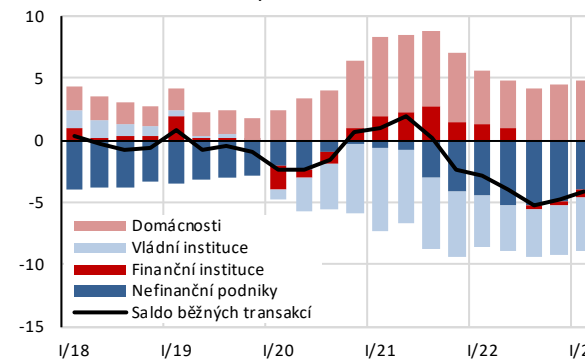
v % HDP, roční klouzávé úhrny

Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.4.8: Saldo běžných transakcí

v % HDP, roční klouzávé úhrny, metodika národních účtů

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Tabulka 3.4.1: Rozklad vývozu zboží (v metodice národních účtů) – roční
sezónně očištěná data

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
											<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>
HDP ¹⁾	<i>průměr 2010=100</i>	109,2	111,5	114,9	117,5	119,6	113,7	119,3	122,7	123	125	
	<i>růst v %</i>	2,2	2,1	3,1	2,2	1,9	-4,9	4,9	2,9	0,4	1,4	
Dovozní náročnost	<i>průměr 2010=100</i>	109,9	112,4	115,2	117,8	118,1	116,8	122,4	124,2	121	122	
	<i>růst v %</i>	3,2	2,3	2,5	2,3	0,2	-1,1	4,8	1,4	-2,9	1,2	
Exportní trhy	<i>průměr 2010=100</i>	120,1	125,3	132,4	138,4	141,3	132,9	146,0	152,3	148	152	
	<i>růst v %</i>	5,5	4,4	5,6	4,5	2,1	-6,0	9,9	4,3	-2,5	2,7	
Exportní výkonnost	<i>průměr 2010=100</i>	111,1	110,8	112,9	111,8	110,8	110,4	107,2	108,8	116	118	
	<i>růst v %</i>	-0,1	-0,2	1,9	-1,0	-0,9	-0,4	-2,8	1,5	7,0	1,7	
Export reálně	<i>průměr 2010=100</i>	133,4	138,9	149,5	154,7	156,6	146,6	156,5	165,8	173	181	
	<i>růst v %</i>	5,4	4,2	7,6	3,5	1,2	-6,4	6,7	5,9	4,2	4,5	
Měnový kurz ²⁾	<i>průměr 2010=100</i>	109,2	106,9	103,9	100,2	100,5	102,4	99,1	95,7	92	92	
	<i>růst v %</i>	0,7	-2,1	-2,8	-3,6	0,3	1,9	-3,3	-3,3	-3,9	0,1	
Dosahované ceny na zahr. trzích	<i>průměr 2010=100</i>	98,9	98,2	100,2	103,2	103,8	103,0	111,5	126,1	129	130	
	<i>růst v %</i>	-2,1	-0,7	2,1	3,0	0,7	-0,8	8,3	13,0	2,1	1,3	
Deflátor exportu	<i>průměr 2010=100</i>	108,0	104,9	104,1	103,4	104,4	105,5	110,5	120,7	118	120	
	<i>růst v %</i>	-1,4	-2,8	-0,7	-0,7	1,0	1,1	4,7	9,2	-1,8	1,4	
Export nominálně	<i>průměr 2010=100</i>	144,0	145,7	155,6	159,9	163,5	154,6	172,9	200,1	205	217	
	<i>růst v %</i>	3,9	1,2	6,8	2,8	2,2	-5,4	11,8	15,8	2,3	5,9	

¹⁾ Vážený průměr růstu HDP osmi nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR (Německo, Slovensko, Rakousko, Spojené království, Polsko, Francie, Itálie a Maďarsko).

²⁾ Pěrvrácená hodnota nominálního efektivního měnového kurzu z tabulky 1.4.5.

Zdroj: ČNB, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.4.2: Rozklad vývozu zboží (v metodice národních účtů) – čtvrtletní
sezónně očištěná data

		2022				2023			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
							<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>
HDP ¹⁾	<i>průměr 2010=100</i>	122,6	122,6	123,0	122,5	123,0	123	123	123
	<i>růst v %</i>	5,6	3,0	1,9	1,0	0,3	0,3	0,1	0,8
Dovozní náročnost	<i>průměr 2010=100</i>	123,4	124,7	124,9	123,6	119,7	120	121	121
	<i>růst v %</i>	-0,8	1,9	3,4	1,2	-3,0	-3,5	-3,2	-1,9
Exportní trhy	<i>průměr 2010=100</i>	151,3	152,9	153,6	151,4	147,2	148	149	150
	<i>růst v %</i>	4,8	5,0	5,4	2,2	-2,7	-3,2	-3,1	-1,1
Exportní výkonnost	<i>průměr 2010=100</i>	106,5	106,4	110,4	112,0	116,0	115	116	118
	<i>růst v %</i>	-4,3	-3,2	6,3	7,8	8,9	8,5	5,4	5,2
Export reálně	<i>průměr 2010=100</i>	161,1	162,7	169,6	169,6	170,7	171	173	176
	<i>růst v %</i>	0,3	1,6	12,1	10,2	6,0	5,0	2,1	4,0
Měnový kurz ²⁾	<i>průměr 2010=100</i>	95,6	95,9	96,4	95,0	92,0	91	93	92
	<i>růst v %</i>	-4,8	-2,9	-2,1	-3,5	-3,7	-4,9	-4,1	-2,8
Dosahované ceny na zahr. trzích	<i>průměr 2010=100</i>	121,6	126,6	128,2	127,7	131,0	129	128	127
	<i>růst v %</i>	12,9	14,4	13,3	11,4	7,7	1,8	-0,5	-0,2
Deflátor exportu	<i>průměr 2010=100</i>	116,3	121,4	123,7	121,4	120,5	118	118	118
	<i>růst v %</i>	7,5	11,1	10,9	7,5	3,6	-3,2	-4,5	-3,0
Export nominálně	<i>průměr 2010=100</i>	187,3	197,6	209,8	205,9	205,7	201	204	208
	<i>růst v %</i>	7,9	12,8	24,3	18,4	9,8	1,6	-2,5	0,9

¹⁾ Vážený průměr růstu HDP osmi nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR (Německo, Slovensko, Rakousko, Spojené království, Polsko, Francie, Itálie a Maďarsko).

²⁾ Pěrvrácená hodnota nominálního efektivního měnového kurzu z tabulky 1.4.6.

Zdroj: ČNB, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.4.3: Platební bilance – roční

u mezinárodní investiční pozice a zahraniční zadluženosti konec období

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
											Predikce	Predikce
Zboží a služby	<i>mld. Kč</i>	274	365	384	321	346	384	174	-9	273	385	
	<i>% HDP</i>	5,9	7,6	7,5	5,9	6,0	6,7	2,8	-0,1	3,7	5,0	
Zboží	<i>mld. Kč</i>	188	259	259	201	240	280	69	-99	175	269	
	<i>% HDP</i>	4,1	5,4	5,1	3,7	4,1	4,9	1,1	-1,5	2,4	3,5	
Služby	<i>mld. Kč</i>	87	107	125	120	106	104	105	90	98	116	
	<i>% HDP</i>	1,9	2,2	2,4	2,2	1,8	1,8	1,7	1,3	1,3	1,5	
Prvotní důchody	<i>mld. Kč</i>	-255	-253	-255	-260	-292	-242	-312	-375	-371	-401	
	<i>% HDP</i>	-5,5	-5,3	-5,0	-4,8	-5,0	-4,2	-5,1	-5,5	-5,0	-5,2	
Druhotné důchody	<i>mld. Kč</i>	1	-27	-50	-37	-34	-28	-33	-31	-25	-32	
	<i>% HDP</i>	0,0	-0,6	-1,0	-0,7	-0,6	-0,5	-0,5	-0,5	-0,3	-0,4	
Běžný účet	<i>mld. Kč</i>	21	85	79	24	19	114	-168	-415	-123	-48	
	<i>% HDP</i>	0,4	1,8	1,5	0,4	0,3	2,0	-2,8	-6,1	-1,7	-0,6	
Kapitálový účet	<i>mld. Kč</i>	99	52	45	13	24	67	104	7	60	80	
	<i>% HDP</i>	2,1	1,1	0,9	0,2	0,4	1,2	1,7	0,1	0,8	1,0	
Čisté půjčky/výpůjčky ¹⁾	<i>mld. Kč</i>	120	137	124	37	44	180	-64	-408	-63	31	
	<i>% HDP</i>	2,6	2,9	2,4	0,7	0,8	3,2	-1,1	-6,0	-0,9	0,4	
Finanční účet	<i>mld. Kč</i>	173	122	116	61	8	163	-40	-415	.	.	
	<i>mld. Kč</i>	50	-187	-46	-51	-137	-149	-29	-172	.	.	
Přímé investice	<i>mld. Kč</i>	-164	-170	-268	30	-105	-136	75	331	.	.	
Portfoliové investice	<i>mld. Kč</i>	-5	11	-14	-15	1	11	-58	-38	.	.	
Finanční deriváty	<i>mld. Kč</i>	-59	-97	-802	47	139	389	-325	-229	.	.	
Ostatní investice	<i>mld. Kč</i>	351	564	1 246	50	110	48	296	-307	.	.	
Rezervní aktiva	<i>mld. Kč</i>									.	.	
Mezinárodní investiční pozice	<i>mld. Kč</i>	-1 523	-1 304	-1 273	-1 320	-1 147	-929	-883	-1 340	.	.	
	<i>% HDP</i>	-32,9	-27,2	-24,9	-24,4	-19,8	-16,3	-14,5	-19,7	.	.	
Zahraniční zadluženost	<i>mld. Kč</i>	3 119	3 499	4 370	4 413	4 384	4 321	4 519	4 454	.	.	
	<i>% HDP</i>	67,4	72,9	85,5	81,6	75,7	75,7	74,0	65,6	.	.	

¹⁾ Jedná se o součet bilancí běžného a kapitálového účtu
Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.4.4: Platební bilance – čtvrtletní

roční klouzavé úhrny, u mezinárodní investiční pozice a zahraniční zadluženosti konec období

		2022				Q1	2023			
		Q1	Q2	Q3	Q4		Q1	Q2	Q3	Q4
							Odhad	Predikce	Predikce	
Zboží a služby	<i>mld. Kč</i>	92	13	-6	-9	67	148	205	273	
	<i>% HDP</i>	1,5	0,2	-0,1	-0,1	1,0	2,1	2,8	3,7	
Zboží	<i>mld. Kč</i>	-15	-93	-112	-99	-20	60	115	175	
	<i>% HDP</i>	-0,2	-1,5	-1,7	-1,5	-0,3	0,8	1,6	2,4	
Služby	<i>mld. Kč</i>	106	106	107	90	87	88	90	98	
	<i>% HDP</i>	1,7	1,7	1,6	1,3	1,3	1,2	1,2	1,3	
Prvotní důchody	<i>mld. Kč</i>	-293	-280	-366	-375	-390	-405	-373	-371	
	<i>% HDP</i>	-4,7	-4,4	-5,5	-5,5	-5,6	-5,7	-5,1	-5,0	
Druhotné důchody	<i>mld. Kč</i>	-32	-38	-37	-31	-34	-32	-28	-25	
	<i>% HDP</i>	-0,5	-0,6	-0,6	-0,5	-0,5	-0,4	-0,4	-0,3	
Běžný účet	<i>mld. Kč</i>	-230	-304	-409	-415	-356	-289	-196	-123	
	<i>% HDP</i>	-3,7	-4,7	-6,2	-6,1	-5,1	-4,1	-2,7	-1,7	
Kapitálový účet	<i>mld. Kč</i>	96	87	65	7	30	40	50	60	
	<i>% HDP</i>	1,5	1,4	1,0	0,1	0,4	0,6	0,7	0,8	
Čisté půjčky/výpůjčky¹⁾	<i>mld. Kč</i>	-134	-217	-344	-408	-327	-249	-146	-63	
	<i>% HDP</i>	-2,1	-3,4	-5,2	-6,0	-4,7	-3,5	-2,0	-0,9	
Finanční účet	<i>mld. Kč</i>	-121	-267	-416	-415	-333	.	.	.	
Přímé investice	<i>mld. Kč</i>	-72,8	-67,5	-82,6	-172,4	-196,6	.	.	.	
Portfoliové investice	<i>mld. Kč</i>	137	337	265	331	239	.	.	.	
Finanční deriváty	<i>mld. Kč</i>	-65	-75	-68	-38	-8	.	.	.	
Ostatní investice	<i>mld. Kč</i>	-505	-745	-393	-229	155	.	.	.	
Rezervní aktiva	<i>mld. Kč</i>	386	283	-137	-307	-523	.	.	.	
Mezinárodní investiční pozice	<i>stav v mld. Kč</i>	-951	-1 011	-1 333	-1 340	-1 280	.	.	.	
	<i>% HDP</i>	-15,2	-15,7	-20,2	-19,7	-18,4	.	.	.	
Zahraniční zadluženost	<i>stav v mld. Kč</i>	4 685	4 631	4 406	4 454	4 388	.	.	.	
	<i>% HDP</i>	74,8	72,1	66,7	65,6	63,0	.	.	.	

¹⁾ Jedná se o součet bilancí běžného a kapitálového účtu
Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

4 Monitoring predikcí ostatních institucí

Sledované instituce v průměru očekávají, že česká ekonomika v roce 2023 vzroste o 0,1 % a v roce 2024 o 2,4 %. Průměrná míra inflace by dle jejich odhadů měla v tomto roce dosáhnout 11,2 % a v příštím roce by měla klesnout na 3,1 %. Průměrná mzda by letos mohla vzrůst o 8,8 % a v roce 2024 by její růst mohl zpomalit na 6,8 %. Běžný účet platební bilance by mohl v tomto roce vykázat deficit ve výši 0,6 % HDP a v příštím roce by mohl být vyrovnaný.

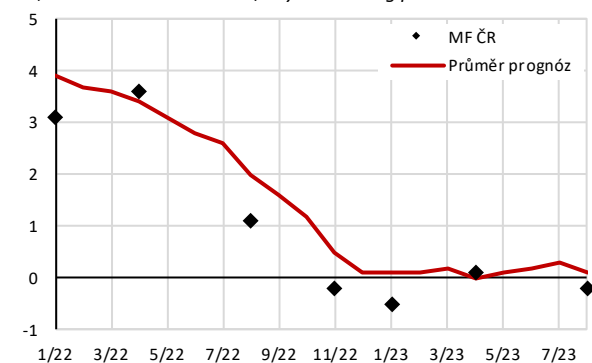
Při hodnocení rozdílů mezi aktuální predikcí MF ČR a průměrem odhadů jednotlivých institucí je nutno vzít v úvahu datum zpracování jednotlivých prognóz a informace, které měli jejich tvůrci k dispozici.

Hospodářský růst české ekonomiky i nadále tlumí dopady ruské agrese vůči Ukrajině, mimořádně silný růst ži-

votních nákladů a zvýšené měnověpolitické sazby. V příštím roce pak ekonomickou aktivitu bude mírně brzdit vládní konsolidační balíček. Na rozdíl od průměru predikcí sledovaných institucí MF ČR očekává, že reálný hrubý domácí produkt letos klesne o 0,2 %. Predikce pro příští rok se od průměru ostatních institucí příliš neliší. Průměrná míra inflace je v predikci MF ČR v obou letech o několik desetín procentního bodu pod průměrem prognóz monitorovaných institucí. Pro rok 2024 MF ČR očekává návrat cenového růstu do tolerančního pásma inflačního cíle ČNB. Průměrná mzda podle predikce MF ČR poroste oproti predikcím sledovaných institucí v obou letech pomaleji. V souladu s průměrem monitorovaných prognóz MF ČR očekává postupné zužování schodku na běžném účtu platební bilance, v obou letech však počítá s hlubším deficitem.

Graf 4.1: Prognózy růstu reálného HDP na rok 2023

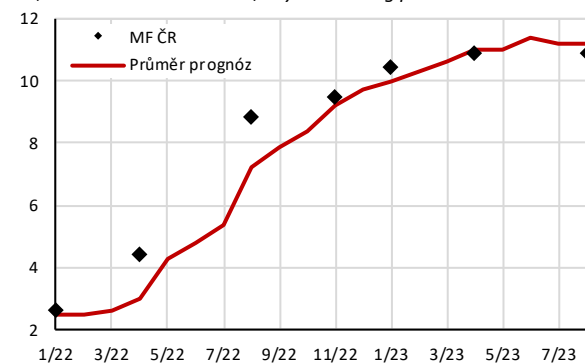
v %; na vodorovné ose měsíc, kdy monitoring proběhl

Zdroj: Prognózy jednotlivých institucí. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 4.2: Prognózy míry inflace na rok 2023

v %; na vodorovné ose měsíc, kdy monitoring proběhl

Zdroj: Prognózy jednotlivých institucí. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 4.1: Shrnutí monitorovaných předpovědí

		srpen 2023			srpen 2023
		min.	max.	průměr	predikce MF ČR
Hrubý domácí produkt (2023)	růst v %, s.c.	-0,5	0,5	0,1	-0,2
Hrubý domácí produkt (2024)	růst v %, s.c.	1,8	3,0	2,4	2,3
Průměrná míra inflace (2023)	%	10,5	12,2	11,2	10,9
Průměrná míra inflace (2024)	%	1,3	5,8	3,1	2,8
Růst průměrné mzdy (2023)	růst v %	7,7	10,0	8,8	8,1
Růst průměrné mzdy (2024)	růst v %	6,0	7,8	6,8	5,8
Poměr salda BÚ k HDP (2023)	%	-2,9	1,0	-0,6	-1,7
Poměr salda BÚ k HDP (2024)	%	-3,4	2,4	0,0	-0,6

Pozn.: Šetření vychází z veřejně přístupných prognóz 11 institucí, z čehož 7 institucí je tuzemských (Česká bankovní asociace, ČNB, MPSV, domácí banky) a ostatní jsou zahraniční (Evropská komise, OECD, MMF, The Economist). U monitorovaných předpovědí HDP se nerozlišuje, zda příslušná instituce publikuje předpovědi bez očištění, nebo s očištěním o počet pracovních dnů.

Zdroj: Prognózy jednotlivých institucí. Výpočty a predikce MF ČR.

5 Dostupnost vlastnického bydlení v ČR

Dostupnost bydlení je jedním z hlavních aspektů ovlivňujících kvalitu lidského života (Streimikiene, 2015). V uplynulých letech rostly ceny nemovitostí a výše nájmu vysokým tempem, které výrazně přesahovalo nárůst příjmů většiny domácností. V ČR je především z historických důvodů relativně vysoký podíl domácností žijících ve vlastní nemovitosti (Graf 5.1). Tento podíl je vyšší u bohatších domácností, přičemž domácnosti s nižšími příjmy častěji financují pořízení vlastní nemovitosti hypotečním úvěrem (Graf 5.2), což se nutně projevuje ve zvýšení finanční zranitelnosti především nízkopříjmových skupin domácností.

V uplynulých více než dvaceti letech se postupně zvyšoval podíl hypotečních úvěrů na celkovém objemu úvěrů (Graf 5.3), což bylo podpořeno velmi nízkými úrokovými sazbami u úvěrů na pořízení bydlení (Graf 5.4). Vysoká poptávka po nemovitostech, zčásti umožněná dřívějším levným financováním, se následně projevila v rychlém růstu cen domů a bytů, na což v posledních letech navázaly také nákupy nemovitostí motivované snahou o zajištění se proti vysoké inflaci. Z dlouhodobého hlediska dochází k vyrovnávání výnosnosti vlastnického a nájemního bydlení (Gallin, 2008), čímž se problém s nedostupností vlastnického bydlení s jistým zpožděním nutně promítá také do dostupnosti nájemního bydlení. Kombinací těchto faktorů vzniká zásadní ekonomický problém zasahující především nízkopříjmové domácnosti, které mají vyšší relativní podíl výdajů na bydlení (Graf 5.5).

Při analýze dostupnosti vlastnického bydlení v ČR je důležité brát v potaz nerovnoměrnost rozdělení příjmů ve společnosti. Ukazatele dostupnosti pracující pouze s průměrnými veličinami postrádají velkou část vypovídací hodnoty. Úvěrová expanze tvořená z velké části právě hypotečními úvěry v uplynulých letech způsobila razantní zdražení rezidenčních nemovitostí, které pro-

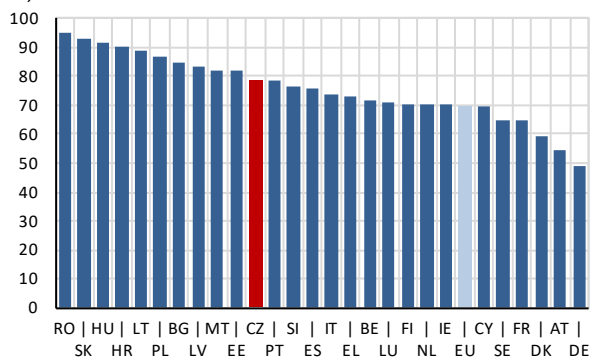
hloubilo nerovnost v rozdělení bohatství mezi domácnostmi (Causa et al., 2019). Matlack a Vigdor (2008) pak upozorňují, že kladný efekt bohatství domácností profitující na expandujícím nemovitostním trhu vytváří dodatečnou poptávku, která v lokalitách s rigidní nabídkou nemovitostí dále navyšuje jejich cenové nárůsty.

Jedním z klíčových datových zdrojů analýzy byla mikrodata z výběrových šetření Příjmů a životních podmínek domácností (SILC) ČSÚ, pokrývající období let 2015–2022. Šetření mapuje aktuální životní situaci domácností v ČR, jejich sociálně-demografickou strukturu, způsob, kvalitu a finanční náročnost bydlení, a rovněž pracovní, hmotné a zdravotní podmínky osob žijících v domácnostech. Zjišťuje také výši a skladbu jejich příjmů a informuje o podílu populace žijící v určitém materiálním nedostatku, resp. podílu osob ohrožených příjmovou chudobou a sociálním vyloučením. Šetření probíhá přímým dotazováním v domácnostech. Vzhledem k ročnímu zpoždění vykazovaných příjmů domácností byly příjmy v roce 2022 dopočteny pomocí experimentálních dat ČSÚ o distribuci jednotlivých typů důchodů v závislosti na výši příjmů domácností a vývoji těchto důchodů dle agregátních údajů HDP mezi roky 2021 a 2022.

V rámci analýzy dostupnosti vlastnického bydlení byly domácnosti rozděleny do kvintilových pásem (1 = nejchudší domácnosti, 5 = nejbohatší domácnosti) podle výše jejich disponibilních příjmů na spotřební jednotku dle definice EU (váha prvního dospělého v domácnosti je 1,0, každého dalšího dospělého, či konkrétněji osoby starší 13 let, 0,5 a váha dítěte, 13letého nebo mladšího, je pak 0,3). Tento přístup více odpovídá reálné ekonomické situaci než rozdělení jen podle čistých disponibilních příjmů. Výběr byl zúžen na domácnosti, kde osoba v čele byla zaměstnancem či osobou samostatně výdělečně činnou.

Graf 5.1: Podíl vlastnického bydlení

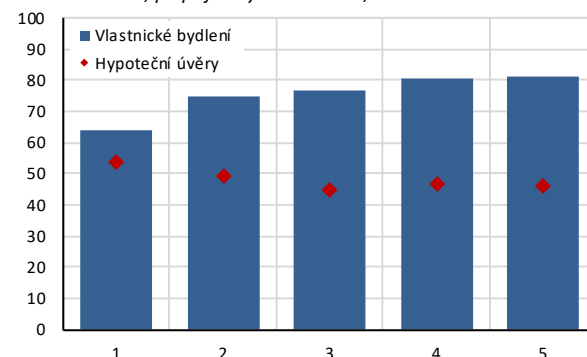
v %, rok 2021

Zdroj: Eurostat.

Graf 5.2: Vlastnické bydlení a hypotéky v ČR

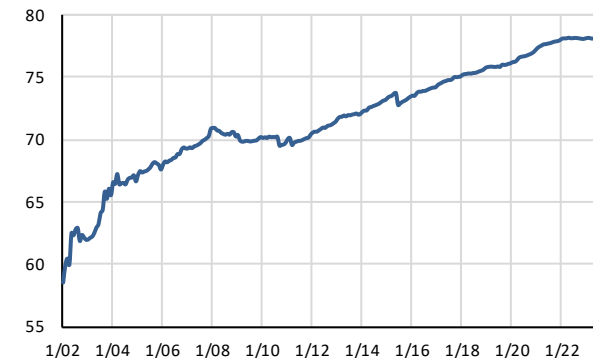
v % domácností, po příjmových kvintilech, rok 2022

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 5.3: Úvěry na bydlení

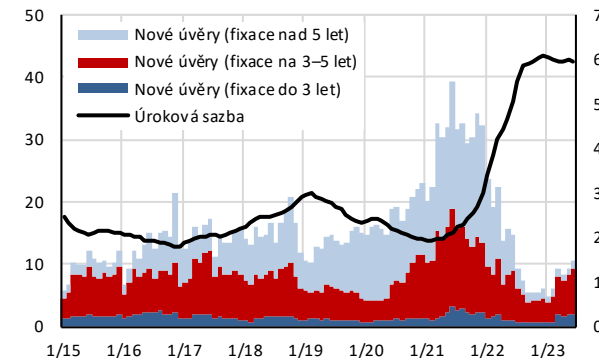
v % celkových úvěrů domácnostem

Zdroj: ČNB. Výpočty MF ČR.

Graf 5.4: Sazby a nové objemy hypoték

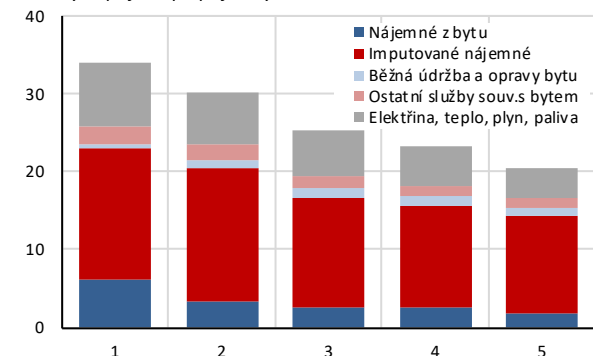
úrokové sazby v % (pravá osa), objemy v mil. Kč (levá osa)

Zdroj: ČNB. Výpočty MF ČR.

Graf 5.5: Výdaje domácností na bydlení

v % čistých příjmů, po příjmových kvintilech, rok 2020

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

5.1 Vývoj cen nemovitostí

Realizované ceny nemovitostí v ČR od roku 2015 vzrostly o 167 %, nabídkové ceny o 103 % a index cen bytových nemovitostí o 112 % (Graf 5.6). Cenový nárůst v mezinárodním srovnání byl po Maďarsku druhý největší v Evropě (Graf 5.7; Graf 5.8 pak nabízí mezinárodní srovnání vývoje nákladů vlastnického bydlení a výše nájmeného). V cenách nemovitostí jsou značné regionální rozdíly, kdy především ceny bytů v Praze (6,8 mil. Kč za průměrný byt o ploše 60 metrů čtverečních v 1. čtvrtletí 2023), ale i jiných větších městech, jsou výrazně nad celorepublikovým průměrem (3,9 mil. Kč).

Na straně poptávky byl rychlý cenový růst podpořen především nízkými úrokovými sazbami hypotečních úvěrů (Graf 5.4.). Měsíční splátky hypoték byly po mnoho let nižší než ekvivalentní nájem, což podporovalo již tak tradičně vysokou poptávku po vlastním bydlení v ČR. Ta souvisí jak s historickým dědictvím postsocialistické země, tak s vysokou mírou konzervativnosti českých domácností, nedůvěrou v investování na finančních trzích a nízkou finanční gramotností (Asociace pro kapitálový trh České republiky, 2022).

Poptávka po vlastní nemovitosti je ovlivňována také očekávaným zhodnocením tohoto reálného aktiva, resp. vidinou hrozby dalšího zvýšení nákladnosti vlastního bydlení v budoucnu, což motivuje spotřebitele k uskutečnění

nákupu v podstatě z obezřetnostního či spekulativního důvodu. V posledních letech byla poptávka posílena motivací zajistit se investicí do reálných aktiv proti vysoké inflaci. Mnoho bytů, především v Praze, je neobydlených, čemuž napovídají údaje ze sčítání lidu v roce 2021, nicméně z metodických důvodů nejsou spolehlivá data o jejich počtu k dispozici (ČSÚ, 2022).

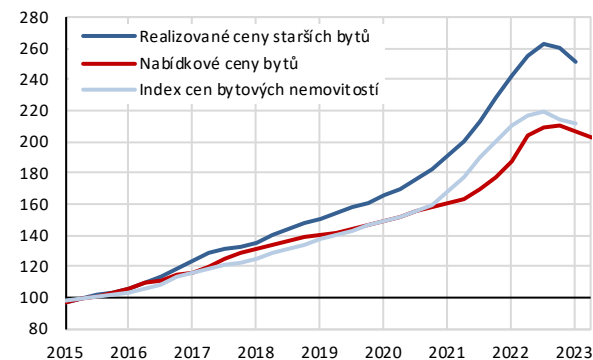
Na straně nabídky je tlakem na růst cen nemovitostí především nedostatečný objem nové výstavby. Počet nových bytů dlouhodobě nepokrývá růst počtu obyvatel, vysoké tempo imigrace a poptávku po investičních bytech. Jednou z hlavních příčin jsou relativně rigidní územní plány, které omezují zahušťování větších měst, kvůli čemuž dochází k suburbanizaci, což s sebou může nést mj. přetížení dopravní infrastruktury a zvýšenou ekologickou zátěž (Kahn, 2000; Wang et al., 2017). Nová výstavba je brzděna také značnými administrativními překážkami spojenými s vyřízením stavebního povolení – v žebříčku Doing Business (World Bank, 2020) se ČR v celkovém hodnocení byrokratické zátěže spojené s vyřízením stavebního povolení umístila na 157. pozici ze 186 hodnocených zemí (v rámci Evropy na tom bylo hůře pouze Moldavsko, Kosovo a Albánie). Průměrná doba jeho vyřízení činila 246 dní (průměrná doba v zemích OECD dosahovala 152 dní). V poslední době jsou pak realizace nových, či dokonce stávajících stavebních projektů

pozastavovány (Graf 5.9 a Graf 5.10) z důvodu vysokého růstu nákladů na materiály a jiné výrobní vstupy (Graf

5.11) a zprísnění podmínek financování kvůli růstu úrokových sazeb.

Graf 5.6: Vývoj cen nemovitostí v ČR

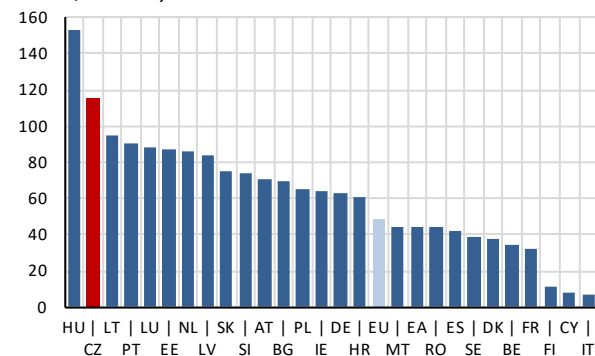
2015 = 100

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 5.7: Růst cen nemovitostí

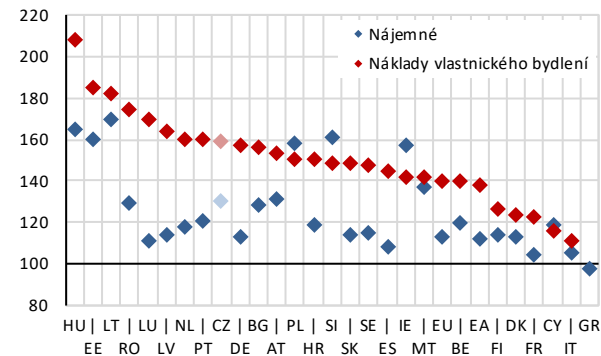
růst v %, mezi roky 2015 a 2022

Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

Graf 5.8: Náklady bydlení

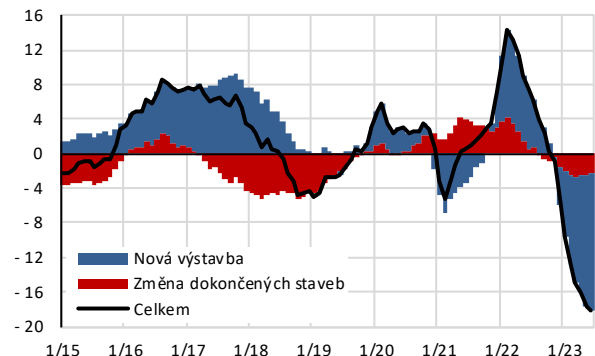
2015 = 100, nájemné červen 2023, náklady vlast. bydlení Q1 2023

Zdroj: Eurostat.

Graf 5.9: Stavební povolení – počet bytových budov

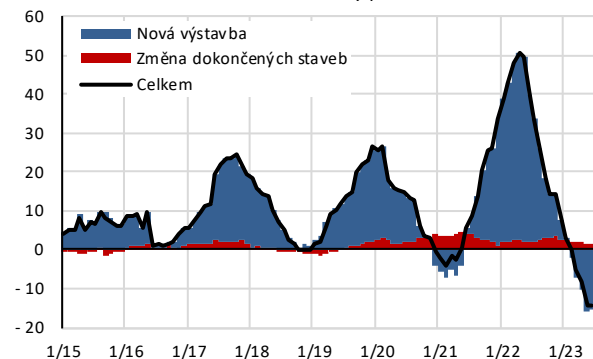
meziroční změna v %, 12měsíční klouzavý průměr

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 5.10: Stavební povolení – hodnota bytových budov

meziroční změna v %, 12měsíční klouzavý průměr

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 5.11: Náklady výstavby bytových budov

2015 = 100

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

5.2 Dostupnost vlastnického bydlení

Vysoké ceny nemovitostí se ať už přímo, či nepřímo skrze rostoucí nájemné (Graf 5.12) projevují ve vyšších výdajích domácností. Náklady domácnosti s nižšími příjmy na bydlení dosahují až 34 % čistých disponibilních příjmů, u domácnosti s nejvyššími příjmy pak kolem 20 %.

Zatímco realizované ceny bytů od roku 2015 vzrostly o 167 %, čistý příjem domácností mezi lety 2015 a 2022 vzrostl pouze o 53–63 % v závislosti na příjmovém kvinti-

lu (Graf 5.13). V důsledku toho výrazně narostl poměr cen nemovitostí k čistým ročním příjmům pro všechny příjmové skupiny (Graf 5.14).

Zhoršení poměru cen bytů a příjmů zaznamenalo velké regionální rozdíly. V roce 2022 byla průměrná hrubá měsíční mzda v Praze 49 661 Kč a v ČR 40 321 Kč. V roce 2015 byla výše průměrné hrubé mzdy v Praze 33 819 Kč a v ČR 26 591 Kč, tedy se v tomto období jednalo o 47%,

resp. 52% nárůst. Realizované ceny bytů ve stejném období vzrostly o 155 % v ČR a 111 % v Praze. Je však vhodné poznamenat, že v mezidobí zároveň došlo ke změnám výše efektivního zdanění práce, především pak k jeho poklesu od 1. ledna 2021. I přes relativně významnější snížení dostupnosti ve zbytku republiky je situace v hlavním městě nadále výrazně horší – na nákup průměrného bytu v Praze bylo v roce 2015 zapotřebí 7,8násobku průměrné roční mzdy, kdežto v roce 2022 se jednalo již o 11,6násobek (celorepublikově se ve stejném období počet ročních mezd nutných ke koupi bytu zvýšil ze 4,7 na 8,3).

Dostupnost vlastnického bydlení je závislá především na cenách nemovitostí a čistých disponibilních příjmech domácností. Pořízení nemovitosti je nicméně většinou financováno hypotečním úvěrem, a tak je zásadním faktorem dostupnosti také úroková sazba, jež ovlivňuje výši splátky úvěru. Riziková přírážka, která je součástí úrokové sazby, dále zhoršuje postavení chudších domácností a jejich náklady.

Rizika jsou vyhodnocována především interními procesy komerčních bank, nicméně některá z nich jsou adresována také na národní úrovni nařízeními centrální banky. Komerční banky posuzují schopnost žadatele pokrývat splátky všech svých dluhů svými příjmy, přičemž je reflektována jejich rizikovost dle typu (mzda, příjmy z investic aj.). Problematické se může jevit, že banky posuzují především aktuální příjmy žadatele, což částečně vyžadují i regulatorní požadavky (ČNB, 2021; ČNB, 2023), nikoli odhad dlouhodobějších příjmů. Mezi aktuálními a budoucími příjmy je zásadní rozdíl především u mladých, vysokoškolsky vzdělaných jednotlivců, kteří jsou na začátku své kariéry a mohou očekávat rychlý růst svých příjmů, a *ceteris paribus* tedy představují méně rizikové žadatele.

ČNB od roku 2015 prostřednictvím doporučení a od 2. poloviny roku 2021 na základě zákona č. 6/1993 Sb. o České národní bance, ve znění zákona č. 219/2021 Sb., stanovuje podmínky pro poskytování hypotečních úvěrů za účelem omezení systémových rizik. Z těchto závazných limitů je v první řadě nutno splnit ukazatel LTV čili poměr výše úvěru a hodnoty nemovitosti. Výše tohoto ukazatele se aktuálně nachází na 90 % pro žadatele ve věku do 36 let a 80 % pro ostatní žadatele. To znamená, že v 1. čtvrtletí 2023 musely domácnosti se staršími členy disponovat vlastními úsporami ve výši alespoň 20 % hodnoty nemovitosti, tedy v průměru 787 tisíc Kč na byt s plochou 60 metrů čtverečních v ČR a 1 366 tisíc Kč v Praze, přitom v roce 2015 to bylo 303 tisíc v ČR a 631 tisíc v Praze. Alternativním řešením oproti disponování hotovostí je vložení další nemovitosti do zástavy.

Aktuálně je dále zapotřebí splnit ukazatel DTI (poměr dluhů a čistého ročního příjmu). Tento limit je nyní ve výši 9,5násobku ročního příjmu pro žadatele mladší 36 let a 8,5násobku ročního příjmu pro ostatní žadatele. V 1. čtvrtletí 2023 tak žadatel ve věku nad 36 let při žá-

dosti o úvěr ve výši 80 % ceny nemovitosti potřeboval čistý měsíční disponibilní příjem ve výši 30 880 Kč na pořízení průměrného bytu v ČR a 53 579 Kč v Praze (resp. 27 630 Kč a 47 939 Kč pro žadatele mladší 36 let).

Od července 2023 ČNB pozastavila platnost limitu DSTI (poměru dluhové služby a čistého měsíčního příjmu). Jeho výše byla stanovena na 50 % pro žadatele mladší 36 let a 45 % pro ostatní žadatele. Tento limit je omezující především v období vysokých úrokových sazeb. V 1. čtvrtletí 2023 byla potřebná výše čistého příjmu na pořízení průměrného bytu 41 890 Kč v ČR a 72 682 Kč v Praze (resp. 37 701 Kč a 65 414 Kč pro žadatele do 36 let).

V roce 2022 splňovalo oficiální limity DTI pro koupi bytu o ploše 60 metrů čtverečních za průměrnou realizovanou cenu 64 % domácností v nejnižším příjmovém kvintilu. Přitom ještě v roce 2015 splňovalo tento limit při tehdejších příjmech a cenách bytů 93 % nejchudších domácností. Limit DSTI v roce 2022 splňovalo už pouze 47 % nejchudšího kvintilu, zatímco v roce 2015 to bylo 96 %. V loňském roce byl limit DSTI omezující již i pro některé domácnosti v třetím kvintilu, což poukazuje na to, že dostupnost vlastního bydlení se vzdaluje i středním vrstvám obyvatelstva.

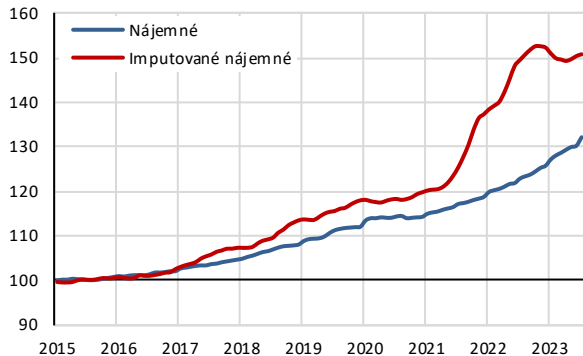
Průměrná splátka 80% hypotéky se splatností 30 let na nemovitost v ČR byla v roce 2015 ve výši 4 576 Kč (20 % tehdejších čistých disponibilních příjmů nejchudšího kvintilu), v 2. polovině roku 2022 to bylo již 19 385 Kč (53 % čistých disponibilních příjmů nejchudšího kvintilu v roce 2022). V Praze pak průměrné splátky obdobné hypotéky činily 9 541 Kč v roce 2015 a 33 475 Kč v 2. polovině roku 2022 (Graf 5.15 a Graf 5.16).

Grafy 5.17 a 5.18 zobrazují teoretická rozpočtová omezení domácností podle jednotlivých příjmových kvintilů (na vertikální ose je cena nemovitosti, na horizontální ose úroková sazba hypotečního úvěru, křivky pak představují možné kombinace těchto veličin, při kterých domácnosti stále splňují stanovený limit). Omezení je stanoveno výši splátky hypotéky se splatností 30 let na průměrný byt v ČR, pokud tato částka nemá přesáhnout 50 % čistého disponibilního příjmu. Rozpočtová omezení všech příjmových skupin se mezi roky 2015 a 2022 zlepšila s ohledem na růst čistých příjmů, nicméně zohledníme-li výši úrokové sazby a průměrnou cenu průměrné nemovitosti, je zřejmé, že se dostupnost vlastnického bydlení ve sledovaném období výrazně zhoršila.

Vlastníci bytů, a nepřímo skrze daňovou incidenci i nájemci, jsou vystaveni dani z nemovitosti. Její roční výše se pro jednotlivé příjmové kvintily pohybuje přibližně od 1 000 Kč do 1 600 Kč. Daň z nemovitosti je regresivní, v rámci vlastníků bytů proporcionálně více zatěžuje chudší domácnosti (Graf 5.19). Její výše je však velmi nízká – v poměru k HDP druhá nejnížší v OECD (0,2 % HDP, což je přibližně devětkrát nižší než průměr zemí OECD) a vzhledem k aktuální absenci automatické valorizace se tento podíl v průběhu let dále snižuje.

Graf 5.12: Nájemné a imputované nájemné

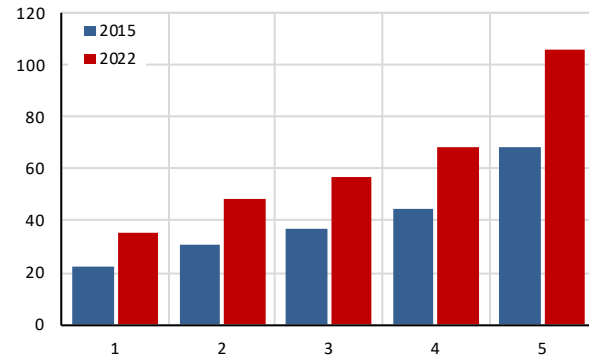
2015 = 100

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 5.13: Čistý měsíční příjem domácností

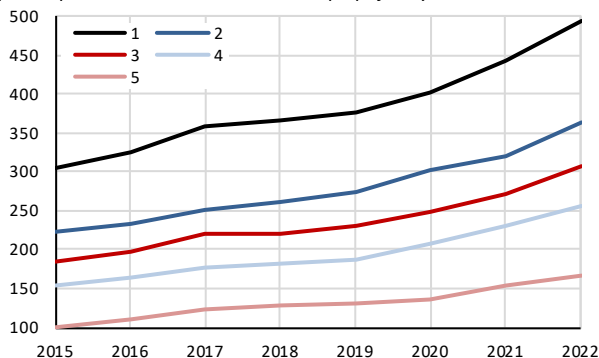
v tis. Kč, po příjmových kvintilech

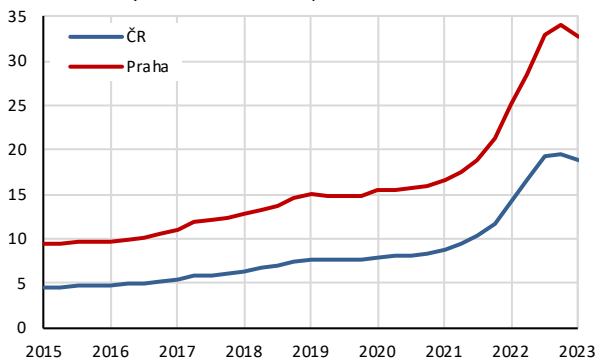
Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 5.14: Poměr cen nemovitostí vůči příjmům

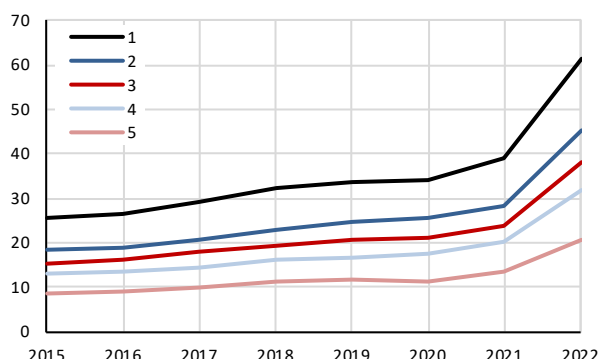
poměr pro kvintil 5 v roce 2015 = 100, po příjmových kvintilech

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 5.15: Výše měsíční splátky nové hypotékyv tis. Kč, starší byt, 60 m², 80% LTV, splatnost 30 let

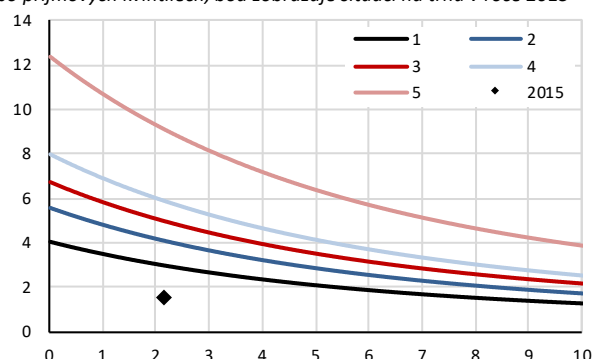
Zdroj: ČSÚ, ČNB. Výpočty MF ČR.

Graf 5.16: Poměr hypoteční splátky a čistých příjmů% čistých příjmů, ČR, starší byt, 60 m², po příjmových kvintilech

Zdroj: ČSÚ, ČNB. Výpočty MF ČR.

Graf 5.17: Rozpočtové omezení domácností – 2015

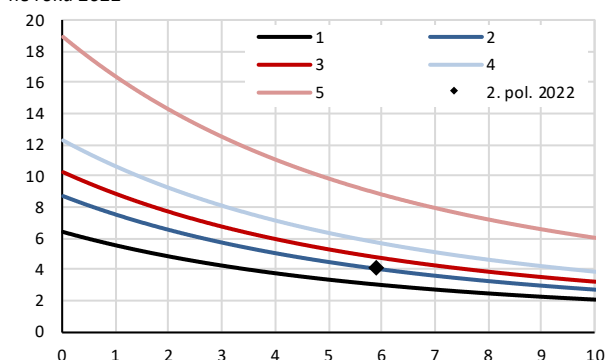
cena nemovitosti v mil. Kč (osa y), úroková sazba v % (osa x), 50% DSTI, po příjmových kvintilech, bod zobrazuje situaci na trhu v roce 2015

Zdroj: ČSÚ, ČNB. Výpočty MF ČR.

Graf 5.18: Rozpočtové omezení domácností – 2022

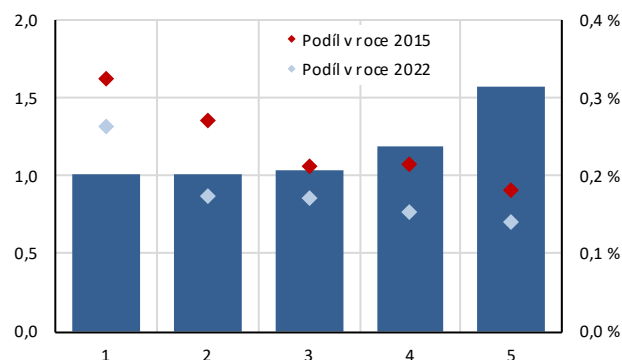
cena nemovitosti v mil. Kč (osa y), úroková sazba v % (osa x), 50% DSTI, po příjmových kvintilech, bod zobrazuje situaci na trhu v druhé polovině roku 2022

Zdroj: ČSÚ, ČNB. Výpočty MF ČR.

Graf 5.19: Daň z nemovitosti

domácnosti ve vlastním bydlení, průměr let 2015–2022 v tis. Kč za rok (l. o.), % čistého příjmu (p. o.)

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

5.3 Rizika pro ekonomiku

Nedostupnost vlastnického bydlení může mít zásadní dopad na finanční stabilitu. Vyšší ceny nemovitostí vedou k růstu zadlužení domácností skrze větší objemy nových hypotečních úvěrů. Domácnosti jsou následně vystaveny zvýšenému úrokovému riziku – náhlý a prudký růst úrokových sazeb při refinanci úvěru zvýší náklady na obsluhu dluhu, což může potenciálně přispět k nárůstu objemu úvěrů v selhání s negativními dopady na úvěrová portfolia bankovního sektoru a posléze celou ekonomiku. Tato hrozba je adresována dříve zmíněnými limity na hypoteční úvěry ze strany ČNB, které snižují možnost, že pohyb úrokových sazeb povede k výraznějšímu nárůstu objemu hypotečních úvěrů v selhání. Kvůli úrokovému riziku může příliš vysoký objem hypotečních úvěrů v ekonomice představovat určitou hrozbu v kontextu realizace měnové politiky centrální banky, neboť obavy o finanční stabilitu mohou omezovat manévrovací prostor při sledování primárního cíle cenové stability.

Kurzové riziko spojené s cizoměnovými hypotečními úvěry představuje další hrozbu pro domácí ekonomiku, pokud je podíl těchto úvěrů významný. Nižší úrokové sazby na cizí měnu mohou motivovat domácnosti k tomu, aby se vystavily riziku fluktuace kurzu domácí měny, ve které obvykle mají denominovány své primární příjmy. V případě ekonomické krize může při navýšení rizikové averze investorů dojít k odlivu finančních toků z domácí ekonomiky a následnému prudkému oslabení domácí měny. Tento jev je patrný zejména v méně rozvinutých ekonomikách. Náhlý nárůst výše splátky může způsobit nárůst objemu hypotečních úvěrů v selhání. Z tohoto důvodu, především po zkušenostech po velké finanční krizi (např. hypoteční krize na Islandu či v Maďarsku), jsou komerční banky regulatorně omezovány v poskytování hypotečních úvěrů v měně neodpovídající měně primárních příjmů žadatele (zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů; směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/17/EU o smlouvách o spotřebitelském úvěru na nemovitosti určené k bydlení; do-

poručení Evropské rady pro systémová rizika ESRB/2011/1 o poskytování úvěrů v cizích měnách).

Rizikem spojeným s nedostupností vlastnického bydlení, které by nemělo být opomíjeno, je dopad na nerovnost rozdělení bohatství ve společnosti. V případě dlouhodobého a nadměrného růstu cen nemovitostí se zvyšuje hodnota majetku domácností, jež disponují vlastní nemovitostí. Naopak především pro mladé a nízkopříjmové domácnosti se snižuje schopnost vstoupit na trh vlastnického bydlení a z případného zhodnocení nemovitostí benefitovat. Nadto, neboť je nájemní bydlení z dlouhodobého hlediska v jisté rovnováze s vlastnickým bydlením, růst cen nemovitostí nutně vede ke zvýšení nájmů – tedy k růstu příjmů vlastníků nemovitostí a naopak ke zvýšení životních nákladů těch, kteří si vlastní nemovitost nemohou dovolit. V období rapidního růstu cen nemovitostí se tak může zvyšovat majetková i příjmová nerovnost mezi domácnostmi bez vlastní nemovitosti a domácnostmi nemovitostních vlastníků. Je však třeba poukázat na fakt, že v případě poklesu cen je efekt opačný a v zemích s vysokým podílem vlastnického bydlení i napříč chudšími vrstvami obyvatelstva, u nichž je nemovitost proporcionálně nejvyšší složkou jejich bohatství, jsou dopady na nerovnost zásadnější (OECD, 2021).

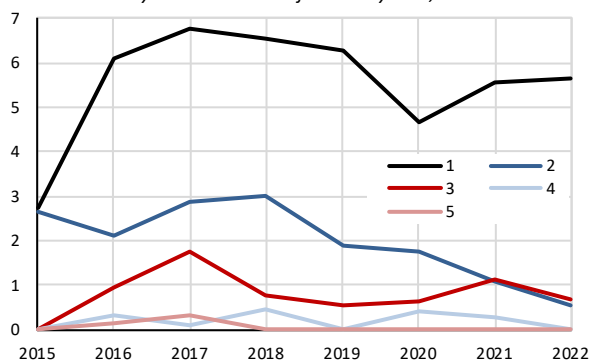
Domácnosti se při rozhodování mezi alternativami vlastnického a nájemního bydlení rozhodují především na základě porovnání výdajů na ně, ale také na základě dalších faktorů jako možnosti mobility (z ekonomického hlediska především v podobě relokace za pracovní příležitosti a očekávání budoucích příjmů) či osobních preferencí (větší pocit jistoty, psychologický efekt „bydlení ve vlastním“ či způsob zajištění se na důchod). Dle Causa et al. (2019) vlastní bydlení zlepšuje budoucí finanční podmínky domácností a na národní úrovni díky vyššímu podílu hodnoty vlastní nemovitosti na celkovém majetku střední vrstvy než u nejbohatších domácností snižuje nerovnoměrnost rozdělení bohatství (většina národních ukazatelů nerovnosti však nezohlední fakt, že se zhoršuje

majetková situace nejchudších domácností, které si onu vlastní nemovitost nemohou dovolit, viz předchozí odstavec), jeho vyšší podíl v národní ekonomice je tedy podle nich v tomto směru žádoucí. Nájemní bydlení je pro jeho uživatele spojeno s vyšší mobilitou, dle Causa et al. (2019) především v případě chudších domácností, nicméně s ohledem na ostatní výhody vlastnického bydlení je dle této studie vhodné podporovat mobilitu především legislativní cestou – primárně úpravou smluvních vztahů mezi nájemcem a pronajímatelem (kratší výpovědní lhůty a jiné).

Ceny nemovitostí a jejich dostupnost hrají zásadní roli také v oblasti vládních politik. Ve snaze o realizaci opatření majících za cíl zvýšení dostupnosti bydlení byla v průběhu let implementována řada projektů, ať už se jedná o výhodnější hypoteční úvěry pro mladé rodiny, podporu nájemního bydlení v rámci dotačního programu, dotace na rekonstrukci starších nemovitostí za účelem rozšíření nemovitostního fondu či mnohé další. Výdaje státu jsou v kontextu podpory vlastnického bydlení dále zatíženy příspěvkem na stavební spoření (jehož využití však není nijak podmíněno a cíl podpory vlastnického bydlení je tak spíše formální) či daňovým zvýhodněním hypotečních úvěrů a úvěrů ze stavebního spoření.

Graf 5.20: Příspěvky na bydlení

průměr za všechny domácnosti v nájemním bydlení, v tis. Kč za rok

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

5.4 Závěr

Česká republika má historicky vysoký podíl vlastnického bydlení. Jeho dostupnost je však ve srovnání s ostatními zeměmi Evropy v posledních letech nízká a navíc se rychlým tempem dále snižuje. Situace je jednoznačně nejzávažnější v Praze, kde je největší disproporce mezi poptávkou a nabídkou. Heterogenita však nepramení jen z lokality, ale i z příjmového rozdělení domácností. Domácnosti s nižšími příjmy jsou častěji zatíženy hypotečními úvěry, což je vystavuje četným finančním rizikům. Tato rizika mohou mít zásadní vliv na realizaci a dopady měnové politiky ČNB.

Výdaje státu jsou vystaveny tlaku také ze strany příspěvků na bydlení, jež do roku 2022 čerpaly především nejchudší domácnosti (Graf 5.20). Na příspěvek na bydlení má nárok domácnost, jejíž náklady na bydlení (nájemné či srovnatelné náklady v případě vlastnického bydlení, náklady na energie a služby) překročí 30 % čistého rozhodného příjmu, a to až do výše normativních nákladů stanovených nařízením vlády. Po posledním navýšení těchto normativních nákladů od ledna 2023 nařízením vlády č. 289/2022 Sb. může příspěvek na bydlení potenciálně čerpat velmi široký okruh domácností (v 1. polovině roku 2023 bylo měsíčně vyplaceno průměrně 240 tisíc příspěvků v průměrné výši 5 670 Kč, což proti roku 2022 představuje nárůst počtu o 43 % a jejich výše o 35 %). V případě nájemního bydlení v Praze a Brně se jedná o domácnosti tvořené jednotlivcem či dvěma osobami s kombinovaným příjmem do výše 60 430 Kč, tříčlenné domácnosti do 69 373 Kč a více než tříčlenné domácnosti do 83 316 Kč. V menších obcích pak u méně než tříčlenné domácnosti do výše 50 456 Kč, u tříčlenné do 56 330 Kč a u vícečlenné do 67 590 Kč. Příspěvek na bydlení však mohou čerpat i domácnosti žijící ve vlastní nemovitosti – méně než tříčlenné domácnosti při čistém příjmu do 36 440 Kč, tříčlenné do 45 203 Kč a vícečlenné do 54 560 Kč.

Situace na realitním trhu v ČR dopadá na státní rozpočet. Na straně výdajů se jedná o programy spojené se snahou o zlepšení dostupnosti bydlení pro domácnosti a transfery v podobě příspěvků a dopltek na bydlení. Státní rozpočet podporuje vlastnické bydlení též daňovým zvýhodněním hypotečních úvěrů a úvěrů ze stavebního spoření.

Růst cen nemovitostí dopadl nejvíce na mladé a nízkopříjmové skupiny domácností, jež nemají přístup k vlastnímu bydlení a nemohly z dosavadního vývoje profitovat. V uplynulých letech tak došlo ke značné relativní redistribuci bohatství směrem k vlastníkům nemovitostí.

5.5 Přehled literatury a použitých zdrojů

- Asociace pro kapitálový trh České republiky (2022). *Průzkum investičního chování Čechů*. <<https://www.akatcr.cz/DesktopModules/EasyDNNNews/DocumentDownload.ashx?portalid=0&moduleid=1674&articleid=4292&documentid=1924>>
- Causa, O., N. Woloszko a D. Leite (2019). Housing, Wealth Accumulation and Wealth Distribution: Evidence and Stylized Facts. *OECD Economics Department Working Papers*, No. 1588. <https://doi.org/10.1787/86954c10-en>
- ČNB (2021). *Opatření obecné povahy ze dne 25. listopadu 2021 ke stanovení horní hranice úvěrových ukazatelů č. I/2021*.
- ČNB (2023). *Opatření obecné povahy ze dne 1. června 2023, kterým se mění opatření obecné povahy ke stanovení horní hranice úvěrových ukazatelů č. I/2021*.
- ČSÚ (2022). *Neobydlený byt nemusí být prázdný*. <<https://www.czso.cz/csu/czso/neobydleny-byt-nemusi-byt-prazdny>>
- Gallin, J. (2008). The Long-Run Relationship Between House Prices and Rents. *Real Estate Economics*, 36, 635-658. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6229.2008.00225.x>
- Kahn, M. E. (2000). The Environmental Impact of Suburbanization. *Journal of Policy Analysis and Management*, 19(4), 569–586. [https://doi.org/10.1002/1520-6688\(200023\)19:4<569::AID-PAM3>3.0.CO;2-P](https://doi.org/10.1002/1520-6688(200023)19:4<569::AID-PAM3>3.0.CO;2-P)
- Matlack, J. L., a Vigdor, J. L. (2008). Do rising tides lift all prices? income inequality and housing affordability. *Journal of Housing Economics*, 17(3), 212–224. <https://doi.org/10.1016/j.jhe.2008.06.004>
- OECD (2021). *Brick by Brick: Building Better Housing Policies*. OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/b453b043-en>.
- Streimikiene, D. (2015). Quality of life and housing. *International Journal of Information and Education Technology*, 5(2), 140. <https://doi.org/10.7763/IJiet.2015.V5.491>
- Wang, H., Shi, Y., Zhang, A., Cao, Y., a Liu, H. (2017). Does Suburbanization Cause Ecological Deterioration? An Empirical Analysis of Shanghai, China. *Sustainability*, 9(1), 124. <http://dx.doi.org/10.3390/su9010124>
- World Bank (2020). *Doing Business 2020: Comparing Business Regulation in 190 Economies*. © Washington, DC: World Bank. <https://doi.org/10.1596/978-1-4648-1440-2>

Slovníček pojmů

Administrativní opatření u spotřebitelských cen jsou opatření státních orgánů, která přímo působí na cenovou hladinu. Zahrnují vliv změn nepřímých daní (daň z přidané hodnoty a spotřební daně), cel a úprav regulovaných cen (např. elektřina, plyn, teplo, vodné a stočné, městská hromadná doprava).

Běžné daně z důchodu a jmění (domácnosti) jsou domácnostmi placené daně z příjmu, daně z převodu nemovitostí, místní poplatky a poplatky za používání dálnic.

Běžný účet (platební bilance) je souhrn bilance zboží (vývoz a dovoz), bilance služeb (příjmy a výdaje z dopravních služeb, cestovního ruchu a ostatních obchodních a neobchodních služeb), a bilance prvotních a druhotných důchodů.

Cyklicky očištěné saldo sektoru vládních institucí je saldo očištěné o vliv těch částí příjmů a výdajů, které jsou generovány hospodářským cyklem (např. vyšší daňové výnosy během konjunktury nebo naopak vyšší objem dávek v nezaměstnanosti v době recese).

Čisté nové úvěry (hypoteční i spotřební) zahrnují úvěry, které v daném období vstoupily do ekonomiky poprvé, včetně navýšení ke stávajícím úvěrům.

Deflátor hrubého domácího produktu je cenový index, určený jako podíl nominálního a reálného HDP.

Demografická míra závislosti je poměr počtu obyvatel v seniorském věku (nad 64 let) k počtu obyvatel v produktivním věku 20–64 let.

Disponibilní důchod domácností je rozdíl mezi běžnými příjmy a běžnými výdaji domácností.

Dlouhodobá nezaměstnanost je počet osob s délkou trvání nezaměstnanosti delší než 12 měsíců.

Dosahované ceny na zahraničních trzích (rozklad vývozu zboží) jsou definovány jako cenový index, který vyjadřuje vážený průměr cen vývozu na trhy hlavních obchodních partnerů v příslušných měnách těchto států. Pro výpočet se jako aproximace používá deflátor vývozu očištěný o vliv nominálního efektivního měnového kurzu.

Dovoz zboží je obchodní výměna, při které dochází ke změně vlastnictví zboží od nerezidentské k rezidentské jednotce.

Dovozní náročnost (rozklad exportu zboží) je index podílu váženého průměru reálného dovozu partnerských zemí na váženém průměru reálného HDP partnerských zemí.

Druhotné důchody (platební bilance) zachycují přeshraniční toky přerozdělených důchodů – zdrojů poskytnutých či získaných bez protihodnoty mezi rezidenty a nerezidenty.

Dvoutýdenní (2T) repo sazba (měnověpolitická sazba ČNB) je maximální limitní sazba, za kterou mohou být banky uspokojovány v dvoutýdenních repo tendrech vyhlášených ČNB.

Efektivní míra závislosti je poměr počtu vyplácených starobních důchodů k počtu zaměstnaných.

Exportní trhy jsou definovány jako index vyjadřující vážený průměr reálných dovozů zboží 8 nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR, mezi něž se (podle statistiky zahraničního obchodu se zbožím) v roce 2020 řadily Německo, Slovensko, Polsko, Francie, Rakousko, Spojené království, Itálie a Maďarsko.

Exportní výkonnost je index vyjadřující změnu podílu ČR na exportních trzích, který popisuje konkurenceschopnost českých výrobců na zahraničních trzích.

Finanční účet (platební bilance) zachycuje čisté přírůstky a úbytky finančních aktiv a pasiv v členění na přímé investice (akcie a ostatní účasti, dluhové nástroje a reinvestovaný zisk), portfoliové investice (účasti a podíly v investičních fondech a dluhové cenné papíry), finanční deriváty, ostatní investice (zejména půjčky, oběživo a vklady, úvěry, pojistné) a rezervní aktiva.

Fiskální úsilí je meziroční změna strukturálního salda indikující expanzivní, neutrální či restriktivní fiskální politiku v daném období.

Harmonizovaný index spotřebitelských cen je kalkulován v zemích EU podle jednotných a právně závazných postupů, což (na rozdíl od národních indexů) umožňuje srovnatelnost tohoto ukazatele mezi zeměmi.

Hlavní refinanční sazba Evropské centrální banky je minimální nabídková sazba pro hlavní refinanční operace, což jsou pravidelné operace k zajištění likvidity a refinancování finančního sektoru.

Hlavní refinanční sazba Federálního rezervního systému USA (Fedu) je sazba, kterou stanovuje Fed pro mezibankovní trh.

Hrubá přidaná hodnota je nově vytvořená hodnota, kterou získávají institucionální jednotky při používání svých výrobních kapacit a která je stanovena jako rozdíl mezi celkovou produkcí, oceněnou v základních cenách, a mezipotřebou, oceněnou v kupních cenách.

Hrubé úspory domácností jsou definovány jako součet disponibilního důchodu a změny podílu v penzijních fondech zmenšený o výdaje na konečnou spotřebu domácností.

Hrubý domácí produkt je celková hodnota nově vytvořeného zboží a služeb v daném období na určitém ekonomickém území vyjádřená v kupních cenách.

Hrubý národní důchod je hrubý domácí produkt upravený o saldo prvotních důchodů s nerezidenty, který vyjadřuje celkovou hodnotu zboží a služeb vytvořenou za dané období ekonomickými subjekty daného státu jak na území tohoto státu, tak v cizině.

Hrubý provozní přebytek je odměna vlastníkům fyzického kapitálu plynoucí z výrobního procesu. Jedná se o makroekonomické vyjádření zisku včetně odpisů, úroků a daně ze zisku.

Index spotřebitelských cen měří cenovou hladinu spotřebitelských výdajů. Je konstruován na základě pravidelného sledování vývoje cen vybraných zboží a služeb (tzv. reprezentantů) ve spotřebním koši domácností.

Indikátor důvěry je výsledek konjunkturálního průzkumu, do kterého se promítá široký okruh vlivů formujících očekávání ekonomických subjektů v průmyslu, stavebnictví, obchodu, službách a u spotřebitelů.

Indikátor spotřebitelské důvěry sestavovaný Ministerstvem financí je kalkulován z devíti dílčích otázek průzkumu u spotřebitelů Evropské komise, jež jsou nejsilněji korelovány s vývojem výdajů na konečnou spotřebu domácností v ČR. Otázky jsou v indikátoru váženy dle převrácené hodnoty variability

a jsou agregovány do skupin ekonomický vývoj, finanční situace a sklon ke spotřebě.

Jádrová inflace je počítána Ministerstvem financí z dat Českého statistického úřadu, a to očištěním celkové inflace o administrativní vlivy a ceny potravin, nealkoholických nápojů a pohonných hmot. Neexistuje všeobecně přijímaná definice jádrové inflace, nicméně jádrová inflace by měla být měřítkem zásadního trendu inflace. Více než celková inflace odráží působení domácí poptávky, a proto i měnové politiky prováděné v ČR v režimu cílování inflace.

Jednorázové a přechodné operace sektoru vládních institucí jsou opatření s dočasným efektem (jeden až dva roky) na příjmy nebo výdaje sektoru vládních institucí (např. výdaje na odstraňování následků živelních pohrom).

Jednotkové náklady práce jsou definovány jako poměr nominálních náhrad na jednoho zaměstnance a reálné produktivity práce.

Kapitálový účet (platební bilance) tvoří převody nevyrobených nefinančních aktiv (např. půda – pozemky pro zastupitelské úřady aj.) a přerozdělení kapitálového charakteru (např. mezinárodní odpouštění dluhů, investiční granty a dotace).

Kompozitní indikátor vývozu zboží, sestavený Ministerstvem financí, je indikátor složený z dílčích otázek konjunkturálního šetření ČSÚ v segmentu průmyslu a podnikatelské důvěry v Německu měřené indikátorem Ifo.

Kompozitní předstihový indikátor je indikátor složený z otázek konjunkturálního průzkumu, které nejtěsněji vysvětlují vývoj relativní cyklické složky ukazatele (nejčastěji HDP) s předstihem jednoho čtvrtletí.

Konjunkturální průzkumy zjišťují názory respondentů na současnou ekonomickou situaci a vývoj v blízké budoucnosti.

Kontrakt futures je dohoda dvou stran o směně určitého množství nějakého produktu v předem určené kvalitě, za předem stanovenou cenu k předem stanovenému budoucímu datu dodání.

Mediánová mzda je měsíční mzda zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení, která je zjišťována ze šetření Informačního systému o průměrném výděлку.

Mezinárodní investiční pozice zachycuje přehled stavů finančních aktiv a pasiv všech sektorů tuzemské ekonomiky ve vztahu k nerezidentům k určitému datu.

Míra ekonomické aktivity je podíl pracovní síly na počtu osob ve stejné věkové kategorii.

Míra hrubých úspor je podíl hrubých úspor na disponibilním důchodu upraveném o změnu penzijních nároků.

Míra nezaměstnanosti (podle Výběrového šetření pracovních sil) je podíl počtu nezaměstnaných a pracovní síly.

Míra závislosti podle platné legislativy (demografie) je poměr počtu obyvatel v důchodovém věku podle platné legislativy k počtu ostatních obyvatel nad 19 let.

Náhrady zaměstnancům jsou celkové platby zaměstnavatelů svým zaměstnancům za jimi provedenou práci. Skládají se ze sumy mezd a platů a příspěvků na sociální zabezpečení placečných zaměstnavatelů.

Nezaměstnanost (podle Výběrového šetření pracovních sil) odpovídá počtu osob, které ve sledovaném období souběžně

splňovaly tři podmínky: nebyly zaměstnané, hledaly aktivně práci a byly připraveny k nástupu do práce nejpozději do 14 dnů.

Nominální měnový kurz je cena jedné měny vyjádřená v jednotkách jiné měny.

Nominální efektivní měnový kurz je vážený průměr indexů jednotlivých nominálních měnových kurzů.

Odhad označuje údaje za již skončené období, jež k datu uzávěrky nebyly dostupné.

Ostatní investice (platební bilance) zahrnují ostatní účasti, oběživo a vklady, půjčky, pojistné, penzijní a standardizované záruční programy, obchodní úvěry a zálohy, jiné pohledávky a závazky a Zvláštní práva čerpání (SDR).

Ostatní placené běžné transfery (domácnosti) zahrnují čisté pojistné na neživotní pojištění, soukromé mezinárodní transfery, pokuty ve správním a blokovém řízení, sázky apod.

Ostatní přijaté běžné transfery (domácnosti) jsou domácnostmi přijaté náhrady z neživotního pojištění, soukromé mezinárodní transfery, výhry v sázkách a loteriích, státní příspěvky na stavební spoření apod.

Placené důchody z vlastnictví (domácnosti) jsou domácnostmi placené úroky a renta.

Podíl nezaměstnaných osob je podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 až 64 let v evidenci úřadů práce a počtu obyvatel ve stejném věku.

Potenciální produkt je úroveň ekonomického výkonu při průměrném využití výrobních faktorů.

Pracovní síla je součet zaměstnaných a nezaměstnaných osob.

Predikce je označení pro prognózu budoucích čísel, používající matematické i expertní metody.

Primární (strukturální) saldo je (strukturální) saldo sektoru vládních institucí, od něhož jsou odečteny úrokové výdaje (tzv. dluhová služba).

Produkční mezera je ukazatel pozice ekonomiky v cyklu, stanovený jako rozdíl mezi skutečným a potenciálním produktem měřený v procentech potenciálního produktu.

Produktivita práce (reálná) je hrubý domácí produkt ve stálých cenách připadající na jednoho zaměstnaného.

Průměrná míra inflace je relativní změna průměru indexu spotřebitelských cen za posledních 12 měsíců proti průměru indexu spotřebitelských cen v předcházejících 12 měsících vyjádřená v procentech.

Průměrná mzda je podíl mezd bez ostatních osobních nákladů připadající v průměru na jednoho zaměstnance evidenčního počtu za měsíc v přepočtu na plný úvazek.

Průměrná reálná mzda je průměrná mzda přepočtená na srovnatelné hodnoty pomocí indexu spotřebitelských cen.

Prvotní důchody (platební bilance) jsou přeshraniční toky výnosů mezi rezidenty a nerezidenty z poskytnutých finančních zdrojů, práce a nevyrobených nefinančních aktiv. Zahrnují úroky, dividendy, reinvestované zisky, pracovní příjmy, daně a dotace na produkci a dovoz.

Přijaté důchody z vlastnictví (domácnosti) jsou domácnostmi přijaté úroky, dividendy, důchody z půdy, čerpání podnikatelského důchodu, důchodu z rozděleného zisku apod.

Reálný efektivní měnový kurz je vážený průměr indexů jednotlivých reálných měnových kurzů.

Reálný hrubý domácí důchod je reálný hrubý domácí produkt upravený o obchodní zisk nebo ztrátu plynoucí ze směnných relací a vyjadřuje tak reálný objem důchodů vytvořených v dané ekonomice.

Reálný hrubý domácí produkt vyjádřený v cenách referenčního roku je očištěn o vliv inflace a vyjadřuje tak fyzický objem nově vytvořeného zboží a služeb.

Reálný měnový kurz je nominální měnový kurz očištěný o vliv rozdílů v inflaci, jehož vývoj v čase je specifikován pomocí bazického indexu. V Makroekonomické predikci je inflace vyjádřena deflátorem HDP.

Registrovaná nezaměstnanost je počet uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadu práce.

Saldo sektoru vládních institucí je rozdíl mezi celkovými příjmy a celkovými výdaji sektoru vládních institucí. V případě kladného výsledku jde o přebytek, v případě záporného o schodek/deficit. Saldo sektoru vládních institucí se vykazuje v mezinárodně srovnatelné metodice ESA 2010.

Sektor vládních institucí je vymezen mezinárodně harmonizovanými pravidly na úrovni EU. Sektor vládních institucí v ČR zahrnuje v metodice ESA 2010 tři základní subsektory: ústřední vládní instituce, místní vládní instituce a fondy sociálního zabezpečení.

Skutečná individuální spotřeba je ukazatelem životní úrovně domácností. Je tvořena výdaji domácností na zboží a služby, ale zahrnuje rovněž spotřebu zboží a služeb, které jsou domácnostem poskytovány vládními či neziskovými institucemi.

Směnné relace je index, jehož změna vyjadřuje, jak se vyvíjí relativní cena vývozu k ceně dovozu.

Sociální příspěvky jsou příspěvky na sociální a zdravotní pojištění, penzijní připojištění a zákonné úrazové pojištění placené zaměstnavatelem i zaměstnancem.

Souhrnný indikátor důvěry shrnuje indikátory důvěry za segment průmyslu (40 %), stavebnictví (5 %), obchodu (5 %), služeb (30 %) a spotřebitelů (20 %).

Standard kupní síly (PPS) je umělá měnová jednotka, která eliminuje rozdíly v cenových hladinách mezi jednotlivými zeměmi a umožňuje tak porovnávat veličiny v objemovém vyjádření.

Strukturální saldo sektoru vládních institucí je saldo bez vlivu hospodářského cyklu a jednorázových a přechodných operací, čímž indikuje výchozí nastavení rozpočtové a fiskální politiky.

Tříměsíční sazba (3M) PRIBOR je referenční krátkodobá úroková sazba, která vyjadřuje průměrnou sazbu, za níž si mohou banky na trhu mezibankovních depozit půjčit se splatností 3 měsíce.

Tvorba hrubého fixního kapitálu je investice do fixních aktiv, což jsou vyrobená aktiva používaná pro výrobu zboží a služeb po dobu delší než jeden rok.

Tvorba hrubého kapitálu je součet tvorby hrubého fixního kapitálu, změny zásob a čistého pořízení ceností.

Úhrnná plodnost je počet živě narozených dětí připadajících na 1 ženu, pokud by po celé její reprodukční období zůstala její plodnost stejná jako v uvedeném roce.

Úvěry v selhání jsou úvěrové pohledávky, jejichž úplné splacení je nejisté, nepravděpodobné či nemožné (splátky jistiny či příslušenství jsou po splatnosti déle než 90 dní).

Výdaje domácností na spotřebu jsou souhrnem výdajů sektoru domácností za konečné statky krátkodobé, střednědobé nebo dlouhodobé povahy a služby vyjádřený v kupních cenách.

Výdaje sektoru vládních institucí na konečnou spotřebu zahrnují platby vládních institucí, které jsou následně použity buď pro spotřebu jednotlivců v sektoru domácností (především úhradu zdravotní péče zdravotními pojišťovnami za služby zdravotnických zařízení), nebo jsou spotřebovány celou společností (jako např. výdaje na armádu, policii, soudnictví, státní správu apod.). Služby sektoru vládních institucí, které jsou poskytovány ke spotřebě celé společnosti, jsou obvykle oceněny na úrovni vlastních nákladů na danou službu, protože neprocházejí trhem, který by je ocenil. Z výše uvedených důvodů se spotřeba skládá zejména z mezipotřeby (tj. zboží a služeb, vyjma fixních aktiv, spotřebovaných v procesu výroby jiného statku či služby), náhrad zaměstnancům (mzdy a platy včetně pojistného hrazeného zaměstnavatelem), naturálních dávek domácnostem (zejména platby zdravotních pojišťoven lékařským zařízením mimo sektor vládních institucí) či spotřeby fixního kapitálu. Nezapočítává se celá hodnota těchto transakcí, ale pouze ta, která se váže k produkci oceněné vlastními náklady. Náklady na tvorbu činností procházejících plně či částečně trhem, za něž dostává sektor vládních institucí úplatu, jsou pak z výdajů na jeho spotřebu očištěny.

Výhled je označení pro prognózu vzdálenějších budoucích čísel, používající především extrapolčních metod.

Výnos desetiletých státních dluhopisů je referenční dlouhodobá úroková sazba, která vyjadřuje průměrný výnos státních dluhopisů, jejichž zbytková doba do splatnosti se pohybuje v rozmezí 8 až 12 let.

Vývoz zboží je obchodní transakce, při které dochází ke změně vlastnictví zboží od rezidentské k nerezidentské jednotce.

Zahraniční zadluženost je přehled finančních pasiv všech sektorů tuzemské ekonomiky vůči nerezidentům dluhového charakteru, tj. závazků se smluvně určenou dobou splatnosti, za kterou náleží věřiteli výnos ve formě úroku.

Změna podílu v penzijních fondech (domácnosti) je rozdíl mezi přijatým pojistným a vyplacenými důchody z penzijního připojištění.

Změna zásob je změna stavu materiálu, nedokončené produkce, hotových výrobků a zboží určeného k dalšímu prodeji.

Ministerstvo financí České republiky
odbor Hospodářská politika
Letenská 15
118 10 Praha 1

<http://www.mfcr.cz>

